

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Hana Sukaná

Dějiny školství v obci Šanov

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré zdroje a prameny, které jsem v práci použila.

V Šanově dne 18. 4. 2017

Vlastnoruční podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat touto cestou vedoucímu závěrečné práce obzvlášť paní PhDr. Jitce Plischke, PhD. za odborné vedení a poskytnuté rady při zpracování diplomové práce.

Dále chci poděkovat Státnímu okresnímu archivu na Klečůvce, Mgr. Blance Raškové a občanům Šanova za spolupráci a poskytnuté informace k diplomové práci.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Hana Sukaná
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Plischke, PhD.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Dějiny školství v Šanově
Název v angličtině:	Educational History in Šanov
Anotace práce:	Cílem diplomové práce je zmapovat dějiny školství v obci Šanov. Jsou zde použity informace o její poloze, o historii obce a kulturním životě. Dále jsou použity informace o školství a výuce a vzniku a vývoji mateřské školy v obci. Jsou uvedeni významní rodáci a tradice v obci na základě poskytnutých rozhovorů s občany.
Klíčová slova:	Historie, základní škola, učitelé, žáci, děti, mateřská škola, občané Šanova
Anotace v angličtině:	The thesis provides an overview of the history of the educational system in Šanov by using various information sources about its geographical position, the history of the local settlement, and cultural life as well as about school system and education. The thesis deals with the the establishment and further development of the local kindergarten too. Finally, the thesis describes prominent local personalities and relevant traditions based on the interviews with village residents.
Klíčová slova v angličtině:	History, Primary school, Teachers, Pupils, Children, Kindergarten, Citizens of Šanov
Přílohy vázané k práci:	Příloha č. 1: Učitelé a učitelky po II. světové válce do roku 2017 Příloha č. 2: Přehled počtu žáků v ZŠ Šanov od roku 2003/2016 Příloha č. 3: Úspěchy žáků ZŠ + MŠ Šanov Příloha č. 4: Učitelky v mateřské škole od začátku až po současnost Příloha č. 5: Přehled počtu dětí v mateřské škole od roku 2003/2016

	<p>Příloha č. 6: ZŠ a MŠ Šanov hlavní vchod</p> <p>Příloha č. 7: ZŠ a MŠ Šanov s venkovním hřištěm</p> <p>Příloha č. 8: Byty pro seniory z bývalé MŠ</p> <p>Příloha č. 9: Pomník obětem I. a II. světové války</p> <p>Příloha č. 10: Žákyně v hodinách vaření</p> <p>Příloha č. 11: Žákyně na políčku</p> <p>Příloha č. 12: Focení před školou</p> <p>Příloha č. 13: Rozhovor s paní Marií Pindákovou</p> <p>Příloha č. 14: Rozhovor s paní Lukáčovou</p> <p>Příloha č. 15: Rozhovor s paní Skácilovou</p> <p>Příloha č. 16: Rozhovor s paní učitelkou Nádvorníkovou</p>
Rozsah práce:	92 + 20 stran příloh
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

Úvod.....	9
1 Charakteristika obce.....	11
1.1 Obec Šanov.....	11
1.2 Historie obce do 2. světové války.....	13
1.3 Obec za 2. světové války.....	17
1.4 Události v letech 1946 – 1989.....	18
1.5 Šanov jako samostatná obec.....	20
1.6 Prapor obce Šanov.....	22
1.7 Farnost Pitín a k ní přiřazené vesnice.....	22
1.8 Historie řemesel na území obce.....	24
1.9 Kulturní život v obci.....	26
2 Počátky školství v obci Šanov.....	30
2.1 Vznik první školy v Šanově.....	30
2.1.1 Stavba a realizace budovy školy v Šanově č. p. 77.....	30
2.1.2 Stavba a realizace budovy školy v Šanově č. p. 97.....	31
2.2 Učitelé, kteří učili v první budově školy.....	32
2.2.1 Učitelé, kteří učili budově školy č. p. 77.....	32
2.2.2 Učitelé v nové v školní budově č. 97 až do roku 1945.....	33
2.3 Žáci navštěvující školu v obci.....	35
2.4 Jak probíhala výuka v Šanovské škole.....	36
2.4.1 Konflikt mezi učitelem a knězem v Šanově.....	37
2.4.2 Návštěva prezidenta T. G. Masaryka na Moravě.....	39
2.4.3 Události ve škole po roku 1926.....	39
2.4.4 Učitelé, kteří byli ubytováni v obci.....	41
2.5 Zpráva o stavu školství v Šanově pro okres Uherský Brod v roce 1937.....	41
2.6 Škola v Šanově během II. sv. války.....	42
2.7 Škola po II. sv. válce do roku 1989.....	43

2.7.1	Učitelé na ZŠ mezi léty 1945 až 1991	44
2.7.2	Žáci na ZŠ Šanov po II. sv. válce až do roku 1989	45
2.8	Učitelé, kteří učili v obci a obohatili i kulturu vesnice	47
2.8.1	Nová ústní klasifikace v roce 1988/89	50
2.8.2	Stavební úpravy budovy ZŠ po revoluci až po současnost	51
2.8.3	Vybavení a zázemí na ZŠ v Šanově	51
2.8.4	Pedagogický sbor ZŠ Šanov	52
2.8.5	Dlouhodobé projekty , které realizuje ZŠ Šanov	52
2.8.6	Školní řád ZŠ Šanov	53
2.9	Školní vzdělávací program	53
2.9.1	Výchovný vzdělávací koncept	53
2.9.2	Výchovné a vzdělávací strategie	54
2.9.3	Průřezová témata ZŠ Šanov	56
2.9.4	Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a dalšími partnery	57
2.10	Nedostatek dětí v Šanově	58
2.11	Školní družina ZŠ Šanov	59
2.12	Detašované pracoviště školy	59
2.13	Kooperace ZŠ Rokytnice a ZŠ Šanov	60
2.13.1	Historie obce Rokytnice	60
2.13.2	Kooperace mezi školami	61
2.13.3	Historie ZŠ Rokytnice	61
2.13.4	Nová etapa školy za Marie Nádvorníkové	62
2.13.5	Škola po revoluci 1993	64
3	Analýza silných a slabých stránek základní školy Šanov	66
4	Vznik mateřské školy v Šanově	68
4.1	MŠ od vzniku až do roku 1992	68
4.2	Sloučení MŠ a ZŠ do jedné budovy	69
4.2.1	Využití budovy MŠ po přestěhování na ZŠ	70
5	Římskokatoličtí kněží v obci Šanov	71
6	Ochotnické divadlo a tradice v obci	73
6.1	Místní tradice, zvyky a nářečí	74

7	Místní rodáci z obce Šanov	79
7.1	Významní rodáci z obce Šanov	79
8	Závěr.....	84
	POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	87
	SEZNAM PRAMENŮ	87
	SEZNAM POŽITÉ LITERATURY	88
	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	89
	SEZNAM ZKRATEK	90
	SEZNAM PŘÍLOH	92

Úvod

„Vynaložme největší úsilí na to, abychom poznali o sobě a o světě pravdu. Nelžeme a nelichotíme si, avšak nedopustíme také, aby nám lhali a lichotili druzí“.¹

T. Baťa

Tato diplomová práce si klade za cíl komplexně popsat dějiny školství ve valašské obci Šanov, která je dle současného územněsprávního členění České republiky součástí Zlínského kraje. Pro pochopení vývoje problematiky školství obci je však nezbytné celkově blíže rozebrat faktory mající vliv na charakter místního osídlení, především její geografickou polohu definovanou orografickým celkem Bílé Karpaty, klimatické poměry a v neposlední řadě obecný historický vývoj tohoto dlouhodobě periferního regionu střední Evropy.

Jelikož i já jsem místní obyvatelkou obce a žiji zde od narození, zajímám se o historii obce i blízkého okolí. Zdejší školství se stalo součástí mého života. Tato práce se má stát součástí dokumentace, která doplní historii obce Šanov. Především poskytne informace a obohatí obyvatele, rodáky a další zájemce o historii školství v obci Šanov.

Celá práce je rozdělena do sedmi kapitol. První kapitola se zabývá charakteristikou obce, základními daty a nejstaršími zprávami o obci. Popisuje vývoj obce v období první a druhé světové války. Druhá kapitola popisuje počátky školství v obci Šanov. Třetí kapitola přináší analýzu školství v obci, čtvrtá kapitola postihuje vývoj mateřského školství v Šanově. Pátá kapitola se zaměřila na duchovní život obce, šestá kapitola na ochotnické divadlo a tradice. Sedmá kapitola se zabývá významnými občany této valašské obce.

Všechny materiály ke zpracování této diplomové práce jsem získala studiem, hledáním v historických pramenech, v informačních zdrojích a na základě analýzy rozhovorů s místními občany. Spolupracovala jsem s paní ředitelkou ZŠ v Šanově Blankou Raškovou, která mi poskytla důležité údaje. Při sbírání materiálů jsem několikrát navštívila i Státní okresní archiv Zlín, kde jsem získala největší množství informací k diplomové práci. Mohla jsem také nahlédnout do farní kroniky, což mi bylo umožněno panem Gracem. Kronika stavění kaple mi byla zapůjčena k nahlédnutí rodinou Studeníkovou.

¹Lešingrová, Romana *Baťova soustava řízení*. Olomouc: Books print s.r.o., 2008 s. 104.

Ve Státním okresním archivu Zlín jsem identifikovala dvě pamětní knihy obce. První je Pamětní kniha obce Šanov od roku 1920 do roku 1959, druhá je Kronika obce Šanova II.

od roku 1960 do roku 1979. Dále jsem prozkoumala dvě školní kroniky, první školní kronika pochází z roku 1858 a je vedena do roku 1945, druhá školní kronika je od roku 1945 až do roku 1991. Kronika mateřské školy poskytuje přehled od roku 1980 do roku 1990. V archiválii jsou další dvě stručně všeobecné knihy o obci, které zpracoval Marcel Sladkowski. První z nich je Archiv obce Šanov od roku (1630) 1656 do roku 1945 (1959). Druhou z nich je záznam z MNV Šanov 1945 – 1980.

Všechny školní kroniky jsou uloženy ve Státním okresním archivu Zlín a popisují školství v obci Šanov. Nejlépe byly školní kroniky vedeny panem řídícím Symerským a Mudrákem. Zapisovatelé do těchto kronik byli ředitelé školy. Učitel Mudrák byl i místním kronikářem. Od roku 1926 do roku 1934 nebyla kronika vedena.

Literaturu jsem si zapůjčila z místních knihoven Šanov a Brumov – Bylnice. Literatura je zaměřena na historii obce Šanov. Využila jsem cenné informace z knihy Historie a současnost Šanova 1261- 2001. Zde je popsáno stručné dění v obci od založení až do současnosti. Také jsou zde popsány obyčeje a zvyky. Další mnou využitou knihou byla Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900 – 2000.

Tato diplomová práce si klade za cíl rozšířit informace o vývoji školství v obci Šanov. Toto téma dosud nikdo nezpracoval.

1 Charakteristika obce

Cílem této kapitoly je seznámit s polohou obce Šanov a získat přehledné informace o historii a následném vývoji.

1.1 Obec Šanov

Šanov je příhraniční obcí v nejnižnější části okresu Zlín. Leží na pomezí historické hranice mez Moravou a Slovenskem a část jeho katastrální hranice je současně státní hranicí České republiky. Vesnice se nachází v chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty.²

Obec se rozkládá v hlubokém údolí v průměrné nadmořské výšce 415 metrů nad mořem v sedle místních vodních toků Šanovec a Rokytenka, které se na horním okraji obce spojují v jeden nesoucí název druhé jmenovaného. Území obce je obklopeno několika vrchy, přičemž na východě se tyčí Smolenka s nadmořskou výškou 632 metrů, na jihozápadě Klemůvka 643 metrů, na západě se pak nachází nejnižší vrcholek Kozice s 512 metry, zatímco jižním směrem vrch Na Koncích dosahuje výšky 652 metrů. Jen severní strana je otevřená a odtud také odtéká potok Rokytenka, která se za nedalekou obcí Rokytnice vlévá do řeky Vláry. Pouze východní cíp katastru odvodňuje Kochavecký potok.³

Šanov na severu sousedí s obcemi Rokytnice a s Jestřabí na západě, na jihu a jihozápadě s Pitínem a Hostětínem a na jihovýchodě se slovenskou státní hranici a obcí Horná Súča. Katastr je především charakteristický mohutnými masivy lesů, které z celkové výměry 907 hektarů tvoří 514 hektarů. Zastoupen je tu především smrk, buk, borovice, habr, modřín a doplněné planými třešněmi, břízami a lípami, přičemž na mokřích stanovištích jsou to jasaný a javory.¹ Zbývající výměra patří loukám, pastvinám a zahradám, která lemují zastavěnou část obce a tvoří přechodný prvek mezi obytnou zástavbou a lesy. V blízkosti návsi obce byla vyhlášena přes dvě stě let stará lípa srdčitá s obvodem kmene 519 centimetrů za památný strom. Šanov není průjezdnou obcí. Silnice vedoucí od lesní křižovatky cest „Křížné“ na Slavičín a od Rokytnice a Hostětína zde končí.⁴

² SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 2.

³ SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 2.

⁴ Čoupek, Jiří *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Vydáno obcí Pitín, 2015, s. 14.

V současném půdorysu obce je znatelné její původní jádro v podobě návsi v centrální části zastavěného údolí. Zde je patrný původní charakter zhuštěné zástavby se štíty domů orientovanými do ulice a řadou zachovalých roubených objektů. Odtud se obec rozrůstala podél potoka nejprve jižním a teprve ve 20. století i severním směrem. Z této zástavby pak částečně vybočují místní komunikace, podél kterých vyrůstala nejnovější zástavba s velkými stavebními parcelami a s objekty napodobujícími městskou zástavbou.

V jižní části katastru pak tato kompaktní zástavba přerůstá v pasekářský typ osídlení, který se táhne směrem ke státní hranici.⁵

Pod obcí se nachází vodní nádrž, která sloužila jako rezervoár pitné vody. Před několika lety obec nádrž odkoupila od vodohospodářské společnosti Veolia za 2 miliony korun. Do budoucna obec plánuje tuto nádrž využívat pro rybolov a rekreační sporty. Klimatická oblast obce je mírně teplá s krátkým mírně suchým létem s průměrnou roční teplotou mezi 6 a 7 °C, kratšími přechodnými obdobími a krátkou mírně suchou zimou. Teplotní poměry ovlivňují kromě zeměpisné polohy především nadmořská výška a orografické poměry. Během roku převládají severní větry. V zimním období jsou vydatné sněhové srážky a sníh se zde drží až do března. Vysoká lesnatá krajina rozprostírající se po hřebenech kolem obce je vydatnou přírodní zásobárnou kvalitní pitné vody. Voda je poměrně tvrdá, obsahuje hydrogenuhličitan vápenatý, minimum dusičnanů a dusitanů, je vhodná i pro kojení.⁶

Lesní zvěř je zastoupena především velkým počtem srnčí zvěře, divokými prasaty, jeleny, kunami lesními, kunami skalními, jezevci a liškami. Úbytek zvěře je u bažantů, koroptví a zajíců. Poslední divoká kočka byla na Šanovsku ulovena během druhé světové války. V posledních pár letech tu byl spatřen i medvěd. Z ptáků je zde možné vidět káni lesní, káni rousnou, datla, strakapouda a v lesích hnízdí čáp černý. V létě můžeme pozorovat rozmanité druhy motýlů a brouků, v letním období v noci netopýry. V lesích jsou desítky mravenišť lesních mravenců.⁷

⁵ SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959.)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 3.

⁶ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 5.

⁷ Čoupek, Jiří *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Vydáno obcí Pitín, 2015, s. 17.

Flóra je velmi rozmanitá. Roste zde podběl, devětsil, plicník lékařský, prvosenka jarní, blatouch, petrklíč a pampelišky. V lese můžeme vidět sasanku hajní, maliny, ostružiny, lesní jahody a lískové ořechy. Na jižní straně vesnice se nachází velké množství jalovců, šípků a hlohů. Skutečnou raritou v České republice je mochna drobnokvětá, rostlina podobná jahodníku, která se vyskytuje pouze v oblasti Šanova, Rokytnice a Štítné nad Vláří. Na loukách se objevují i chráněné květiny lilie zlatohlavé a orlícci. Drobní zemědělci, kteří mají na loukách tyto rostliny, smí sklízet seno až po vysemenění těchto rostlin. Šanov se nachází v chráněné krajinné oblasti.⁸

1.2 Historie obce do 2. světové války

Název obce a jeho pravopisná podoba se v průběhu staletí postupně měnila. Původně Schonob (1261) „SSanow (1522), Schanow německého ekvivalentu bylo (1720), Šánov (1872) až k dnešnímu Šanov (od roku 1881). Název Šanov zřejmě pochází od „šancí“ (pozorovaten), budovaných v blízkosti obce na hranicích s Uhrami, odkud se do vnitrozemí oznamoval nepřítel. Německý ekvivalent se vykládá jako zkomolenina německého „schöne Aue“ (pěkná louka).⁹

První písemná zmínka o Šanovu je z roku 1261, kdy kronikář Josef Chmelík poznamenal, že obec se měla údajně osídlit již v 11. století, kdy byla vesnice darována s jinými osadami purkrabím na broumovském hradě panem Smilem se Střílek za souhlasu krále Přemysla Otakara II. cisterciánskému klášteru Smilheim (Rosa Mariae) ve Vizovicích.¹⁰ Tady se prameny rozcházejí, podle jiného zdroje je uvedeno, že listina je pravděpodobně falsum, již v tom roce je jmenován majetek kláštera.¹¹

Cisterciáckí bratři mýtili lesy, aby je přeměnili na pole, zřizovali zahrady, mlýny, kovářny a rybníky. Ze zápisů z kronik se dovídáme, že Šanov byl uchráněn od plenění uherského magnáta Matúše Čáka Trenčianského, které postihlo celý region v roce 1314.

⁸ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 6.

⁹ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959.)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 2.

¹⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 1.

¹¹ Brzobohatý, Drahomír *Držitelé panství na Slavičínsku*, Klub přátel historie Slavičína, 1998, s. 59.

Za vlády Lucemburků se poměry na uherské hranici zklidnili, po cestách se pohybovali jen kupci. Rozbroje však narůstali mezi šlechtou, která si vydržovala na svých hradech ozbrojené čety. Tyto čety se dostávaly do sporů mezi sebou nebo útočily na cizí majetek. I Šanov se stal součástí takového sporu.¹²

Roku 1360 začal spor mezi vizovickým klášteřem a světlovskými pány ze Šternberka. Páni ze Šternberka a z Kravař zabrali vizovickému klášteřu osm a půl vesnice. Tento spor se vlekl mezi vizovickým klášteřem a ostatními okolními šlechtici v období mezi lety 1361 až 1367. Rozhořel se prudký konflikt, který v letech 1361 řešil i samotný papež v Avignonu. Spor se urovnal až za vlády moravského markraběte Jana, který dal v roce 1365 pánům ze Šternberka některé vsi včetně Šanova broumovskému zeměpanskému hradu. Na počátku 15. století byl opět Šanov vrácen vizovickému klášteřu. Mezi tím Šanov vystřídal různé šlechtické rody, které vesnici zastavovali podle práva.¹³

Šanov byl několikrát napaden ozbrojenou četou. Okolo roku 1544 hrozil vpád tureckých vojsk na Moravu. Vybírala se určitá vytipovaná místa, kde muži budou mít pozorovatelskou službu. U Šanova to byly „Bašta“ a „Šance“. Z těchto míst se oznamovalo, že se blíží nebezpečí za pomoci ohňů, dýmem a střelbou.¹⁴ Je zajímavé, že pozůstatky pevnůstky Bašta se dodnes nachází v lese. Toto opevnění bylo vyhloubeno valy 20 x 20 m. Dodnes můžeme ještě místy vidět val 150 cm vysoký. Můžeme se domnívat, že pevnůstka byla zřejmě postavena z těžkých klád nebo z kmenů, jelikož zde se nenašli pozůstatky po kamenném zdivu. Je pravděpodobné, že tu mohla být i celnice. Když pominulo nebezpečí nepřátelských vpádů, tak zde vzniklo pohostinství.¹⁵

Od roku 1549 je Šanov na trvalo odtržen od vizovického panství a kupuje ho Burian z Vlčnova, držitel Světlova. A od té doby zůstal Šanov po staletí úzce spjat s dějinami a osudy Světlova.¹⁶

V roce 1551 byl pustý Šanov opět znovu osídlen. V roce 1598 se novým majitelem stal Zdeněk Žampach. Za jeho vlády byla sepsána Registra purkrechtní, kde jsou uvedeny

¹² SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovvski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959.)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 2.

¹³ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 1.

¹⁴ Brzobohatý, Drahomír *Držitelé panství na Slavičinsku*, Klub přátel historie Slavičinska, 1998, s. 59.

¹⁵ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 3.

¹⁶ Brzobohatý, Drahomír *Držitelé panství na Slavičinsku*, Klub přátel historie Slavičinska, 1998, s. 59.

všechny důchody světlookých majitelů a povinností poddaných. Registra uvádí, že v Šanově bylo 25 usedlostí, 18 púllánů, 3 podsedky, 2 mlýny, panský šenk a fojtství. V roce 1645 uzavírá Gabriel Sserényi s majitelkou brumovského panství hraběnkou Ester Forgatčovou smlouvu o přátelském porovnání hranici mezi broumovským a světlovským panstvím. Hranice měla být vybudována z kamenných mezníků v katastru tehdejšího Šanova.¹⁷

V roce 1663 vtrhli na Moravu Turci a bez slitování řádili na světlovském panství. Taky Šanov byl vypleněn a vypálen, úroda na polích byla úmyslně zničena, obyvatelé povražděni a odvečeni do otroctví. Byly odvečeny tři osoby, uloupeno čtrnáct koní a dvě stě čtyřicet ovcí.¹⁸

Během staletí poddaní Světlovského panství museli odvádět peníze za robotu, za spravování sirotčích peněz, museli chodit na hony zvěře, dovážet dříví do zámku a k světlovskému pivovaru. Ve druhé polovině 17. století přibyla povinnost odvádět desátek z chovu ovcí, sbírání hub a lískových ořechů, z kmínu, ze šípků, šneků a medu. Ve vesnici museli také chovat panské husy a drát z nich peří.¹⁹

Je zachována pozemková kniha z roku 1811, tím byla udržena kontinuita v evidenci vlastnictví pozemků a nemovitostí v katastru obce.²⁰

V roce 1848 bylo zrušeno poddanství a nastolené nové správní struktury, byly vytvořeny smíšené politicko – soudní úřady, Šanov spadal pod Uherský Brod. Obec byla známa tím, že muži chodili přes rok provozovat zvěroklešticví do Polska, Ruska a do Rakouska.²¹

V roce 1893 byl založen dobrovolný hasičský sbor a obcí byla zakoupena stříkačka za 700 zlatých. V Šanově nebyla silnice a v roce 1901 okolní vesnice zažádali zemský sněm, aby byla postavena silnice do Hrádku. Obec se k této žádosti také připojila. V Hrádku byla pošta, lékař a nacházelo se tam vlakové nádraží. V následujícím roce byla silnice vybudována.²²

¹⁷ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archív obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 3.

¹⁸ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 3.

¹⁹ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archív obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 4.

²⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov* inv. č. 1, evd. č. 1. s. 15.

²¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 20.

²² SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 23.

V roce 1898 byla postavena úřadovna pro starostu obce a v roce 1899 obecní dům, kde se scházeli představitelé obce k jednání. K obecnímu domu byla dostavěna v následujících letech i hasičská zbrojnice.²³

Během první světové války v letech 1914 až 1918 bylo povoláno 96 mužů do armády, 16 z nich bylo zajato, 17 jich padlo nebo zemřelo během války. Památník první světové války byl postaven vedle školy.²⁴

V místní kronice se můžeme dále dočíst, že během 2. světové války se měly odevzdat všechny kroniky obcí i měst, ale naštěstí se tak nestalo.²⁵

V roce 1939 po obsazení republiky přibylo v Šanově 23 členů německé pohraniční stráže. Střežením „Šanci“(název bodu hranice na pomezí obce) byl zamezen volný průchod Slováků na moravskou stranu. Koncem roku 1939 němečtí okupanti postavili blízko zemské hranice na „Tománcé“ dřevěnou budovu celnice pro účely finanční pohraniční stráže. Další objekty budovali nad obcí. Než byla postavena vlastní budova bydleli němečtí vojáci u místních. Ve vesnici byla velká nejistota a strach. Část občanů kolaborovala.²⁶

Dne 29. srpna 1944 vzlétl ze základen v jižní a jihovýchodní Itálii svaz bombardérů 15. americké letecké armády doprovázený stíhačkami. Cílem bylo nádraží v Ostravě, rafinérie v Bohumíně a v Přívoze. V průběhu letu z italských základen nedokázalo 9 letounů udržet nacvičenou obrannou formaci. Letouny se začali opožďovat a toho využila německá strana. Na osamělou skupinu devíti letounů zaútočila přesila německých stíhacích letadel. Jen jeden americký letoun nouzově přistal u maďarské obce Környe – Kömlöd. Ostatní letouny byly sestřeleny. Ze sta členů posádek jich čtyřicet jedna zahynulo, padesát pět upadlo do německého zajetí, tři se dostali na Slovensko a později se vrátili zpět do Itálie.²⁷

²³ *Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z: https://www.mistopisy.cz/historie_sanov_6962.html

²⁴ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T . Z. TREND, 2001, s. 25.

²⁵ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 28.

²⁶ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 53.

²⁷ Kolektiv autorů, *Letecká bitva nad Slavičínem 4. vydání*, Slavičín: Klub přátel Slavičínka, 2004, s. 142.

1.3 Obec za 2. světové války

V moravském mikroregionu Bojkovsko a v Bošáci na slovenské straně v pěti letounech zahynulo 35 amerických letců. Mrtví letci byli pohřbeni na několika místních hřbitovech. Po válce v roce 1946 těla všech letců exhumována a převezena na hřbitovy v USA a západní Evropě.²⁸

Přímo nad Šanovem byl sestřelen ve výšce 8 km letoun B -17 G č. 096 „BIG TIME“. Z deseti členné posádky se jen jeden muž zachránil, ostatní byli zabiti výbuchem či pádem z výšky. Zbytky letadla a ostatky posádky byly roztroušeny po okolí. Padákem se zachránil jen velitel letadla Thayne L. Thomas, který dopadl mezi stromy a měl pouze povrchová zranění.²⁹

Dva místní obyvatelé, kteří byli nedaleko, hned letce ošetřili. Padák zahrabali do sena a ukázali mu směr do Banské Bystrice. Odtud byl Američany dopraven do USA. Svoji vojenskou službu skončil jako podplukovník na letecké základně v Texasu. Po tomto incidentu začalo vyslýchání občanů, zda neviděli ještě jednoho pilota. Naštěstí občané pilota neprozradili a alespoň jeden se mohl zachránit.³⁰

O osud letců projevovalo v 80. letech zájem nejen velvyslanectví USA, ale i jejich rodiny a vojenští historikové.³¹ Po pádu železné opony zájem k této památce upadl.

Na památku této smutné vzpomínce stojí v lese nad Šanovem u slovenské hranice památník, kovový křížek, který nechali zhotovit pánové Studénka a Žitník. Jsou zde napsány jména letců, kteří v té době zahynuli. U lesa je instalováno „Kamenné srdce“ vytesané sochařem panem Jaroslavem Koléškou, památka obětem druhé světové války.

Toto kamenné srdce bylo instalováno v roce 2002 za spolupráce s organizací Veronika, která sídlí v sousední obci Hostětín. 1. května 1945 byla obec osvobozena bez boje ruskými a rumunskými vojáky. Vojáci šli přes slovenskou hranici obcí a pokračovali dál do vnitrozemí.³²

²⁸ Mikulka a Hela *Informační materiál k 70 výročí Letecké bitvy nad Bílými Karpaty v roce 2014.*

²⁹ Kolektiv autorů, *Letecká bitva nad Slavičínem 4. vydání*, Slavičín: Klub přátel Slavičínka, 2004, s. 143.

³⁰ Mikulka a Hela *Informační materiál k 70 výročí Letecké bitvy nad Bílými Karpaty v roce 2014.*

³¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika obce Šanov II.*, inv. č. 2, evd. č. 2. s. nebyly dohledány.

³² Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 31.

1.4 Události v letech 1946 – 1989

Obec Šanov se začíná vzpamatovávat po druhé světové válce a v obci vznikají nové složky. Dochází k zakládání JZD a začíná tlak komunistického režimu na lidi a na drobné hospodáře.

Dne 25. srpna 1946 se v obci konala pietní akce s odhalením pomníku padlým občanům za 1. a 2. světové války. Autorem pomníku je sochař pan Stehlíček z Bojkovic. Vybudování pomníku stálo 47 500 Kč, peníze byly vybrány ve sbírkách v obci a od krajanů ve Spojených státech amerických (Andrej Michalčík věnoval stavební místo a zaslal 5 000 Kč, Ladislav Sukaný a Jan Naumoff udělali sbírku ve Philadelphii). V roce 1946 byl do obce zaveden telefon do obchodu pana Bohumila Stejskala. Konaly se volby a největší zisk přinesly komunistům, lidovcům a sociálním demokratům. Byly zvoleny komise finanční, zemědělská, mléčná a stavební.

V poledne 22. prosince 1947 v 75-ti šanovských domácnostech došlo rozsvícení elektrických žárovek. Na tento projekt byla uzavřena dlouhodobá výpůjčka 200 000 Kč, v tu dobu má obec 590 obyvatel. Chata po bývalé finanční stráži je od roku 1948 využívána pro rekreaci sokolské mládeže.

Roku 1949 znamenala správní reforma výrazný zásah do života obce. Šanov se stává součástí Gottwaldovského kraje, okres Valašské Klobouky. Toho roku nákladem 130 000 Kč byla vybudována síť místního rozhlasu.

V roce 1950 se pořádal kurz „Péče o matku a dítě“ a obci připadl matriční úřad v obvodu v Rokytnici.

V červnu 1952 vznikl přípravný výbor JZD, předsedou byl zvolen František Mazuch a místopředsedou Josef Kopecký.

Dne 1. června 1953 došlo ke zrušení lístkového systému a byla zavedena nová měna. Byla zakoupena nová motorová stříkačka v hodnotě 37 000 Kčs.

Dne 21. února 1954 proběhlo otevření budovy MNV. Na upraveném výletišti v zahradě u Chovančiků proběhla dožínková slavnost s průvodem. Na MNV byla přednáška s panem MUDr. Horákem na téma „Sovětské zdravotnictví v boji s rakovinou“.

Dne 29. června 1955 byla spartakiáda v Praze, zúčastnilo se 8 dívek a 4 muži pod vedením Boženy Stejskalové a Josefa Suchánka. Byla zřízena telefonní přípojka na MNV.³³

³³ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika obce Šanov II.*, inv. č. 2, evd. č. 2. s. nebyly dohledány.

Rok 1958 byl rokem přesvědčování pro vstup do JZD, tato agitace se v obci moc nedařila.

Rok 1959 byl pro obec kulturně a společensky rozvojový. Osvětová beseda v Šanově zorganizovala kroužek myslivecký, včelařský, ovocnářsko-zahradnický, loutkářský, okrašlovací, turistický a ochotnický. Ve vesnici mělo už šest rodin televizi, kde se lidé scházeli a sledovali dění ve světě. Vzniklo nové prostranství pro otáčení a parkování autobusů. Bylo to tím, že se zbourala stará budova MNV. V obci pracuje výbor žen, Československý svaz mládeže, Svaz československo-sovětského přátelství, Požární ochrana, TJ Sokol, Československý červený kříž a KSČ.

V roce 1960 se Šanova dotkla nová správní reforma, obec musela přejít pod okres Gottwaldov. Občané nebyli spokojeni se značnou vzdáleností nového okresního města.

Na MNV byla zřízena dětská poradna zásluhou Terezie Symerské, pracovnice MNV.

Dne 28. června 1963 byla otevřena nová hasičská zbrojnice a přímo ve věži byl umístěn zvon. Obec se rozrůstá a je už 154 popisných čísel a celkem 639 obyvatel. Je vybudováno zábradlí kolem mostů a podél potoka. V létě 1963 byla velká úroda hřibů, šípků a švestek.

V obci byl zřízen roku 1965 Sbor pro občanské záležitosti, který slavnostně vítal občanky do života. Těchto kulturních akcí se zúčastňovali a vystupovali na nich žáci ZŠ Šanov. V roce 1966 byla provedena rekonstrukce veřejného osvětlení a začala se výstavba místního výletišťe.

Dne 27. srpna 1968 vjela do obce zásobovací kolona skládajících se s 20 nákladních aut se sovětskými vojáky. Na „Křížných“ byly odstraněny orientační tabule, na návsi se jen vytočili a odjeli pryč.

V letech 1969 a 1970 začal velký rozvoj výstavby nových domů a přestavby starých stavení. Domy se začali vytápět ústředním topením, zařizovat sektorovým nábytkem a elektrickými spotřebiči. Toho roku masopustní „fašankový“ průvod masek v obci, pořádaný TJ Sokolem, byl filmován pracovníky okresního muzea a archivu. Místní výletišťe bylo dokončeno i s dětským hřištěm a v dalších letech se dětské hřiště rozrůstalo o další tělocvičné nářadí, kolotoče a houpačky.³⁴

³⁴ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 42-45.

V budově MNV byla roku 1974 zřízena ordinace pro seniory vedená MUDr. Zdeňkem Hřibem. Dne 1. října byla otevřena budova prodejny Jednota v hodnotě 800 000 Kčs.

Roku 1980 obec ztratila svoji samostatnost a spadala pod MěNV Slavičín, v obci zůstal jen občanský výbor. Pozastavilo se plánování nového pohostinství, které bylo dostaveno až v roce 1989 v akci „Z“. Nebylo povolováno, aby si lidé stavěli nové domy. V roce 1991 bylo v obci 148 domů a 555 obyvatel.³⁵

1.5 Šanov jako samostatná obec

V roce 1992 se obec osamostatnila od Slavičina. První starostou obce byl František Saňák. Ve třech etapách byl vybudován vodovod, vodojem a hydranty za 10 milionů Kč. Výstavbu spolufinancovalo Ministerstvo zemědělství. Postavila se nová autobusová čekárna. Vybudovala se nová cesta k hřišti.

Roku 1993 byla vysvěcena nová kaple a byly dokončeny sportovní šatny na fotbalovém hřišti. Novým starostou se v roce 1997 stává Ing. Lubomír Prchlík a začala se realizovat plynofikace obce napojením na hlavní přívod z Rokytnice, a to nákladem 6 milionů Kč.³⁶

Ke konci roku 1998 byl novým starostou zvolen Alois Krejčí.

Hned v z kraje roku 1999 se začaly uskutečňovat z „Programu obnovy vesnice“ určité akce, které byly schváleny ve volebním období. Částečně se vymalovalo na obecním úřadě, opravily na určitých místech v obci místní komunikace, vybudovaly se poldry na zadržení přívalových vod, proběhla oprava pomníku padlým obětem z I. a II. světové války, bylo oploceno dětské hřiště na „Výпустě“, v bývalém kamenolomu proběhla likvidace skládky, na místním výletišti se opravili stoly a byla provedena vodoinstalace sociálního zařízení. Dále byla realizována příprava na tříděný domovní odpad.

V následujícím roce 2000 se podařily uskutečnit opravy můstku v lokalitě „Hora a Hrabina“, včetně vyčištění 160 bm příkopů. Proběhla rekonstrukce elektrické rozvodně ve vybraných lokalitách obce. Byl vyčištěn les na „Křížných“ a zhotovilo se posezení, přičemž obdobné posezení bylo zhotoveno na česko-slovenské hranici.

³⁵ SOkA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov II*. Inv. č. 2, evd. č. 2. s. nebyly dohledány.

³⁶ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 48.

V roce 2001 a 2002 proběhla výstavba kanalizace odpadních vod v celé obci a výstavba čističky pod obcí, zároveň u čističky bylo zhotoveno multifunkční hřiště.

V letech 2003 a 2006 se uskutečnila stavba dlouhodobě plánované cyklostezky k lyžařskému vleku a proběhla celková oprava lyžařského vleku včetně vybavení, byly upraveny chodníky v obci a byla zhotovena nová asfaltová cesta k fotbalovému hřišti a při této příležitosti se vybudovali čtyři parkovací místa u místní kaple.

V dalších letech 2007 až 2010 se vybudovala nová cesta směrem k rybníku v lokalitě označované „Závrské“ a začala se budovat další cyklostezka směrem ke slovenské hranici v lokalitě Chodníky. Proběhla oprava všech dětských hřišť v obci.

V roce 2010 zakončil A. Krejčí své budovatelské období a novou starostkou obce byla zvolena Ing. Božena Sukaná. Ta v této pozici působila jen jedno volební období, přičemž v průběhu jejího funkčního období byla dokončena část cyklostezky ke slovenské hranici a byl veden soudní spor se společností Veolia stran vlastnictví vodovodního řádu. Tento spor o vodovodní řád obec nakonec vyhrála a nadále nemusí platit vodu této firmě. Zhotovila se nová cesta a chodníky v lokalitě „Nová ulice“. Opravil se místní rozhlas a zrekonstruovalo se místní výletišť a probíhaly běžné úpravy obce.³⁷

Do dalšího volebního období v roce 2014 nastupuje nový starosta Ing. Milan Humpola. Byl zakoupen dům k demolici, který byl v katastrofickém stavu a na nebezpečném místě, když jej obec odkoupila kvůli plánované nové příjezdové cestě v obci.

Zakoupila se další historicky památková stodola na „Horním konci“ a byl zakoupen nový traktor s vlečkou. V roce 2015 se přemístilo Letecké muzeum z bývalé Mateřské školy do staršího domu, které se muselo k tomu přizpůsobit. Začala rekonstrukce bývalé mateřské školy na přestavbu bytů pro místní seniory, jehož otevření se očekává na jaře roku 2017.

Roku 2016 byl obcí zakoupen obcí rybník od firmy Veolia a v obci byl založen nový svaz rybářů. Dále proběhla rekonstrukce kamenného kříže z roku 1817, který byl dne 31. května posvěcen p. Z. Gracem z Pitína. Byl rovněž zakoupen štěpkovač za traktor a nové metací zařízení pro místní komunikace.³⁸

³⁷ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 43.

³⁸ *Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z: https://www.mistopisy.cz/historie_sanov_6962.html

1.6 Prapor obce Šanov

Šanov získal obecní pečeť už v roce 1758 poté, co v polovině 16. století přešel pod správu světlovského a později novosvětlovského panství, kde zůstal až do roku 1848. Velmi důležité období pro vesnici bylo období vlády hrabat ze Saint Julien (1750-1803).³⁹

Podle těchto skutečností postupoval heraldik Miroslav J. V. Pavlů, který navrhl v roce 2000 pro obec znak a prapor. Dne 14. února 2001 byl Parlamentem České republiky udělen vesnici znak a prapor. Ve znaku je zobrazen červený korunovaný lev zmíněných hrabat Saint Julien ve stříbrném štítě, stojící na zeleném návrší, což symbolizuje okolní lesnatou krajinu. Lev drží v tlapách modrý meč se zlatým jílcem, který je atributem svatého Stanislava představujícího patrona farního kostela v Pitíně, pod který Šanov patří. Lev symbolizuje i ochranu hranic.⁴⁰

Prapor tvoří žerďový bílý klín s vrcholem ve středu vlajícího okraje a horní červené a dolní zelené trojúhelníkové pole. V klínu je vodorovně umístěn modrý meč se žlutým jílcem natočený hrotem k vlajícímu okraji. Poměr šířky k délce praporu je 2:3.⁴¹

1.7 Farnost Pitín a k ní přifařené vesnice

Z hlediska duchovní správy příslušel Šanov pravděpodobně již od 15. a jistě však od 16. století pod římskokatolickou farnost v Pitíně. V období reformace (kolem roku 1560) se stala fara protestantskou, ta však zanikla hned na počátku třicetileté války (1622). Šanov následně od roku 1784 připadl pod bojkovskou farnost, kdy došlo k znovuobnovení fary v Pitíně. I po vydání tolerančního patentu občané zůstali věrni římskokatolickému náboženství. Dodnes zůstala obec pod farností Pitína, i když děkanát spadá pod Uherský Brod.⁴²

Obec Šanov je v tomto ohledu zajímavou raritou, neboť farní kostel a hřbitov v Pitíně se nacházejí v jiném okrese, konkrétně v okrese Uherské Hradiště.

³⁹ SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 2.

⁴⁰ Čoupek, Jirí *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Vydáno obcí Pitín, 2015, s. 17.

⁴¹ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 9.

⁴² SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 4.

Lékařská péče, příslušné úřady i školy jsou lokalizovány ve Slavičíně, v Luhačovicích nebo ve Valašských Kloboukách, kde je katastrální úřad. Hostětín je malá vesnice, která leží v Bílých Karpatech, založena byla v roce 1412. Má jen 240 obyvatel, protéká jím potok Kolelač.⁴³

V posledním období se stala známá tím, že se začala orientovat na ekologický systém řízení obce, což zahrnuje především místní osvětlení, čištění vody, topení na štěpky.

Obec vybudovala i moštárnu, sušírnu na ovoce a ekologický dům, kde je poskytováno ubytování turistům, stravování a velká společenská místnost uzpůsobená pro organizování seminářů. Během roku jsou pořádány různé kurzy přímo v budově či v okolí. Místní krajina je velmi bohatá, co se týče přírodních krás. Jednou za rok jsou pořádány jablečné hody, kde všechny sladkosti jsou připravovány z místních plodů jablek.

Obec se snaží co nejvíce motivovat účast místních občanů na společenském životě, např. když lidé z okolí připraví takovou sladkost a dodají svůj recept, tak mají na tyto hody vstup zdarma. Pořádán je rovněž jarmak, přičemž se při této příležitosti dá nahlédnout do místních budov nebo zatančit si na hodové zábavě při dechové kapele. Na podzim jsou vykupována jablka od okolních vesnic. Centrum Veronika a obecně Hostětín se nejviditelněji dostali do povědomí občanů České republiky prostřednictvím návštěvy britského následníka trůnu, prince Charles v březnu roku 2010.

Organizace Veronika se snaží vrátit ke kořenům přírodních krás prostřednictvím přiblížení tradičních způsobu života, hospodaření a péče o krajinu jako dosažitelnou a udržitelnou variantu současného způsobu života a vztahu k přírodě. Šanov udržuje velmi úzkou spolupráci s Hostětínem.⁴⁴

Pitín se rozprostírá východně od Nového Světlova, kdy zároveň pod obec spadá ještě jedna kopaničářská hornatá vesnice Žitková. Tato vesnice vešla do obecného povědomí české veřejnosti až nedávno díky románu brněnské spisovatelky a kurátorky Kateřiny Tučkové *Žitkovské bohyně* vydané v roce 2013 nakladatelstvím Host pojednávající o osudu místních žen disponujícími ztracenými vědomostmi a intuicí, včetně předpovídání budoucnosti a léčení lidí.

⁴³ Čoupek, Jiří *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Vydáno obcí Pitín, 2015, s. 11.

⁴⁴ *Hostětín: Titulní stránka* [online]. 2017 [cit. 2017-03-6]. Dostupné z: <http://www.hostetin.cz/>

žen disponujícími ztracenými vědomostmi a intuicí, včetně předpovídání budoucnosti a léčení lidí.

Obec je také určitou raritou v České republice z důvodu železničního řešení, kdy ji obtáčí železniční trať Vlárský průsmyk - Brno. Vlak překonává na několika kilometrech převýšení více než 70 metrů a je pro tento úsek nazýván jako pitínský Semmering.⁴⁵

S tímto převýšením nemají současnosti vlaky problém, ale dříve pro staré lokomotivy to byla velká technická překážka.

Pitín má 933 obyvatel. Snaží se svoji obec zvelebovat rozvíjením místních tradic jako například pochovávaní basy, pořízení nových krojů, založení dětského souboru, který vystupuje na různých představeních. Pořádají různé komunitní akce zahrnující produkci živé hudby určené k poslechu i tanci. Obec postavila novou sportovní halu, která slouží celoročně pro pořádání tenisových turnajů a dalších sportovních aktivit. Areál zahrnuje dále koupaliště, tenisový kurt a fotbalové hřiště. V této vesnici je farní kostel zasvěcen svatému Stanislavu a jednou do roka je pořádána tradiční pouť umožňující setkání místních farníků.⁴⁶

1.8 Historie řemesel na území obce

Na počátku 20. století byl Šanov obcí s nejrozšířenějším řemeslem zvěroklestičství. Jeho rozvoj na jednu stranu přinesl pozitivní ekonomický rozvoj obce zaznamenaný v podobě oprav místních obydlí, možnosti posílání dětí do škol, využívání námezdné pracovní síly pro práci v zemědělství, na druhou stranu přinášel odcizení zvěroklestičů od zbytku místních obyvatel kvůli šíření nových myšlenek a názorů získaných během pobytu mimo region a omezení některých místních tradic například v architektuře.

Zvěroklestiči zakládali své spolky, ten pražský vznikl již v roce 1910, kdy jeho jednatelem byl František Vrba ze Šanova. V roce 1920 se stal předsedou Odborného spolku zvěroklestitelů pro Československou republiku. Postupně toto řemeslo upadlo a místní obyvatelstvo přecházelo na zemědělství a lesnictví, především zpracování dřeva, práce byla i v okolních lomech.⁴⁷

⁴⁵ Čoupek, Jiří *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Vydáno obcí Pitín, 2015, s. 7.

⁴⁶ *Titulní strana*. - *Oficiální stránky obce Pitín* [online]. 2017 [cit. 2017-03-6]. Dostupné z: <http://www.pitin.cz/informace-o-obci/zakladni-informace>

⁴⁷ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 6.

Už v období první československé republiky se v okolí objevily v regionu významné průmyslové podniky. Byly to především Baťovy závody ve Zlíně, kde se nejvíce uplatnily šanovské ženy. Ve 30. letech 20. století vznikly vojenské podniky v Bohuslavicích u Slavičína, v Bojkovicích a nová kasárna ve Slavičíně.

Tady se rozšířila pracovní nabídka pro místní obyvatele, která doposud absentovala. Kamenolom, který byl v Šanově, zásoboval stavbu již zmíněné bohuslavické zbrojovky i slavičínská kasárna.⁴⁸

Ale můžeme zmínit, že nejstaršími zárodky průmyslových výroby v Šanově byly místní mlýny. Ten nejstarší byl v registru panského zaznamenán už z roku 1598. Další tři malé stály v části „Kúty“.⁴⁹

V roce 1959 začala nucená přesvědčovací kampaň pro založení místního jednotného zemědělského družstva. Po počátečních neúspěších byla kolektivizace nakonec vynucena. Postavil se kravín a přidružená výroba, kde některé ženy získaly práci. V roce 1992 se družstvo rozpadlo a zemědělství se vrátilo k původní podobě založené na práci malých soukromých zemědělců.

Rozvoj dopravní obslužnosti byl komplikován periferním postavením hraniční obce, proto místní obyvatelé museli spoléhat na dopravu svépomocí. Postupně do vesnice začal pravidelně zajíždět autobus spojující Bojkovice a Slavičín. S nárůstem počtu obyvatel Šanova bylo autobusové spojení dále rozšiřováno a navázáno na další spoje do Valašských Klobouk, do Luhačovic a do Zlína nebo na vlakovou dopravu s nástupními body v Hrádku na Vlárské dráze a Hostětíně. Z tohoto důvodu byla v obci zřízena autobusová točna.⁵⁰

Dalšími řemesly a obory zastoupenými v obci ve 20. Století byli řezníci, ševci, stolaři, malíři, krejčí, švadleny, porodní báby, sedláři, zedníci, tesaři, elektrikáři, pokladníci, matrikáři, obecní hajní a polní hlídači.⁵¹

⁴⁸ Čoupek, Jiří *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Vydáno obcí Pitín, 2015, s. 7.

⁴⁹ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 5.

⁵⁰ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 62.

⁵¹ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov MNV Šanov (1940) 1945 – 1980*. Inventář, JAF 965, ARKY 452, Zlín-Klečůvka 2000, s. 7.

1.9 Kulturní život v obci

V Šanově bylo ochotnické divadlo, které bylo oblíbené a po okolí vyhlášené. Hrávalo se u Chovančků na zahradě. První divadelní hra byla nacvičena řídícím učitelem Symerským a panem učitelem Mudrákem, byla to hra „Lešetínský kovář“. Později se divadlo odehrávalo v místním hostinci v sále. Ochotníci jezdili hrát i do okolních vesnic, kde se lidé na ně těšili. Šanovské ochotnické divadlo bylo velmi oblíbené po okolí a dobře se prezentovalo. I když obec byla chudá, tak byla bohatá na kulturní život. Hudební činnost vznikla kolem roku 1910. Za pomoci hudebníků z Pitína i z Hostětína. Hrála se tu dechová hudba, později džezová hudba. V 80. letech 20. století vznikla i bigbeatová skupina.⁵²

V roce 1893 vznikl požár v obci a to dalo podnět k založení sboru dobrovolných hasičů. V kronice i v různých knihách je popsáno, kde všude ve vesnici hořelo a co všechno při požáru shořelo.⁵³

V roce 2013, byl v obci arcibiskup Jan Graubner při oslavě 20. výročí založení kaple, při této slavnosti posvětil novou stříkačku a patrona hasičů sochu svatého Floriánka, která je připevněna na místní hasičské zbrojnici. Hasičský sbor funguje dodnes, dříve se jezdilo vícekrát do roka na různé soutěže, nyní jezdí jen na hlavní soutěže. Hasičský sbor pořádá každoročně letní zábavu na letním obecním výletišti a ještě pivní slavnosti. Snaží se získat finance na provoz různým způsobem.

V roce 1920 zřídilo obecní zastupitelstvo obecní knihovnu v Šanově a bylo to podle zákona č. 430 z roku 1919. Příspěvek byl určen 50 haléřů na každého občana, činilo tedy dohromady 300 korun ročně. Knihovna byla zřízena na obecním úřadě a je tam dodnes. Někteří místní občané měli k tomu připomínky, např. „Kdo chce knihy čísti ať si je koupí!“ Nakonec si zvykly si a knihovna funguje do nynějška.

Prvním knihovníkem a písařem byl učitel František Symerský, po válce byl Josef Sukaný, který než dal knihu do knihovny, přečetl si ji sám, aby mohl správně knihu doporučit čtenářům.⁵⁴ Potom byl Václav Holba, Anna Kopecká, Hana Kročilová. V současné době je Hana Sukaná. Knihovna je jednou týdně otevřena ve středu v zimním období od 16:00 – do 18:00 a v letním období od 17:00 – do 19:00 hodin.

⁵² Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 69.

⁵³ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 7.

⁵⁴ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s.58 .

V Šanově je Český svaz včelařů, každý má několik včelstev, o které se stará. Včelaři už dříve pořádávali různé „Včelařské besedy“. Tyto besedy byly populární pro veřejnost i s taneční zábavou spojenou s různými ochutnávkami včelařských výrobků i dalších specialit. Tuto besedu začal dělat zakladatel včelařů v Šanově pan Studénka, nejdříve byla v lese na Dúbravě. Později se besedy přesídlily přímo do vesnice na výletišti.

Toto se pořádá dodnes na místním výletišti jednou do roka v létě, je pozvaný host a přednáší lidem o zajímavostech ohledně včelstva. Sjedou se zde lidé z okolí Slavičina. V současné době, kdy včelstva podléhají různým chorobám se stav včelařů v obci zmenšil. V Šanově je pouze pobočka Základní organizace Českého svazu včelařů Slavičín. Odpoledne se k tomu hraje hudba, kde jsou soutěže pro děti. Které pořádá paní učitelka ze základní školy Šanov.

Ke konci programu je tombola, kde jsou včelařské výrobky. V současné době, včelstva podléhají různým chorobám, se počet včelařů v obci snížil. Přesto organizace rozvíjí chov včelstev, ošetřuje její zdravotní stav a produkuje kvalitní med a další včelařské výrobky, včelí vosk, medovinu, mateří kašičku a propolis. Včely tvoří součást zdejší přírody a jsou zárukou bohaté úrody. V Šanově je med převážně tmavý lesní. Tmavý med se stáčí nejmíň 2x ročně.⁵⁵

V obci je i fotbalové hřiště, kde je SK Šanov. Kde se hrávalo už před druhou světovou válkou. Postupně se fotbalové hřiště upravovalo až do nynější podoby. Oficiální zahájení kopané v Šanově se datuje 18. Květnem 1944. Dne 16. Července bylo hřiště otevřeno. Kde se přistavily šatny, sociální zařízení, bufet, přístřešky, oplocení kolem hřiště. Jelikož je to v kopci a většinu fotbalového zápasu se hledaly v lese fotbalové míče. Kde se pro ně posílaly děti, které chodili s tatínky na zápas. Tak se děti zabavili s tímto sportem. Několikrát se hrálo i v okresním přeboru. Jsou tu i dorostenecké družstva.

Nejvíce podílu o rozvoj fotbalového hřiště a postavení hráčů se ujal pan Stanislav Vrba, Jozef Kišoň. Hrají se tu různé zápasy a pořádají se různé akce na fotbalovém hřišti. Jednou za rok v létě se hraje fotbalový turnaj 4 družstev. Už od roku 1984 hraje hostující tým TJ Horná Súča, Rokytnice a jeden vždy z okolních fotbalových týmů, který je přizvaný. Večer na místním obecném výletišti se koná taneční zábava. Předsedou SK Šanova je pan Suchánek.

⁵⁵ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T. Z. TREND, 2001, s. 81.

Ke sportovnímu klubu patří i lyžařský vlek, který byl postavený v roce 1979. Pokud je v zimě sníh, pořádají se lyžařské závody pro mládež.⁵⁶

V dřívějších dobách mohla lovit zvěř pouze šlechta, která byla na Brumovském nebo Světlovském panství. Až po vzniku samostatné Československé republiky se začala organizovat sdružení pro myslivectví. V roce 1929 začal pronajímat honitbu od majitelů lesů a půdy Antonín Suchánek za 500 Kč ročně. Tímto umožnil honitbu i ostatním myslivcům v Šanově. Ze Šanova se dříve chodilo pytláčit do panské obory, která byla součástí rodiny Drehérových na Brumovském panství. Za období okupace museli myslivci, kteří šli stříle do lesa, hlásit na stanoviště Němců.

V současnosti je to myslivecká chata, která po Němcích zůstala mysliveckému sdružení. Po roku 1948 vzniká organizace s názvem Československá jednota, později Československý myslivecký svaz.⁵⁷

V současné době Myslivecké sdružení má i ženy zapojeny do myslivosti. Na konci každého roku pořádá myslivecký svaz soutěž pro místní děti nad Šanovem v lese u státní hranice ve své myslivecké chatě, dříve to byla chata za 2. světové války pro Německé strážníky. Děti soutěží v různých kategoriích, hledají stopy zvěře, musí poznat různé zvířata, stromy, větve, přiřazovat, co k čemu patří, prolézat různými nástrahy. Na konci je vyhodnocení nejlepšího dítěte, které získalo nejvíce bodů. Poslední roky se zapojil do spolupráce i hasičský sbor.

Svaz klubu důchodkyň byl založen 9. 8. 2006. Hlavní předsedkyní byla paní Božena Filáková, pokladník Marie Kolaříková, jednatel Jarmila Krejčí, na začátku bylo celkem 21 důchodkyň, postupně se to stáhlo až na 6 lidí. Některé se odstěhovali a jiné zemřeli. Tento svaz je byl a je ještě činný. Pekly koláče na různé akce pro místní sportovce. Pořádaly pohádkový les pro místní děti 7. 7. 2008. V roce 2009 pletli věci pro Terezku, bylo to odložené dítě v ČR. Paličkují, pečou perníky na Vánoční besídku, pletou do Zlínské nemocnice na oddělení porodnické pro děti, kterou jsou v inkubátoru čepičky, ponožky. K tomuto je předepsaná norma, jak velké to musí být. Dříve tam jezdily 2x do roka, teď jednou do roka a vozí 100 kusů. Dříve to zasílali do Uherské nemocnice, do Prostějova,

⁵⁶ *Sportovní klub Šanov* [online]. 2017 [cit. 2017-03-6]. Dostupné z: <http://www.sksanov.cz/kontakty-na-sk-sanov/>

⁵⁷ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 86.

do Šternberku všechno na porodnické oddělení. Do jiných nemocnic to šlo přes pana MUDr. Uvízla, který v těchto nemocnic pracoval. Nyní posílají jen do Zlínské nemocnice.

O této akci klubu důchodkyň ze Šanova pro miminka se psalo i v novinách, ve Zlínském deníku, v časopise Generace. Od roku 2012 je předsedkyní, pokladníkem pro tento svaz je paní Jarmila Krejčí. Důchodkyně jezdí ve své chvíli na přednášky do Hostětína, do muzea Zálesí v Luhačovicích, na jaro do Olomouce na Floru a během roku si zajedou na nějaký ten výlet. Schází se 1x za 14 dní na obecním úřadě v zasedací místnosti, kde si mezi sebou pohovoří, uvaří čaj a oslaví narozeniny mezi sebou.⁵⁸

V obci se stále drží dané zájmové spolky, které se snaží zapojit i mladé lidi do své činnosti. Pokud by nebyly, vesnice by začala postupně upadat, pokud zatím jsou určité spolky, které drží spojitost a soudržnost lidí mezi sebou, tak je to dobré pro občany. Někde se funkce dědí z generace na generaci. Lidé, kteří se přestěhovávají, se snaží zapojit do tradic Šanova.

⁵⁸ Krejčí, Jarmila *Kronika klubu důchodkyň*, s. 8.

2 Počátky školství v obci Šanov

Cílem této kapitoly je poskytnout informace o počátku školství v obci o jejím vývoji, o budování školních budov, o učitelích a žácích.

2.1 Vznik první školy v Šanově

V roce 1818 vznikla první škola v Šanově v domě č. p. 58, pro tento účel to zakoupila obec. Škola v obci doté doby nebyla, učilo se jen doma nebo se posílali děti do Pitína nebo do Bojkovic. A to mohli posílat jen zámožní rodiče. Ti méně bohatí dávali své děti do domů, kde muž či žena uměli číst, třeba i z modlitební knížky, učili děti z toho, co věděli. Největší zásluhou měli Fojt Mikuláš Sukaný, František Blahůšek a Jan Koncer, domluvili se mezi sebou, že se postarají o zakoupení některého domku v obci pro školu, kde by se vzdělávaly děti. Obec zakoupila domek č. 58, který byl postaven roku 1807, byl to domek s jednou světnicí, jak pro žáky i pro učitele.⁵⁹

V inventáři na Klečůvce o škole je napsáno toto: *Vesnička Šanov se svou národní školou leží na pomezí Moravy a Slovenska. Do roku 1898 nebylo s vesnicí žádné silniční spojení, (jen polní cesty.) Obec přifařena byla k obci Pitín a děti zámožných dětí docházely do farní školy do Pitína, nebo do Bojkovic až 10 km vzdálených od obce.*⁶⁰ Tady se fakta rozcházejí, jiných materiálech je psáno, že děti navštěvovaly školu v Rokytnici. Budova malé školy pro velkou účast žáků z kapacitních důvodů nevyhovovala.

2.1.1 Stavba a realizace budovy školy v Šanově č. p. 77

Nakonec se opět usneslo, že jedna místnost je malá pro žáky i pro učitele. Proto představenstvo - pudmistr František Prchlík, fojt František Berčík, úředníci František Vrba, Lorenc Sukaný na nátlak světlovské vrchnosti rozhodlo hlavně Janem Vašíčkou – justiciárem na Světlově, aby se vystavila nová školní budova. Počátkem roku 1843 se začalo se stavbou nové budovy, která měla číslo budovy 77.

⁵⁹ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 1.

⁶⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

Práce postupovala velmi rychle, ale stavební mistr, který vedl tuto práci, byl podezřelý z požáru stodol, který vypukl na Světlově a následně byl zatčen, už tuto stavbu nedokončil, práce na stavbě byla na jeden rok bohužel přerušena.⁶¹

V roce 1845 byla stavba školy dokončena a v dalším roce 1846 se začalo následně vyučovat.⁶² Škola byla jednotřídní, pokrytá slaměnými došky. Je zajímavé, dle kroniky školy byla stavba školy posvěcena až v roce 1877.⁶³

Následně stará budova školy byla prodána Janu Hasíkovi za 100 zlatých stříbra.⁶⁴

Za učitele Vincentce Červínky byla škola v roce 1874 rozšířena o 2 sáhy a celá střecha pokrytá šindely místo došků, které tam byly umístěny od samého začátku.⁶⁵

Protože dosavadní škola v č. 77 nevyhovovala pro vzrůstající počet dětí školou povinných, byla postavena škola nová, dvoutřídní, v pořadí už třetí školou v obci.⁶⁶

2.1.2 Stavba a realizace budovy školy v Šanově č. p. 97

V roce 1901 povolila c.k. zemská školní rada č. 19227 /1901 školu dvoutřídní. Školní budova byla nedostačující, proto vyhlédnuté místo pro novou školu bylo v trati „Díle“. Světoví lidé „Mináři“ (Šanov známý tímto řemeslem) prosadili místo, kde se dodnes škola nachází. Postavena byla budova o 2 učírnách, 1 kabinet a byt pro učitele. Kolaudace byla provedena 20. 9. 1904.⁶⁷

Na výstavbě se občané podíleli tím, že pomáhali při stavbě, vyráběli si sami cihly v „Jablóni“. Z hlíny se uhnětlly s plevami cihly, které se vytvarovaly a vypálily.

V roce 1904 se začalo vyučovat v nové dvoutřídní škole č. 97, která vyhovovala po stránce učitelské i po stránce z kapacitní pro výuku žactva. Občané byli na novou školu velmi hrdí a vážili si toho. Do té doby zde byla jednotřídka. Jako podučitel byl ustanoven František

⁶¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁶² SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 3.

⁶³ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s.58 .

⁶⁴ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945.*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁶⁵ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 6.

⁶⁶ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁶⁷ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 5

Symerský a od 9. února 1920 jako ředitel školy.⁶⁸

V této školní budově se vyučuje dodnes a budova školy z venkovního prostoru prošla s minimálními změnami, jen ve vnitř budovy se udělaly určité proměny.

Roku 1928 o prázdninách proběhly úpravy školy s rozpočtem 4500 Kč. Byla provedena oprava opěrné zdi na pravém křídle při školní zahradě a další rok postavena opěrná zeď z levé strany. Celkový vzhled školní budovy se zahradou byl zabezpečen a získal dobrý celkový dojem. Pokračovalo se v opravách uvnitř školy o velikonočních prázdninách byly podlahy v obou třídách napuštěny olejem, aby se zamezilo zvedání prachu, který škodil organismu.

Roku 1933 se postavil kolem školní zahrady a tělocvičny nový latkový plot z modřínového dřeva a s dubovými sloupy.⁶⁹

2.2 Učitelé, kteří učili v první budově školy

Úplně prvním nezkušeným učitelem, který vyučoval žáky v malé škole, byl Jan Sojčík z Pitína. Jeho hlavní živnost bylo řeznictví, byl basista, řezník, který svou živnost provozoval v Šanově.

Další učitelé, kteří v této malé škole byl Jan Sváček, který byl svobodný učitel, pan Nimmermehrrichter, byl svobodný a pocházel ze Zlína, velký milovník lovu a zvěře. Opět nový učitel byl pan Cambala, který byl velkým náruživým pytlákem a nepřítelem pašeráků tabáku z Uher, potom Josef Machek a Jan Štěpánek. Všichni tyto učitelé vyučovali v domku č. 50.⁷⁰

2.2.1 Učitelé, kteří učili budově školy č. p. 77

Prvním učitelem, který vyučoval v této nové škole byl už zmíněný učitel Jan Štěpánek, který učil ještě ve staré škole. Justiciárem ze Světlova a představenstvem obce bylo schváleno, co se bude ročně učiteli dávat za vyučování.⁷¹

⁶⁸ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁶⁹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*. Inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁷⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 59 .

⁷¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 59.

Pro otop školy a světnice učitele je určeno 8 sáhů bukového dřeva, které musí občané na podzim sami připravit, přivést, naštípat a uložit. Za topení ve škole se mělo učitelé ponechat pole o výměře 1 měřice na Kútech.

Za každého dítky, patřícího do školy musel každý přispět 1 krejcar šajnu – tj. 40 krejcarů, 1/8 měřice rži, 1/4 měřice brambor.⁷²

Učitel Štěpánik odešel do Březůvek, přišel místo něho z Březůvek Václav Chrastina. Po Chrastinovi přišel z Lipiny Karel Stürzerhofer, další po Chrastinovi byl učitel Kroupa, který tu byl jen krátce. Následoval František Grunt (nebo Prund), nelze to z kroniky dobře vyčíst, brzy opět odešel do Vysokého Pole.

Po něm přišel Karel Štrauch ze Střelné, bohužel pro své nevhodné chování, byl ze školní služby propuštěn a odstěhoval se do svého domku v Lidečku. Další učitel, který tu byl dosazen Vincenc Červinka, byl to už starší učitel penzista, který v letech 1875 zemřel. Josef Životský byl provizorně dekretem ustanoven učitelem ze Střelné a učil do roku 1883. Místo něho nastoupil Karel Pivečka, který působil až do roku 1889, pak odešel na školu do Slavičína.⁷³

Jeho nástupcem se stal Jan Pařal a působil až do roku 1917, dříve byl podučitel v Brumově, odešel jako řídicí učitel do Strání. V roce 1899/1900 podal žádost, aby na škole bylo zavedeno vyučování ženských rukodělným pracím. Bohužel tato žádost byla zamítnuta obecní radou. I když se neví, proč to zamítly, protože by to obec nestálo ani haléř.

Jelikož v obci byla k tomuto vyučování způsobilá paní Františka Chmelíková. Ta se později stala učitelkou těchto prací se zavedením industriálního vyučování v roce 1902.⁷⁴

Začalo postupně dětí docházet vícero do školy a začalo se přemýšlet, že se postaví nová škola. Do té doby se střídalo mnoho učitelů ve škole.

2.2.2 Učitelé v nové v školní budově č. 97 až do roku 1945

Jako podučitel byl ustanoven František Symerský a od 9. února 1920 jako ředitel školy.⁷⁵

⁷² SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 2.

⁷³ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945.*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁷⁴ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁷⁵ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

Na této zdejší škole hlavně v zimním období působili učitelé zastupující a výpomocní, byla slečna A. Vykysalová, Jan Květoň, Julius Fiala. Josef Novotný byl výpomocný učitel a od ledna do listopadu roku 1918 byl i správcem školy, další výpomocní učitelé byli Josef Kotouček a Rudolf Merta, který vyučoval i ve vedlejší obci v Rokytnici.⁷⁶

Školní rok 1924-1925 započal dne 1. září. Hned od počátku školního roku začalo pravidelné celodenní vyučování. Dosavadní výpomocný učitel František Erban dle školního výboru v Uherském Brodě byl ustanoven 5. srpna 1924 č. 2801 ustanoven na zdejší škole a vyučoval 2 třídu. Ve dnech 15. - 17. září se podrobil opravné zkoušce z houslí, kterou vykonal. Proto výnosem okres. škol. výboru 3 října 1924, č. 4530 jmenován byl zatímním učitelem na zdejší škole. Pocházel z Roztoku u Jelemnice v Čechách. Výpomocná učitelka byla Irena Ševčíková, která vyučovala ruční práce. Řídící učitel byl František Symerský.⁷⁷

Pan řídící učitel Symerský od 12. 9. do 15. 5. 1925 měl zdravotní komplikace a během jeho nepřítomnosti ho zastupoval jeho výpomocný učitel Jaroslav Krepl z Prostějova. Ten byl z učitelské služby propuštěn 30. 4. 1925.⁷⁸

Prozatímní učitel František Erban byl ustanoven od 12. října 1925 prozatímním učitelem ve Strání. Místo něho nastoupila paní Emilie Hřčková z Brna, ale protože měla téměř stále dovolenou, vyučoval pan řídící sám v obou třídách.⁷⁹

Koncem března 1926 odešla paní Hřčková zpět do Brna a místo ní nastoupil učitel Emil Mudrák. Byl rodák z vedlejší vesnice Rokytnice. Právě se vrátil z vojenské služby.⁸⁰

V důsledku nové úpravy vyučování ženským pracím byla ustanovena Františka Vojáčková, která docházela z Pitína. Pocházela ze Šanova za svobodna jmenovala se Chmelíková. Dne 22. října 1926 bylo pravidelné vyučování přerušeno náhlou smrtí řídícího učitele Františka Symerského.⁸¹

Po náhlé smrti pana řídícího učitele Symerského nastoupil prozatímně správcem školy učitel Bedřich Scheffel z Pitína.

⁷⁶ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 3.

⁷⁷ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 3.

⁷⁸ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁷⁹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁸⁰ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 3.

⁸¹ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 4.

Od 1. 8. 1927 konkurzním řízením byl vybrán řídící učitel Karel Bača, který byl dosavadním řídícím učitelem v Tichově.⁸²

Na svoji žádost se dne 1. 12. 1929 odstěhoval učitel Emil Mudrák do svého rodiště Rokytnice, kde byl na svůj požadavek ustanoven učitelem. Měsíc za něho vyučovala slečna Vlasta Matějčková, která se odstěhovala do Pitína.

Místo ní od 1. února 1930 nastoupila učitelka Františka Vránová, která působila v Bystřici pod Lopeníkem.⁸³

Na svoji vlastní žádost odchází roku 1935 pan řídící učitel Karel Bača na trojtřídní školu do Podolí. Místo něho nastupuje opět učitel Emil Mudrák, který přechází z Rokytnice do Šanova. Pan učitel Mudrák si vzal za manželku Drahomíru Symerskou, dceru bývalého řídícího učitele. Pan učitel byl zároveň řídící učitel i kronikář. Pan Mudrák byl učitel zároveň řídící učitel i kronikář. Působil na této škole ředitelem až do roku 1964.

Ve školním roce 1937/1938 působil na zdejší škole František Salvet z Pitína.

V období II. světové války až do roku 1945 byl učitelem Vratislav Kubáček, který se později vracel na tuto školu, co by důchodce, který zastupoval nemocné učitele.⁸⁴

Učitelé během války měli omezené kompetence k výuce. Zvláště si museli dávat pozor na finanční stráž v obci, co kdo na ně něco řekne, museli učit v Německém jazyce. Byla to velmi těžká doba.

2.3 Žáci navštěvující školu v obci

Rodiče posílali děti do školy ke vzdělávání a čím dál více dětí navštěvovalo místní školu. Na podzim a na jaro měly děti úlevy od školy a od učení, jelikož museli vypomáhat rodičům na poli a v lese. Děti navštěvovali povinnou školní docházku od 6. let až do 14 let.

Zámožných rodičů, kteří si mohli dovolit posílat své dítě do školy do Slavičina bylo jen minimum. Většinou děti po povinné školní docházce, ukončili školu a hned vypomáhali v domácnosti.

⁸² SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁸³ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 6.

⁸⁴ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 3.

V roce 1885 navštěvovalo starou školu 75 žáků, v roce 1892 navštěvovalo už 92 žáků a v roce 1895 to bylo až 100 žáků. Bylo to velmi náročné a vytížené pro učitele, kteří museli v těchto podmínkách vzdělávat žáky.⁸⁵

V kronice je poznačeno, že počet žáků, kteří místní obecnou školu navštěvovalo bylo většinou do 100 žáků. V roce 1923/24 bylo celkem 93 žáků z toho 30 dívek a 63 chlapců.

Z tohoto školního roku odešli 4 žáci do obvodové školy do Slavičina. Napřed museli vykonat postupové zkoušky, které zvládli velmi dobře.

Ve školním roce 1924/25 navštěvovalo 76 žáků hudební kroužek houslí. V roce 1926 děti sehráli divadlo pro školní besídku s panem učitelem Emilem Mudrákem, které se jmenovalo „Rodina a škola“.

Učitelé pro své žáky měli minimální pomůcky, ale vystačilo jim to k výuce a uměli si poradit a dobře vysvětlit.

Tělocvična nebyla, ve špatném počasí děti cvičili ve třídě a většinou v zimě. Od jara až do podzimu chodili žáci na tělocvik ven na školní dvůr.

Učitelé se žáky nacvičovali různé hry, tance, básničky, divadla. Pořádali s nimi vlastivědné výlety do okolí a poznání svoji krajiny.

Žáci prospívali v předmětech dobře, nikdo nepropadal.⁸⁶

2.4 Jak probíhala výuka v Šanovské škole

Dosti časté střídání starostů, zejména v posledních dvou desetiletích 19. století, nemohlo jistě přispívat ke zdárnému řešení obecních záležitostí, co se týkalo i školy. Školní kronika k tomu v roce 1895 poznamenává: *starostou „žádný nechtěl býti, nemocen aneb miškářem se omlouvaje“*.⁸⁷

Dne 27. prosince 1919 starosta a zastupitelé sepsali žádost do Olomouce panu arcibiskupovi Micarovi, aby mše svatá se sloužila v Pitíně v českém jazyce. Když občané s dětmi do farního kostela dochází.

⁸⁵ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 4.

⁸⁶ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁸⁷ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 6.

*„Důvody žádosti naší jsou náboženské a národní zejména, když to dovoleno a schváleno bylo samou hlavou církve za časů našich věrozvěstů svatého Cyrila a Metoděje. Nevyhověti žádosti naší znamenalo by se pážeti Boha a řeč naši národní. Nevyhověti žádosti naší znamenalo by se pážeti Boha a řeč naši národní. Česká řeč je zajisté Bohu tak milá, jako latina již my nerozumíme, nám pak dražší než všechny řeči jiné“.*⁸⁸

Roku 1923- 1924 byly zavedeny do škol nové předměty ruční práce výchovné a občanská nauka a výchova. Ruční práce ve výchově nemuselo zdůrazňovat, jelikož to bylo všeobecně uznávaný předmět. Dotvrzuje to i zákon z 13. července č. 226 sb., zavádějí se ruční práce na všech stupních škol obecných a měšťanských.

Učitelé byli postaveni před nový nelehký úkol, na který bohužel nebyli řádně připraveni. Nechtěli, aby ruční práce výchovné bylo v tápání ve tmách. Protože na místní škole bylo zapotřebí na ruční práce nějaký materiál a to byl materiální náklad pro obecní radní. Radní nechtěli povolit ani halěř.⁸⁹

Další předmět občanská nauka a výchova nebyl zcela novým předmětem. Učitelé vychovávali vždy na podkladě mravouky občanské nejen při čtení slohu, dějepise a jiných předmětech, ale celým duchem školní kázně. Nebylo však toto působení soustavné a všude stejně intenzivní.⁹⁰

2.4.1 Konflikt mezi učitelem a knězem v Šanově

*„Ale jedině učitelstvu může národ náš děkovat, že nepropadl úplně osidlům Říma. President Masaryk vydal heslo o převýchově národa, domnívali jsme se, že tato převýchova odrakouštění a odrímštění bude provedena co nejrychleji“.*⁹¹

*„Školu v tomto roce navštívil z okresu školní inspektor František Vařeka dne 21. května 1924. Byl přítomen v 1. třídě dopoledne do 12. hodin. Inspekce proběhla v pořádku, dle jeho představ“*⁹²

⁸⁸ SOKA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 6.

⁸⁹ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 38.

⁹⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁹¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁹² SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

Ve školní kronice se zmiňuje *“Škola se stala předmětem stálých útoků ze strany klerikální. Volají stále po volné škole katolické, snižují všemožně občanskou nauku a výchovu, přičítají to k úpadku mravnosti žactva. Jejich argumenty jsou směšně slabé, ale naopak škola se mohla pochlubit pěkným výsledkem ve výchově mravní tím, že překonala z větší části zhoubný vliv let válečných.*

Citlivost žáků se značně vyvíjela, rozvíjela se láska ke květinám, zvířatům, lidem chudým a opuštěným se rozmáhá, ošklivých nadávek ubývá. Úspěch školy však klerikálové neviděli. Hlásali stále hrozný úpadek mravnosti žactva zavedením té nenáviděné laické morálky a vyzývali přímo k revoltě proti pokrokové škole a učitelům“.

V kronice je přímo napsáno: *„Snahou těchto výpadů jest ovšem dostati školu zase do područí fary, udělati učitele varhaníkem, kostelníkem a dáti mu práti kostelní prádlo a zbaviti ho jeho příjmu, které jsou jim trnem v očích. Jako opatrný musí býti učitel v hodině občanské nauky a výchovy je patrnó z toho, jal klerikálové přímo pasou po nějakém slově, vysloveném učitelem, které by mohlo býti pro něj kamenem úrazu.“*⁹³

Děti ve 2. třídě se tázaly svého učitele, kde je nebe a kde peklo, zda je nebe nad námi a peklo pod námi. Na to učitel reagoval po svém, vyhnul se odpovědi a rovnou se zeptal otázkou, zda tam z nich již někdo byl a viděl nebe či peklo. Po této reakci se snažil jim to vysvětlit vědecky. Bohužel klerikálové, jak jsou v kronice nazváni římskokatoličtí kněží, nemeškali a rychle reagovali útokem.⁹⁴

Ve farní knize je poznámka k řídícímu učiteli, že svým morálním jednáním ovlivňuje žáky.⁹⁵

Dle určitých zápisů lze vidět boj mezi řídícím učitelem a farním knězem. Každý chtěl prosadit své jednání, myšlení a postoj dle svého. Řídící učitel Symerský byl Českobratrského vyznání, někdy byly jeho názory jiné než katoličtí farníci.

⁹³ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁹⁴ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁹⁵ Farní kronika Pitín, *Pamětní kniha farnosti pitínské*, uloženo na faře v Pitíně, s. nenalezena.

2.4.2 Návštěva prezidenta T. G. Masaryka na Moravě

Ve dnech 18. – 27. června 1924 zavítal na Moravu a Slezsko prezident T. G. Masaryk.

V posledních dnech své cesty navštívil i okres Uherskobrodský. Dne 26. 6. o 16 h. 20 min. přijel autem od Vsetína do Val. Klobouk, pokračoval přes Brumov až do Luhačovic. Projížděl i Hrádkem, kde se uvítání zúčastnila školní mládež pod vedením učitelů.

Pro chlapce byly zhotoveny praporky a pro děvčata věnečky, jejichž máváním a voláním na pana prezidenta provolávali „Nazdar!“.

Auto projíždělo zmírněnou rychlostí a každý mohl vidět dobře pana prezidenta. Jen se málo lidí z obce zúčastnilo této velké slávy, aby mohli mít pěknou vzpomínku. Sušení sena jim bylo přednější. Místní hasičský sbor byl v plném počtu, všichni jeho členové stáli při silnici, kde projížděla auta s prezidentem.⁹⁶

2.4.3 Události ve škole po roku 1926

Velmi nepříjemná zpráva se udála v roce 1926. Dne 22. října 1926 bylo vyučování náhle přerušeno náhlou smrtí řídícího Františka Symerského. Bylo to neočekávané, i když byl nemocný, nikdo takovou smutnou zprávu nečekal.⁹⁷

Dne 16. června 1927 povolil okresní školní výbor jednodenní vlastivědnou vycházku do Trenčanských Teplic, vydalo se 30 žáků většinou z 2. třídy poznat blízké Slovensko a prohloubit si lásku k němu.⁹⁸ K 10. výročí samostatnosti dne 28. října 1928 děti ozdobily vkusně školu a večer šel lampiónový průvod po vesnici. Při této příležitosti večer místní ochotníci sehráli divadlo pod vedením učitele Emila Mudráka „A život jde dál“. Tím oslava k této oslavě byla ukončena. Rok 1929 se potýkal s krutou a dlouhou zimou, pro nedostatek uhlí a neschůdnost cest ministerstvo školství nařídilo od 18. února prázdniny na všech školách. Dne 11. února 1934 se konala schůze a při ní promluvil řídící učitel o výchově příkladem a učitelka Vránová o dětské lži.⁹⁹

⁹⁶ SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv.nv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁹⁷ SOkA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 44.

⁹⁸ SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

⁹⁹ SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski, Marcel *Archiv obce Šanov (1630)1656- 1945 (1959)*. Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka 2000, s. 7.

Školní výlet roku 1936 se konal do Uherského Brodu, kde děti navštívily město, památky, museum, vodárnu a pivovar. Obdržely 50 Kč. od majitele pivovaru pana Janáčka kapasné na občerstvení. Toho roku byla opět obnovena školní spořitelna. V 1. třídě se uspořilo na konci školního roku 622,90 Kč. v 2. třídě se spořivost neprojevila. Během letních prázdnin proběhlo očkování žáků a dětí předškolních. Děti očkoval MUDr. Jan Horák ze Slavičína.¹⁰⁰

V zimním období roku 1937 byl pozván do školy na „žakovské shromáždění“ hajný ve výslužbě p. Josef Konečný přednášel dětem velmi zajímavým způsobem zkušenosti z lesního života. Vypukla spalničková epidemie a škola byla uzavřena od 21. – 28. dubna. Výuka byla nahrazována čtvrtky s prodlužováním denního vyučování.¹⁰¹

Pan Humpola zdejší hospodář v květnu 1938 převedl žákům, jak roubovat pláňata stromů.

Dne 5. května 1939 proběhla ve třídě akce národního zdraví, přehlídka zdravotních potřeb žáků a školního zařízení, v obou třídách byly pořízeny nádoby dřevěné na odpadky. Ze dne 5. 4. 1939, čís. 1422 byla branná výchova odvolána a učivo o něm bylo vyškrtáno z podrobných osnov. O prázdninách byly natřeny tabule, opraveny stěny chodeb, vymalovány obě třídy.¹⁰²

Vždy na konci školního roku učitelé se žáky podnikli vycházkový výlet do okolí. Od roku 1936 – 1940 byla škola trojtřídní. Dvě třídy vyučovány v jedné učebně. V roce 1940 navštěvovalo místní školu 105 žáků.¹⁰³

Podle výpisů ze školních let bylo vždy na škole více dívek než kluků, všichni děti postupovali dál do dalších ročníků. Po dokončení školní povinnosti děti dostávaly propouštěcí vysvědčení, kdo z dětí chtěl navštěvovat měšťanskou školu ve Slavičíně, musel vykonat zkoušky na místní škole. Většinou odcházelo 4 - 6 dětí do školy do Slavičína.¹⁰⁴

Rozhovor s místními lidmi, kteří navštěvovali ZŠ Šanov a mohli přispět k tomuto tématu lze najít v přílohách č. 12., 13. a 14.

¹⁰⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

¹⁰¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

¹⁰² SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 7.

¹⁰³ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

¹⁰⁴ SOKA Koželuhová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 7.

2.4.4 Učitelé, kteří byli ubytováni v obci

Místní pamětníci si vzpomínají, jak někteří učitelé, kteří učili ve škole v Šanově pocházeli z daleka a ne z blízkého okolí, bydleli v pronájmu v domech v okolí školy. Učitelé platili podnájem a na jídlo chodili do místní hospody, kde se vařilo.

V domě č. 125 bydleli tito učitelé: Vratislav Kubáček, Václav Jindra, Ludmila Mrázková, Marie Černíčková, Edita Miškařiková, Jarmila Skřípková.

V domě č. 97 bydlela v podnájmu učitelka Marie Kafková, která tam pobývala 2 roky.

V domě č. 140 bydleli v podnájmu učitelka Marie Kafková, 1 rok, Alena Szeiklíková, Božena Divínova

V domě č. 100 bydlel v pronájmu učitel Stanislav Pek 1. rok.¹⁰⁵

2.5 Zpráva o stavu školství v Šanově pro okres Uherský Brod v roce 1937

Ve školní kronice lze vyčíst, jak pan řídící Emil Mudrák musel podávat písemné sdělení pro okres Uherský Brod, bylo to velká A3, co všechno spadá pod školu, jaké je vybavení, co se všechno dělá s dětmi ve škole, jaké je sociální postavení rodičů žáků atd. Alespoň můžeme zhodnotit a porovnat určité údaje, zda zůstali stejné i dnes.

Jaké jsou výměry školního prostranství: dvůr byl 224 m², výměr školní zahrady – zeleniny 184 m², květinová zahrada 226 m², ovocná zahrada 1526 m², výměr hřiště u školní budovy 149 m². Kryté zimní „cvičiště“ nebylo. Cvičilo se ve třídě. Školní rada se snažila každoročně závady školy odstraňovat.¹⁰⁶ Řídící učitel Emil Mudrák byl „udělovatel“ hasičského sboru a režisér místního spolku divadelních ochotníků, v obecní samosprávě byl činný tajemník. Učitelka Věra Paráčková se věnovala soukromému studiu.

Sociální postavení rodičů žáků v %: rolníci 34 - 4%, řemeslníci 18 – 3%, živnostníci 47 – 3%, intelektuálové byl zbytek. Děti četly časopisy, které si objednaly a 1x výtisk Mladého světa, 4 x výtisk Mládí, 1x výtisk Lípy, 1x výtisk Radost, 9 x výtisk Anděl strážný.

Odhad školního majetku: Budova 120000 Kč, zařízení 15000 Kč, pozemky 1600 Kč, pomůcky, obrazy, mapy, knihovny 6500 Kč. Žádného tělesného spolku v obci není, myslí se Sokol, Orel, Skaut.

¹⁰⁵ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 12.

¹⁰⁶ SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

Roku 1932 byla přistavěna kuchyně a do ní se zakoupilo veškeré vybavení. Škola se pravidelně zapojovala do 1 týdnu čistoty a bylo do umyvárny zakoupeno zrcadlo a 2 věšáky.

Slavily se svátky ke dni matek, děti si nachystaly básničky, písničky a přednesly, zazpívaly je svým maminkám. Vždy na konci školního roku učitelé se žáky podnikli vycházkový výlet do okolí.

Z dalšího dotazníku ke dni 7. května roku 1937 lze vyčíst o stavu školství v Šanově, že škola, třídy, byt učitelský vyhovovala po všech stránkách. Učební pomůcky byly uloženy v kabinetě, školní zařízení bylo v pořádku. Kamna byla v tu dobu nová, záclony ve třídě nebyly. Třídy se 2x v týdnu zametaly a 3x ročně umývaly a olejovaly. Chodby se 2x v týdnu umývaly, malba ve třídách se obnovovala po 2 až 3 letech. Zevnímu vzhledu budovy se věnovalo posledních letech větší péče a chystala se oprava omítky.¹⁰⁷

2.6 Škola v Šanově během II. sv. války

Během války se oslavy ke dni matek zrušily, začalo se vybírat sbírky při představení pro červený kříž do Německa. Během válečného období se škola zapojila do sběru léčivých bylin, odpadových hmot, prováděly to obě třídy.

Dne 30. září 1942 se museli podrobit oba učitelé písemné zkoušce z Německého jazyka v Brumově a 20. října vykonali ústní zkoušku, oba učitelé uspěli.

V rámci „Týdne spořivosti“ 26. – 31. října byla provedena žáky II. ročníků soutěž o spoření v hodinách slohu a kreslení. Nejlepší práce byly odměněny knižním darem.¹⁰⁸

Na škole bylo zavedeno spoření na úsporné listy a vkladní knížky. Byla změna ve školním dozoru na základě výnosu zemského presidenta na Moravě v Brně ze dne 21. 1. 1943, č. 48 byl pověřen:

1. Správce oddělení A (1) obecných a hlavních školách byl školní inspektor Ernst Schatek.
2. Německým zemským inspektorem pro naši školu byl H. Franz Mirschitzka

¹⁰⁷ SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

¹⁰⁸ SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

3. Dozor nad všemi školami s českým vyučovacím jazykem na našem okrese byl Dr. Josef Rozhold.¹⁰⁹

Během války se divadlo omezovalo, hrálo se na výchovnou a národní tendenci.¹¹⁰

2.7 Škola po II. sv. válce do roku 1989

Ředitelem školy byl stále učitel Emil Mudrák až do roku 1964.¹¹¹

Roku 1963 proběhly opravy na škole, kde se opravila prasklá roura u chlapeckých záchodů, okap na školním dvoře a podezdívka pod vranou a branku při vjezdu na školní dvůr. Zabetonování sloupku železného plotu, brány.

Tyto práce i s materiálem si vyžádaly náklady přes 1.300 Kčs. V padesátých letech byla provedena oprava opěrné zdi, ohrazení zahrady a okolí školy. Komunální podnik města Slavičína, strojírna v Hrádku zhotovili nové opěrné zdi železný okrasný plot ze silného pletiva. Tuto práci prováděl bývalý vedoucí strojíren p. Jordán z Hrádku s jedním dělníkem. Za práci se zaplatilo přes 10.000 Kčs. Toto stojí až do dnešních dnů. Nátěr plotu brigádnicky natřel ředitel školy.¹¹²

Za učitelky Štefaníkové se budova školy zrekonstruovala. V září 1967 se začalo s velkou generální opravou školy: proběhla výměna krovů, výměna krytiny, proběhla vnitřní úprava potřebné vybavení tělocvičny, úprava dětských šaten, výměna dlažeb na chodbách, rozvod elektroinstalace a vody, snížení stropů v bytě pro učitele, výměna oken, dveří, nová fasáda školy.

Na této velké akci se podílelo mnoho občanů. Krytinu vynášely i důchodkyně, aby oprava byla dokončena do začátku příštího roku. V té době se vyučovalo na směny v zasedací místnosti MNV. Vyučování začalo skutečně v září 1968.

Další velká akce proběhla v roce 1975 a to přístavbou kotelny v zavedení ústředního topení. Od této doby je škola vytápěna ústředním topením.

¹⁰⁹ SOKA Koželuňová, Lenka Inventář, *Národní škola Šanov 1858 – 1953*, leden 1964, ARKY 78, JAF 967 s. 8.

¹¹⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 – 1945*, inv. č. 56, s. nelze dohledat.

¹¹¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze

¹¹² SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

Ředitelka školy Drahomíra Štefaníková se přestěhovala do rodinného domku a v bývalém bytě pro učitele vznikla školní jídelna a školní družina, kde po otevření MŠ se jídlo dováželo pro děti do jídelny ZŠ.¹¹³

2.7.1 Učitelé na ZŠ mezi léty 1945 až 1991

Seznam učitelů, kteří učili na zdejší škole je v příloze č. 1.

Řídící učitel Emil Mudrák vstoupil do strany KSC, plně se této funkci věnoval, měl na zřeteli ideovost a političnost školy. Trval, že se musí oslovovat soudruhu i po svých podřízených. Bohužel některým tento režim nepasoval, naráželi lidi proti sobě. I když byl v komunistické straně, neměl nikdy žádný konflikt s knězem. Náboženství v té době vyučoval farář Jan Múčka z Pitína.¹¹⁴

Roku 1953 měl Emil Mudrák 30. let služebního školního roku.

E. Mudrák byl od 25. - 20. 10. 1962 na lázeňské péči ve Františkových Lázních.¹¹⁵

Na konci školního roku 1964 odchází ředitel školy Emil Mudrák do důchodu, místo něho nastupuje nová ředitelka Drahomíra Štefaníková, která působila na škole až do roku 1991. Roku 1972 odešla učitelka Marie Nádvorníková do Rokytnice na post ředitelku na místní ZŠ.

Ředitelka Štefaníková napsala do školní kroniky, že za tuto dlouholetou a obětavou pracovníci bude těžce hledat rovnocennou náhradu. Odešla učitelka Nádvorníková a děti už nenacvičovali žádné divadlo. Učitelka byla zvyklá od řídícího Mudráka, že nejmiň 1x do roka se musí odehrát jedno divadlo v obci pro rodiče žáků a pro místní občany.¹¹⁶

Roku 1991 odchází do důchodového roku paní ředitelka Drahomíra Štefaníková, která působila na ZŠ v Šanově od roku 1964. Za jejího působení škola prošla velkou opravou.

Byl vypsan konkurz a jako jediná se přihlásila paní Hana Macejková, která učila v Rokytnici a nakonec měla na starosti ZŠ Rokytnici, Hrádek a to všechno spadalo pod ZŠ Šanov.¹¹⁷

¹¹³ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 13.

¹¹⁴ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

¹¹⁵ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

¹¹⁶ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 15.

¹¹⁷ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

2.7.2 Žáci na ZŠ Šanov po II. sv. válce až do roku 1989

Výuka probíhala dle školních osnov. Roku 1947 v týdnu proti alkoholismu vyslechli žáci od svých učitelů o škodlivých účincích alkoholu na naše zdraví a význam abstinence.

Dne 10. dubna 1948 provedl školní lékař MUDr. Jan Turčínek zdravotní prohlídku všech žáků. Při lékařské prohlídce bylo zjištěno, že většina dětí má zvětšenou štítnou žlázu.

Žáci na zdejší škole se zavázali ke sjezdu Komunistické strany Československé, že provedou: Úpravu hřiště, dvora a okolí školy, upraví okolí pomníku padlých, brigádu na pomoc proti škůdcům ovocných stromů, zasláno na Jiráskův fond 150 Kčs, na postavení vzorné školy ve Varšavě 210 Kčs.

Celková hodnota daru školy činila v penězích 12 092 Kčs. Začali se plnit závazky a škola je splnila na 100%.

Národní škola roku 1950 se umístila na 8. místě mezi 21 soutěžícími v soutěži ve sběru lesních semen pořádané lesní správou. Došel dopis, kde bylo poděkování za spolupráci učitelům i žákům, za odměnu obdrželi od ministerstva zemědělství knihu „Lesní plody“.

Dne 25. září roku 1951 přijela pojízdná zubní ambulance, která opravila chrup žákům. Dne 17. listopadu bylo den otevřených dveří, rodičů se zúčastnilo velké množství a sledovali vyučování s velkým zájmem.

Začaly se pořádat osvětové besedy k výročí armády, kde působili pionýři. Zpívali se budovatelské a vojenské písně. Ve své činnosti se pionýři zaměřili na nacvičování různých vložek a pásem. V tomto roce byl poprvé zřízen pěstitelský „Mičurinský“ kroužek se 13 žáky ze 4. a 5. ročníku. Žáci pracovali na políčku s chutí a s velkým zájmem. V době prázdnin byly sestaveny pracovní skupiny, které se o políčko staraly.

Roku 1954 se škola zapojila se sousední školou z Hostětína pro akci „Zvelebování vzhledu obce“. Žáci se zapojili na úpravu okolí školy, pomníku padlých a na výpomoc úklidu obce. V tu dobu se v obci nenacházelo žádného místa, které by bylo poškrtno křídou nebo barvou. Pochvalu a poděkování za účast se jim dostalo místním rozhlasem.¹¹⁸

Žáci byli denně nabádáni k čistotě, kázni a pílí. Navštívili muzeum ve Valašských Kloboukách. Roku 1956 navštívili žáci výchovný koncert, kde měli možnost poznat všechny

¹¹⁸ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

smyčcové nástroje i hru na nich. Navštívili Buchlovice, Lednici, přehradu u Brna.

Roku 1957 podnikla se vycházka ke krmelci, děti byli názorné poučení o krmení zvěře, jak stopovat zvěř. Proběhla čtenářská beseda, hádanky a diafilmy. Na vycházce proběhly dětské společenské hry.

Rok 1958 byl ve stejném duchu, jak rok 1957, jen s tím, že děti sáňkovaly a lyžovaly. Proběhlo předčítání a půjčování knih.

Toho roku se stal v obci jeden neočekávaný případ. Žák Oldřich Petula ze Šanova využil nepřítomnost rodičů a vzal bratrovu vzduchovku, nabil ji a ohrožoval děti před domem, zranil jednu žačku 1. třídy Helenu Suchánkovou. Poranil ji nosní kost, první pomoc ji poskytl ředitel školy Emil Mudrák se svou manželkou, holčička byla převezena do nemocnice, kde se vrátila po 3týdenní léčbě domů bez újmy na zdraví. Po té ředitel svolal žáky a viník musel odprosit poraněnou žačku. Potom byla dána výstraha všem žáků ve škole, aby se tento nebo podobný případ neopakoval.

Roku 1962 si nepodalo přihlášku 5 žáků do náboženství, byli to žáci z rodin straníků. Bylo vidět, že působení učitele na rodiče začínalo mít určitý vliv z komunistické strany.

Dne 9. 10. 1962 se uskutečnil vlastivědný zájezd žáků 2. třídy s třídní učitelkou s M. Nádvořníkovou do okresu Zlína, bývalého Gottwaldova. Cílem exkurze bylo seznámit se s významnými budovami města. Jízdné si hradili děti samy z peněz, co měli za sběr šípků.

V obci se roku 1964 provedlo slavnostní vítání občánků. Pod vedením učitelky M. Nádvořníkové žáci školy připravili vhodné písně a básně. Děti se zúčastňovaly různých akcí pro obec s básní, se zpěvem, hraní divadla.

Jezdili na výlety, podnikali různé vycházky do okolí, chodili v lampiónovém průvodu, dělali vystoupení pro maminky k MDŽ, vítali nové občánky. Během těch roků byl prospěch žáků dobrý, nikdo nepropadl, všichni postupovali dál do vyšších ročníků.

Školním roku 1968-1969 se uskutečnila výměna dětí 4. a 5. třídy mezi Šanovem a Rokytnicí. Žáci 5. třídy ze Šanova dojížděli do Rokytnice a žáci 4. třídy z Rokytnice dojížděli do Šanova. Byla usnadněna výuka žáků, jelikož učitelé měli na obou školách ve třídách pouze 2 ročníky a ne 3. Stav v 1. třídě bylo 13 žáků a ve 2. třídě 16 žáků. Jinak v jedné třídě bývalo až 53 žáků.¹¹⁹

¹¹⁹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

Žáci vyrobily v ručních pracích výrobky. Potom je pod názvem „Jak se žilo a pracovalo dříve a nyní“ vystavili na obci. Tato výstava byla převezena do pamětní síně ve Slavičíně, kde se s ní seznámili návštěvníci. Žáci zhotovily chalupy s došky, staré typy stodol, sušíren, stohů, potahů, vozů a vozíků, kterých lidé dříve užívali k běžnému životu. Figurky z kukuřičného „šustí“ znázorňovaly práci našich předků. Dokonce byla fotografie této výstavy uveřejněna v časopise Naše pravda. Roku 1979 byly v zimě vyhlášeny uhelné prázdniny, kde děti dostaly domů zadány domácí úkoly. Všechno učivo se nakonec stihlo probrat do konce školního roku. Dne 28. března 1980 byla slavnostně otevřena mateřská škola v Šanově a žáci se podíleli na vystoupení k otevření budovy. Jídlo se začalo vozit do školy z mateřské školy do jídelny, kde dřív byl byt pro učitele. Oddíly pionýrské a jiskry pracovaly pravidelně. Děti si půjčovaly knihy ze žákovské knihovny a byly besedy o přečtených knihách. Společně ZŠ a MŠ uspořádala táborák při konci školního roku a zúčastnil se i vojenský útvar z Bohuslavic. Předvedli dětem výcvik služebních psů, děti zase své branné hry.¹²⁰

V letech 1981/82 se zřídil lyžařský vlek a ZŠ Šanov a Rokytnice připravili pro děti lyžařský výcvik. Stav dětí ve škole byl 2. třídě 20 žáků a ve 4. třídě 17. žáků. Děti prospívají velmi dobře i chování je dobré. Do roku 1984 vedla jiskry místní občanka Marie Ščuglíková a pionýrskou organizaci učitel Václav Bakala. Od roku 1984 do roku 1988 se to změnilo, Marie Ščuglíková vedla PO a jiskry vedla Hana Sukaná.

Učitelé se vzdělávali, aby mohli dětem více a lépe předávat učiva a chodili s dětmi na výlety, v zimním období jezdili na plavání do tehdejšího Gottwaldova, pořádali táboráky, různé branné hry. Jednou za rok navštívili vojenský útvar v Bohuslavicích nad Vlání. Kde měli tu možnost si prohlédnout různé typy zbraní. Žáci si nakreslili své poznatky z výletu na chodník před školní budovou na téma vojáci – děti – mír.¹²¹

2.8 Učitelé, kteří učili v obci a obohatili i kulturu vesnice

Občané Šanova vzpomínají na některé učitele s láskou, mají hezké vzpomínky na ně a na jiné si už ani nevzpomenou.

Uznávaný byl pan řídící **Symerský** i se svou rodinou, bydlel blízko náměstí, vedle Chovančíků. Kam se chodilo hrát divadlo. Byl jiného vyznání a někdy měl problém s farním

¹²⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

¹²¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

knězem. Byl v obci uznáván a požíval úcty. Učitelé měli přehled kulturní a všeobecný, stávali se pro místní občany rádci. Učitelé vedli ke vzdělávání, učili lásce poznání něčeho nového, hodnotnějšího. Pan Symerský si zasloužil obdiv a dobré jméno a po právu se mu říkalo „Pan řídící“.

Narodil se v Soběchleběch, pocházel z chudé obuvnické rodiny, vystudoval celou reálku v Lipníku. V Kroměříži složil zkoušku učitelské dospělosti na učitelském ústavu. Od počátku školního roku 1904 působil na zdejší škole jako zatímní učitel. Později se stal řídící učitel. Na pana řídícího s vděčností občané vzpomínali. Byl to člověk přímé povahy a řádný učitel, vždy hájil zájem školy.

Bohužel dostal zákeřnou nemoc zánět pohrudnice. V obci byl velmi vážený a uznávaný občan. Podílel se na mnoha kulturních akcích, vedl ochotnické divadlo a vedl žáky k úctě a dobré morálce.¹²²

Další učitel, na kterého v dobrém vzpomínali občané, byl pan řídící, později soudruh **Emil Mudrák**, byl taky vážený učitel v obci, byl přísný a velmi pedantský. Na druhou stranu vychoval mnoho dobrých žáků, kteří na něho vzpomínají s úctou. Vedl kroniku, ochotnické divadlo, v okrese byla škola vedena, jako nejlepší.

Za jeho působení dostala obec ocenění za vedení kroniky 3. cenu v kategorii obcí do 1000 obyvatel. Lze to vidět v kronice, od té doby, co začal být kronikářem, tak kronika je přehledná a srozumitelně psaná.

Narodil se 8. 1. 1904 v Rokytnici, okres Valašské Klobouky, jako syn zemědělce a hostinského. Vychodil 6. ročníků na národní škole v Rokytnici, přešel na bývalou reálku do Uherského Brodu (1916-1920). Absolvoval 4. ročníky učitelského ústavu v Turčanských Teplicích v letech 1920–1924. Roku 1928 vykonal zkoušku učitelské způsobilosti pro ZDŠ (1. -5. r.) v Příboře. Před nástupem na vojenskou službu vyučoval 1 měsíc na národní škole v Rokytnici. Po skončení vojenské služby nastoupil na učitelské místo do Šanova (1926 – 1929). Pak odešel jako definitivní učitel na národní školu do Rokytnici a od 1. 8. 1935 byl řídícím učitelem v Šanově.

V Šanově působil 32 let. V Šanově svou učitelskou dráhu 31. 7. 1964. Vzal si za manželku dceru pana řídícího Symerského. Měli 2 syny Emila, který byl středoškolákem a Lubomíra, který měl vysokoškolské vzdělání.

¹²² SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

Za okupace byl střežen místní německou pohraniční stráží jako záložní důstojník v hodnosti kapitána a jednou byl vyslýchán protokolárně i jejím velitelem. Od 1. 1. 1944 vešel do styku s domácí odbojovou skupinou „Hnutí za svobodu“ pro okres Uherský Brod, kde mu byla přidělena funkce předsedy revolučního národního výboru v Šanově.

Věnoval se velkou péčí pro žáky po stránce pedagogické i metodické. Založil z odrostlé mládeže pěvecký kroužek, nacvičoval s nimi národní i umělecké písně. Vedl 5 let stranické školení KSČ. Zvlášť významného uznání se mu dostalo ke dni učitelů. Ministerstvo školství mu přiznalo titul „Vzorný učitel“. Tohoto uznání si učitel zasloužil. Byl tichý, obětavý, houževnatý, nenáročný vesnický učitel. Občané Šanova byli hrdí, že jejich učitel byl tímto titulem oceněn. Zavítali na školu krajský inspektor K. Tkáč, O. Bednařík, byli pozváni i rodiče a přátelé školy, aby mu popřáli.¹²³

Paní učitelka, **Marie Nádvořníková**, rozená Tělučilová, narodila se dne 8. 12. 1940 v početné rodině v Jestřabí. Své pedagogické vzdělání získala v letech 1955-1957 na pedagogické škole v Kroměříži a 1957-1959 v Holešově. Učitelkou praxi absolvovala v Šanově. V příloze č. 16 je s ní rozhovor o jejím působení v ZŠ Šanov.

Její první učitelké místo bylo ve Francově Lhotě, kde působila 2 roky. V roce 1961 se provdala a rodina zakoupila domek v Rokytnici. Má dva syny. V tomto samém roce odchází učit do Šanova, kde s výjimkou dvou krátkých mateřských dovolených učila 11 let. Od roku 1972 učila v Rokytnici. Děti ji milovali a rádi se za ní přijedou podívat a popovídat si. Paní učitelka je milá, vstřícná, hodná.¹²⁴

Pod vedením soudruha Mudráka měla tvrdou školu. Naučila se dobře vést ochotnické divadlo a je aktivní dodnes. Odmala vyrůstala ve věřící rodině, přesto byla nucena ve škole propagovat ateistickou výchovu. Povinností školy bylo nacvičit pravidelné kulturní pásmo na veřejné schůzi KSČ a k oslavám politického výročí. Musela navštěvovat někdy i 2x měsíčně ideově politické vzdělávání učitelů, kde omluva nebyla počítána ani nemoc, jelo se na procenta.¹²⁵ Měla svoje povolání ráda a je to na ní dodnes vidět.

Každý učitel svým jednáním, chováním a charakterem předával svým žákům, co uměl a bylo v jeho možnostech a tím i vychovával dobré žáky. Učitelé byli v té době velmi vážení,

¹²³ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. 43.

¹²⁴ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s. 43.

¹²⁵ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

budili respekt, uměli předávat své zkušenosti dál. Z mála prostředků a pomůcek vzdělávali žáky na dobré úrovni. Škola byla, je a bude střediskem zedělávání.

Paní učitelka **Blanka Rašková**, narozena roku 1964. Za svobodna byla Jandíková, Za prací dojíždí do ZŠ a MŠ Šanov každý den. Základní školu navštěvovala ve Slavičíně, v Kroměříži vystudovala v roce 1982 „Učitelku pro mateřskou školu“. Nastoupila do MŠ v Šanově a v roce 2001 se stala ředitelkou ZŠ Šanov. Při práci studovala vysokou školu pedagogickou v Olomouci pro 1. stupeň. Paní učitelka je příjemná, děti ji mají rádi, budí respekt, naučí. Svědčí to o tom, že je oblíbenou učitelkou, když děti, co už odešly ze Šanova na II. stupeň ZŠ do Slavičina, se chodí za ní pochlubit svými výsledky a dalšími úspěchy.

2.8.1 Nová ústní klasifikace v roce 1988/89

Ve školním roce 1988/89 byl zahájen experiment s klasifikací dětí. Mělo se hodnotit jen ústně, bez známek. Začalo se s 1. ročníkem. Tato metoda nebyla dostatečně připravena a propracována. Paní ředitelka Štefaníková si na tuto metodu v kronice stěžuje. O novém způsobu hodnocení byli učitelé informováni dodatečně až koncem září, a to dostatečně a nejednotně. Později byly vytvořeny ke konci školního roku 3 stupně ústního hodnocení. Při prvních dvou prospívaly, při třetím propadaly. Z celkového počtu z 15 dětí na škole prospěly všechny. Toto hodnocení nebylo vhodné a nevedlo děti k soustavné práci. Buď to bylo dobré nebo špatné, ale k motivaci těch středních ke zlepšení nestačila pochvala. Žáci neměli odstupňovány své výsledky.¹²⁶

Roku 1991 odchází do důchodu paní ředitelka Drahomíra Štefaníková, která působila na místní ZŠ Šanov od roku 1964. Byl vypsán konkurz a jako jediná se přihlásila paní Hana Macejková, která učila v Rokytnici.¹²⁷

Paní učitelka Štefaníková narozena Peřestá v Pitíně roku 1936, zemřela roku 2006. Byla přísná, precizní, šla tvrdě ve svých názorech, myšlenkách v komunistickém režimu, budila velký respekt před dětmi. Učila vždy 1. a 2. třídu. Byla zručná a to vyžadovala i po svých žácích. Děvčata i kluci se museli naučit háčkovat, vyšívát, plést, štipovat ponožky, atd.

¹²⁶ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

¹²⁷ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 12.

V současné době školní výuka probíhá podle osnov MŠMT. Paní ředitelka Blanka Rašková pojala výuku i s paní Stanislavou Berčíkovou škola hrou podle Jana Ámose Komenského. Děti chodí do školy rády a baví je to.

2.8.2 Stavební úpravy budovy ZŠ po revoluci až po současnost

Součástí školy je Základní škola, Mateřská škola, školní družina, školní jídelna. Teprve od roku 1992, došlo ke sloučení ZŠ a MŠ. Od 1. 1. 2003 má právní subjektivitu.¹²⁸

Od roku 1991 do roku 2001 školu vedla Mgr. Hana Macejková.

V tomto období se opět opravovala škola: byla provedena oprava fasády budovy, zastřešilo se schodiště, opravilo se vstupní schodiště, proběhla oprava hospodářské budovy, byla opravena opěrná zeď a plynofikace kotelny.¹²⁹

V roce 2001 byla ve škole zbudována počítačová učebna vybavena čtyřmi počítači pro žáky. V roce 2003 provedena přestavba školní kuchyně a sociálního zařízení pro děti v MŠ. V dalším roce 2004 pokračovala rekonstrukce sociálního zařízení pro žáky a personál.

V roce 2005 provedena výměna všech oken a hlavních dveří, provedla se celková rekonstrukce topení a elektroinstalace.

V roce 2006 se provedla rekonstrukce vnitřních omítek v prvním patře budovy a zřízeno zabezpečení školy. V roce 2010 bylo zbudováno dětské hřiště s průlezkami a skluzavkou.¹³⁰

2.8.3 Vybavení a zázemí na ZŠ v Šanově

V roce 2011 se škola zapojila do projektu Evropské unie a získala prostředky na modernizaci učeben.

Byla zakoupena interaktivní tabule, pořízeny nové počítače pro pedagogy i žáky, vše s připojením na internet. Přímo u budovy školy je dětské hřiště se skluzavkou, průlezkami a tabulí na psaní a vzadu za školou je dvůr, z kterého lze jít do zahrady, kde jsou nasazeny

¹²⁸ Úřední deska | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov [online]. 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/uredni-deska>

¹²⁹ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě, s. 16.

¹³⁰ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě, s. 17.

ovocné stromy. Dříve tuto zahradu užívali učitelé, kteří v budově žili.¹³¹

K výuce žáků jsou určeny dvě učebny v prvním patře školy. Taky se zde nachází šatny pro personál, ředitelna, sborovna, kabinet a sociální zařízení. V jedné učebně je interaktivní tabule a v druhé učebně je 5 počítačů pro výuku výpočetní techniky.

V přízemí školy je tělocvična, vedle se nachází šatny pro žáky, mateřská škola, školní kuchyně s jídelnou a sklady.¹³²

2.8.4 Pedagogický sbor ZŠ Šanov

Ve škole pracují 4 pedagogové: Mgr. Blanka Rašková, ředitelka školy, Mgr. Stanislava Berčíková, učitelka školy, Ludmila Orsáková – učitelka MŠ, Leona Kalíková vychovatelka ŠD a učitelka MŠ, která má částečný úvazek. Všechny učitelky splňují požadavky na pedagogickou kvalifikaci.

Mgr. Rašková učí Český a Anglický jazyk, matematiku a paní Mgr. Berčíková učí vlastivědu, přírodověda, čtení, prvouku, tělocvik a hudební výchovu. Paní Kalíková učí výtvarnou výchovu.¹³³

2.8.5 Dlouhodobé projekty , které realizuje ZŠ Šanov

Škola má naplánované dlouhodobé projekty pravidelně opakující se a mezi ně patří Čertovský den, Rozsvícování vánočního stromu spolu s Obecním úřadem Šanov, Dětský karneval, každoroční plavecký kurz, vědomostní soutěž „Chytrolín“, Den Země, Den rodin, dopravní výchova na dopravním hřišti, školní výlet s rodiči.

Každý rok škola zařazuje projekt k podpoře čtenářské gramotnosti žáků, jsou to projekty „O nejkrásnější parapíčko“ a „Putování s malou čarodějnici“.

Žáci školy se účastní veřejných vystoupení. Účastní se soutěží, pravidelně si vyrobí kalendář a jednou ročně vydají školní zpravodaj. K dalším aktivitám, kterých se žáci v průběhu školní roku účastní jsou návštěvy divadelních představení, výukové programy,

¹³¹ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov, 2014, s. 5.

¹³² Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě, s.18.

¹³³ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě, s. 16.

exkurze atd. Jednou do roka škola nacvičí divadelní představení, s kterým vystoupí na veřejnosti.¹³⁴

2.8.6 Školní řád ZŠ Šanov

Paní ředitelka má každé první pondělí v měsíci konzultační hodiny od 14.00 do 15.30 hod. Na webových stránkách je organizační plán pro určitý rok, kdy jsou prázdniny podzimní, zimní, jarní, Velikonoční, hlavní prázdniny.¹³⁵

Zvonění ve škole je mnoho let stejné. Časy musí dodržovat i rodiče, kteří vodí či vozí své dítě do školy. Pokud si ho vyzvedává po škole, musí čekat do určitého zvonění. Školní dveře jsou uzamčené z venku, vedle dveří je zvonek, na který se v případě nutnosti může zazvonit do ředitelny, do mateřské školy, do sborovny nebo do kuchyně.¹³⁶

2.9 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program (ŠVP) lze najít na webových stránkách školy. Podle ŠVP se řídí učitel v průběhu celého školního roku. Školní plán vede učitele ke správné výuce jednotlivých předmětů po celou dobu docházky do ZŠ, tedy od 1. do 5. třídy. Na webových stránkách se na úřední desce lze dočíst: o informacích pro rodiče budoucích prvňáčků, Školní řád ZŠ, Provozní řád, Řád školní družiny, Směrnice ke stanovení úplaty ŠD.¹³⁷

2.9.1 Výchovní vzdělávací koncept

Školní vzdělávací program je zaměřen na „Školu hrou“. Rámcová koncepce vzdělávacího programu si klade za cíl všestranně rozvíjet žáka, jeho jedinečnou osobnost. Umět naučit děti zachovávat a ctít kulturní tradice Valašska.

Prohlubovat znalosti dětí v oblasti ekologie. Klade se velký důraz na rozvoj čtenářské gramotnosti, aby se zdokonalovala čtenářská gramotnost. Žáci uměli o textu přemýšlet a

¹³⁴ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, s. 5.

¹³⁵ Úřední deska | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov [online]. 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/uredni-deska>

¹³⁶ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě, s. 15.

¹³⁷ Úřední deska | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov [online]. 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/uredni-deska>

použít jej k dosažení cílů a rozvoje vlastních vědomostí a schopností.

Umět vypěstovat u dětí pozitivní přístup k rodnému kraji, rodině, obci, škole, spolužákům. Naučit děti znát význam k ochraně přírody, čistoty vody, půdy, vzduchu. Vést děti k péči, k ochraně svého zdraví a rozvíjet zdravý životní styl. Naučit děti vzájemné toleranci, odpovědnosti a úcty. Vytvářet dobré klima ve třídě, navázat přátelskou atmosféru ve škole. Zaměřit se na rozvoj tvořivosti, fantazie, všestranné aktivity dětí. Naučit děti individuálně pracovat, kteří mají nějaké výukové problémy. Posílit u dítěte jeho zdravé sebevědomí a respektovat osobnost dítěte.¹³⁸

2.9.2 Výchové a vzdělávací strategie

Předností malotřídní školy v porovnání s plně organizovanou školou je její výrazná výchova žáků, která vede k samostatnosti, soustředěnosti a vzájemné kolektivní práci. Faktory ovlivňují školní práci a učení. Potom je to jejich inteligence, zájmy, předchozí zkušenosti, znalosti, temperament, motivace, schopnosti, taky jejich momentální tělesný stav a vliv prostředí.¹³⁹

Schopnosti u dětí hrají taky důležitou roli a mohou být různé. Především schopnosti verbální (slovní porozumění, myšlení), numerické (početní), prostorové (určité schopnosti prostorových představ, názorného řešení problémů), dále jsou to paměťové, percepční, kde je správné vnímání, rozlišování barev a zvuků. Další jsou schopnosti umělecké, sportovní, sociální (sociální percepce a komunikace, ke spolupráci a její řízení).

Žáci se učí hledat různými způsoby efektivní styl učení, který jim sám vyhovuje. Některým žákům se nejlépe učí s vizuálními informacemi, přijímají zrakem, dalším vyhovuje sluchový styl učení s kinestetickými předloženými informacemi prostřednictvím tělesného pohybu a hmatu.¹⁴⁰

Snahou učitelů je, aby vyučování mělo ucelený soubor činnostních metod a forem učení. Proto dává žákům prostor v konkrétní činnosti, především samostatným úvahám, řešení problémových situacích a tvorbě vlastních otázek. Tímto směrem výuka orientovaná plní cíl vzdělávací i výchovný.

¹³⁸ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 17.

¹³⁹ *Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov*, Šanov, 2014, s. 7.

¹⁴⁰ *Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov*, Šanov, 2014, s. 12.

Každý žák je jedinečná osobnost, každý se jinak projevuje a má své charakterové vlastnosti, jiný temperament a rozdílnou schopnost zpracování informací. Učitelé to respektují a snaží se předkládat výuku svým žákům rozmanitou formou tak, aby žáci nebyli jen pasivními příjemci informací, ale byli pozorní a aktivní. Jelikož jednotvárné učení žáky nezaujme a nedá jim motivaci při činnosti.¹⁴¹

Školní vzdělávací program „Škola hrou“ je udělán tak, aby vytvářel na úrovni školy co nejlepší předpoklad pro postupné osvojení klíčových kompetencí, které stanovuje rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání a tvoří jeho základní strategii.

Postupy při osvojení klíčových kompetencí při učení se nabízí žákům různé metody a formy učení, předkládá se jim netradiční a zajímavé úlohy danému věku a schopnostem žáka, vhodně se dbá na motivaci, využívá se práce s chybou, vede žáka k sebehodnocení a umožňuje se prezentace výsledků a úspěchů žáka.

Kompetence k řešení problému podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování, dále vede žáka k samostatnosti a trpělivosti, předkládá se problémové situace, rozvíjí se schopnost umět vyhledat si informace z různých zdrojů, umět rozvíjet schopnost úsudku, učít žáka kritickému myšlení a diskutovat o tom. Učitelé kladně hodnotí i sebemenší úspěch, aby uměli žáky povzbudit k dalšímu úkolu.

Komunikativní kompetence vede žáky k všestranné a dobré komunikaci. Tato kompetence učí žáka souvisle, formulovat jeho myšlenky a názory v písemné i slovní formě. Vede ke kultivované komunikaci se spolužáky i s dospělými, seznamuje s různými druhy textů, k motivaci cizího jazyka.

Učitelé se snaží naučit žáka, aby se projevoval a obhajoval jeho vlastní názory. Zařazují do výuky rozhovor a diskusi, aktivně zapojí žáka do veřejných vystoupení a v neposlední řadě rozvíjí schopnost u žáků, aby respektovali i názory druhých.¹⁴²

Sociální a interpersonální kompetence rozvíjí u žáků toleranci, umět přijmout kritiku, podporuje vzájemnou spolupráci, skupinovou práci a vzájemnou pomoc. Při společné práci se dodržují předem daná pravidla.

Občanská kompetence vedou žáka k dodržování společně respektování sebe i druhých, vytváří pozitivní vztah k místu, kultuře českého národa a aktivní ochraně životního prostředí.

¹⁴¹ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 28.

¹⁴² *Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov*, Šanov, 2014, s. 14 - 17.

Žák je připraven ke svobodné a zodpovědné osobnosti, který zná svá práva a povinnosti. Pracovní kompetence motivují žáka poznávat a rozvíjet své schopnosti v reálném životě a umět uplatnit získané vědomosti a dovednosti v profesní orientaci. Naučit žáka, aby si chránil své zdraví a dbal o bezpečnost svoji i ostatních. Uměl správně používat materiály, nástroje a techniku. Učitelky vedou žáky umět si vážit své i ostatní profesi a dodržovat pravidla bezpečnosti práce.¹⁴³

V koncepci je zařazeno i vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotními nevýhodami a výuka žáků mimořádně nadaných.

Učitelky dbají o schopnost u žáka o osobnostní rozvoj, o poznání, o sebepojetí a sebepoznání, seberegulaci a sebeorganizaci, o psychohygienu a kreativitu, kde se snaží dotahovat u dětí nápady do reality.¹⁴⁴

2.9.3 Průřezová témata ZŠ Šanov

Průřezová témata ve školním vzdělávacím programu hrají roli pro aktuální problémy současného světa a jsou důležitou součástí základního vzdělávání. Učitelky integrují témata do vyučovacích předmětů formou projektů, kde žáci používají své znalosti a dovednosti z různých oborů. Průřezová témata jsou: osobností a sociální výchova, výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, environmentální výchova, mediální výchova. Do forem průřezových témat jsou projektové dny, exkurze, tematická hodina, soutěže, besedy, vycházky a jiné projekty začleňované do vyučování.¹⁴⁵

Školáci si vyrábí od roku 2004 každoročně svůj kalendář, každým rokem je jiné téma. Kalendář dostávají do svých domovů, kde si ho vystaví a mají památku na daný rok. Přehled kalendářů na určité téma: 2004 „100 let naší školy“, 2005 „Abeceda“, 2006 „Pohádky“, 2007 „Šanov“, 2008 „Sportování“, 2009 „ZOO Lešná“, 2010 „Povolání“, 2011 „Les a jeho obyvatel“, 2012 „Svět barev“, 2013 „Dopravní prostředky minulé i současné“, 2014 „110 let naší školy“, 2015 „Státy EU“, 2016 „Roční období“, 2017 „Hmyz“.¹⁴⁶

¹⁴³ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov, 2014, s. 16.

¹⁴⁴ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 16.

¹⁴⁵ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov, 2014 s. 18.

¹⁴⁶ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 19.

2.9.4 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a dalšími partnery

Škola klade velký význam na spolupráci se zákonnými zástupci žáků, zástupci jsou zváni do školy na besídky, na divadelní vystoupení, jezdí s nimi na výlety a podnikají se s nimi společné akce. Zástupci dětí jsou informováni o činnosti školy prostřednictvím webových stránek školy, nástěnek, notýsků, dopisů, informačními letáky, školním zpravodajem a žákovskými knížky.¹⁴⁷

Podměty sbírá škola formou dotazníků zaměřujících na zjišťování údajů ke zlepšení vzdělávacího programu a výchovy na dítě.¹⁴⁸

Vedení ZŠ a MŠ spolupracuje se zřizovatelem Obecním úřadem Šanov, Školskou radou ZŠ a MŠ Šanov, Ekologickým institutem Veronica Hostětín, ZŠ a MŠ Rokytnice, Nadací J. Pivečky Slavičín, CEV Kosenka Valašské Klobouky, Poradenským centrem R-Ego Slavičín, muzeum „Letecká bitva 28. srpna 1944 v Šanově, Plaveckou Školou Luhačovice, Dopravním hřištěm Malenovice.¹⁴⁹

Je vidět, že učitelky ZŠ Šanov se snaží své žáky zapojit do různých soutěží. Odměnou za jejich snažení je, že žáci se uplatňují a dosahují ocenění na předních místech. V kostce je zde uvedeno jen ty nejlepší ocenění. Menší úspěchy, které získala škola se svými žáky jsou uvedeny v příloze č. 2.

V roce 2011 získala Vendula Rosenbergová 1. místo za výtvarnou soutěž od Nadace J. Pivečky za obrázek „ Moje nejoblíbenější zvíře“. V dalším roce 2012/2013 1. místo za Helfík – branně zdravotní soutěž Slavičín, zúčastnila se Vendula Rosenbergová a Adéla Gazdíková.

O rok později 1. místo vyhrál Martin Kalík v soutěži modelářů Slavičín – bojová technika a v ten samý rok opět za 1. místo získala Eliška Rosenbergová a Kamil Ševčík za výtvarnou soutěž od Nadaci J. Pivečky „Pohádková bota“.

2015/2016 ZŠ: Speciální cena – kolektivní práce žáků základná školy – „Kniha je kamarád“ (6. ročník mezinárodní čtenářské soutěže vyhlášené ZŠ Vsetín, pod záštitou spisovatelky Šárky Junkové a Muzea regionu Valašsko).¹⁵⁰

¹⁴⁷ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov, 2014 s. 21.

¹⁴⁸ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 24.

¹⁴⁹ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov, 2014, s. 15.

¹⁵⁰ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 13.

Lze vidět, že žákům se daří a umějí si ve školním i v běžném životě poradit. A jedou podle motto, které má ZŠ Šanov dáno a to je: „ Škola v obecném slova smyslu se nazývá buď dům nebo společnost, kde se lidé učí v každém druhu umění věci znát, jim rozumět a jich užívat“.¹⁵¹

J. A. Komenský

2.10 Nedostatek dětí v Šanově

V Šanově postupně začalo ubývat lidí a rodilo se méně dětí.

Děti začalo postupně ubývat a stalo se i to, že v jedné třídě ve škole učila paní ředitelka od 1. třídy až po 5. třídu všechny děti.

Bohužel někteří rodiče dávali své děti do školy do Slavičina a ne do Šanova. Pravděpodobně z obavy, že děti byly v jedné třídě všichni dohromady.

Ve Slavičíně jsou dvě základní školy I. stupně. Jedna je na ulici Míru a druhá na ulici Vlára. Záleželo na rodičích, na kterou školu své dítě umístí. Autobusové spojení do Slavičina je velmi dobré. Rodiče tedy uspíšili přechod dětí do Slavičina. Situace byla z dlouhodobého hlediska neudržitelná, začalo se přemýšlet o uzavření školy a školky. Bohužel rodiče dávali svoje děti do mateřské školky do Šanova, ale na základní školu už šly do Slavičina. Rodiče nechtěli pochopit, že mateřská a základní škola je navzájem propojená a jedna bez druhé je ekonomicky neživotaschopná.

Obecní zastupitelstvo se snažilo zachránit situaci a usneslo se, že každý žák, který bude navštěvovat místní školu dostane motivační finanční příspěvek. Což se v pozdější době ukázalo jako krizové řešení situace, které se osvědčilo.

Celkem zastupitelstvo obce odsouhlasilo částku na každé dítě, které bude navštěvovat ZŠ Šanov a ukončí 5. třídu, dostanou rodiče celkem dohromady 5000,- Kč. Je to finanční kompenzace za dítě, které bude navštěvovat ZŠ Šanov.¹⁵² Paní ředitelka vede průběžně každému dítěti ve škole svou kroniku během docházky do ZŠ Šanov.

¹⁵¹ Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov, 2014, s. 1.

¹⁵² Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 28.

2.11 Školní družina ZŠ Šanov

Školní družina je součástí základní školy. Je organizována odpočinkovou formou. Děti se mohou zabývat například hraním různých her, zájmovým činnostem nebo koníčkům. Umožňuje žákům přípravu na vyučování. Součástí školní družiny jsou zájmové kroužky a aktivity. Žáci si mohou vybrat kroužek tvořivosti nebo pracovat na počítači. V dobrém počasí žáci tráví volný čas na školním hřišti, v přírodě, na procházkách pokud možno vždy na čerstvém vzduchu.¹⁵³

Školní družina je v provozu do 14. hod. dle rozvrhu vyučování. Ve školní družině děti dělají různé výrobky, které jsou později vystavovány na nástěnce ve škole nebo na obecním úřadě. Pokud probíhají v obci volby, děti dělají pravidelně výstavu svých výrobků přímo na obecním úřadě. Děti kreslí pravidelně obrázky do knihovny a do dětského koutku. Školní družina je pro žáky v Šanově od roku 1987.¹⁵⁴

2.12 Detašované pracoviště školy

Detašované pracoviště je oddělení či odloučené pracoviště místo sídla svého základního celku z důvodu účelnosti. Je to běžný pracovní postup, které jsou zakládány např. pobočkou pro univerzity, úřady či instituce.¹⁵⁵ V letech 1996 – 2000 patřilo pod ředitelství školy v Šanově i škola v Hrádku a detašované pracoviště v Divnicích, které skončilo v roce 2002.¹⁵⁶ V letech po revoluci, byly velké počty dětí v ročnicích, proto dojížděli žáci z Hrádku a z Divnic do Šanova do školy. V tomto období přesně v lednu 1997 byl Školským úřadem Zlín vyhlášen konkurz na místo ředitele ZŠ Hrádek. Ředitelkou se stala Mgr. Hana Macejková, dosavadní ředitelka ZŠ Šanov. Od 1. 8. 1997 byla jmenována ředitelkou pro všechny tři malé školy na okolí tedy pro Šanov, Hrádek a Rokytnici. Šlo o to, že bude zachováno jak ředitelství ZŠ Šanov, tak i ředitelství ZŠ Hrádek. Protože pod ZŠ Šanov spadala i ZŠ Rokytnice.¹⁵⁷

¹⁵² Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 28.

¹⁵³ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 16.

¹⁵⁴ Rašková, Blanka *Kronika školy Šanov Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s.

¹⁵⁵ *Detašované pracoviště*. – *Wikipedie*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Detašované_pracoviště.

¹⁵⁶ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 22.

¹⁵⁷ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 23.

2.13 Kooperace ZŠ Rokytnice a ZŠ Šanov

2.13.1 Historie obce Rokytnice

První spolehlivý údaj o vesnici Rokytnice pochází z roku 1516, kdy v rejstříku zemské berně je poznačeno, že zde bylo 14 usedlostí.

Při vizitaci z roku 1670 bylo napočítáno už 28 usedlostí. Na počátku 70. let 18. století byla Rokytnice čistě česká obec se s 157 obyvateli.

Během staletí se počet domů a obyvatel měnil. Jak Šanov byl pod okresem Uherský Brod, tak i Rokytnice spadala okres do roku 1949, v letech 1949 – 1960 k okresu Valašské Klobouky. Od roku 1960 náleží k okresu Zlín.¹⁵⁸

V roce 1930 při sčítání lidu se obyvatelstvo živilo zemědělstvím, řemeslnictvím, tesařstvím, zednictvím, zvěrokleštičstvím, a malá část byli dělníci v továrnách a železniční zaměstnanci.

Obec Rokytnice byla samostatnou vesnicí, musela se opět připojit pod Slavičín a v roce 2000 je opět samostatnou vesnicí.¹⁵⁹

V současné době pod obec Rokytnice spadá malá vesnice Kochavec. Vesnice se v minulosti stala zakladatel fotbalového turnaje Rokytnic v ČR. Tato tradice je dodržována dodnes.

Vesnice pořádá setkání Čechů a Slováků na státní hranici zvané Peňažná.

Během roku pořádá kulturní a sportovní akce. Obec Rokytnice jako taková se velmi rozrůstá, co se týče i pracovních příležitostí.

V současné době je starostou už ve třetím období zvolený Antonín Goňa.¹⁶⁰

¹⁵⁸ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.3.

¹⁵⁹ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.3.

¹⁶⁰ *Rokytnice - oficiální stránky obce - Historie obce. Rokytnice - oficiální stránky obce - Úvod* [online]. 2017 [cit.2017-03-20]. Dostupné z: http://rokytnice.org/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=8.

2.13.2 Kooperace mezi školami

Ve školním roce 1968-1969 došlo ke kooperaci se Základní školou v Šanově. Rokytenští žáci 4. ročníku dojížděli do Šanova a šanovští žáci 5. ročníku navštěvovali školu v Rokytnici. Bylo alespoň zajištěno vyučování dvou ročníků v jedné třídě. Zejména se mohla věnovat větší péče žákům 5. ročníku, kteří přecházeli na II. stupeň do Základní devítileté školy ve Slavičíně.

Od roku 1968 až do roku 2008 byla vzájemná kooperace dětí mezi školou Šanov a Rokytnicí. Bylo to řazeno podle ročníku narození. Lichý ročník narozen ze Šanova navštěvoval ZŠ v Rokytnici od 1. třídy až po 4. či 5. třídu. Další ročník sudý navštěvoval ZŠ v Šanově. Jeden rok děti z Rokytnice chodily s dětmi do školy do Šanova a další rok to bylo naopak. Šanovské děti chodily s rokytenskými dětmi do školy do Rokytnice. Poslední ročník, který zakončil tuto výměnou kooperaci, byl ročník narozen v roce 1997.¹⁶¹

Byla to dvě děvčata ze Šanova: Denisa Rosenbergová a Veronika Mrháková. I když v tomto ročníku bylo více dětí, 2 děti byly už v Šanově ve škole a 3 děti na ZŠ ve Slavičíně. Rodiče z Rokytnice přestávali děti dávat do školy do Šanova a šanovští rodiče nedávali do Rokytnice. Byl to určitý boj o děti a o školy. Rodiče začali zapisovat své děti do ZŠ školy Slavičín.

ZŠ Šanov a Rokytnice dodnes spolupracují, jezdí na společné výcvikové plavání, do Luhačovic, dříve to byl Zlín. Jezdí spolu na různé dětské představení nebo dělají výlety, dětské naučné stezky, táboráky a dobrodružství. Je to dobrá spolupráce. Na konci školního roku chodí učitelky ze Šanova a z Rokytnice do Slavičina na zasedání, kde plánují akce na další školní rok. Domlouvají se, co mohou vzájemně udělat pro své žáky.¹⁶²

2.13.3 Historie ZŠ Rokytnice

První školní budova byla umístěna v čísle popisném 46. Ničím se budova nelišila od ostatních domů v obci. Bylo to obyčejné venkovské stavení kryté slámou, nacházela se jedna učirna a malý byt pro učitele, jen světnice a komora. Mimo místní děti školou povinné docházely sem děti ze Šanova vzdáleného 4 km a z části Hrádku 3 km.

¹⁶¹ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s. 3.

¹⁶² Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s. 12.

V roce 1873 musela se udělat generální oprava školy. I když se škola opravovala, tak pro velký počet žáků se učitelé neustále v obci střídali. Rozhodlo se, že se musí postavit nová škola, místo bylo vybráno za vesnicí zvaném „Losky“. Ke dni 31. srpna 1900 proběhla kolaudace a 2. září obec posvětila novou školní budovu, která měla číslo 100. Škola byla opět jednotřídní, ale modernější. Budova školy se postupně upravovala a zvětšovala.

První učitel, který docházel do obce učit byl Josef Ševčík. Učil tu 2 roky, po něm nastoupil pomocný učitel Josef Foukal, Jan Štěpánik.

V září nastoupil František Jakubík, který byl pomocný učitel, absolvoval 3 měsíční přípravný kurs. Tento učitel si vedl velmi dobře při vyučování. Roku 1868 nastoupil František Sukaný ze Šanova.¹⁶³

Dalším učitelem, který se zapsal občanům do paměti byl Rudolf Merta. Tento učitel vyučoval i určitou dobu v Šanově. Za jeho působení se opravila škola ze vnitř i z venku, pořídili se nové nářadí do tělocvičny. V roce 1938 byl zaveden elektrický proud i do školy. Ženským pracím vyučovala Jana Valentová, která učila i v Šanově.

Učitel Merta se snažil pomáhat dětem, jejichž rodiče byli chudí. Semknul lidi, aby si navzájem pomáhali. Ze sponzorských darů z obchodních firem se kupovali dětem sešity, knihy, pekl pekař dětem pečivo, které měl učitel ušetřených peněz z besídek.

Další ředitel ZŠ Rokytnice byl Antonín Melša v roce 1963. Za jeho působení se započala generální oprava školy.¹⁶⁴

2.13.4 Nová etapa školy za Marie Nádvořníkové

K 1. 9. 1972 se stala ředitelkou paní Marie Nádvořníková, která působila i v Šanově. Byla místní občankou, přivdanou do Rokytnice, pocházela z vedlejší vesnice Jestřabí. Paní ředitelka bydlela se svou rodinou v rodinném domku a nepotřebovala služební byt, občané se usnesli, že místo bytu provedou rekonstrukci a po té vznikne mateřská škola.

¹⁶³ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.16.

¹⁶⁴ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.17.

Ke dni 11. 2. 1974 se zahájil provoz MŠ v Rokytnici. I když se může zdát, že budova zvenci působí jako jeden celek, jsou v ní dvě samostatné školy se dvěma samostatnými vchody. S nástupem nové ředitelky, která měla tvrdou školu pana řídícího ze Šanova se škola v Rokytnici stala další etapou nového rozvoje. V roce 1975 probíhá další generální oprava za pomoci rodičů žáků. V celé škole byly vyměněny dřevěné podlahy i na chodbách, byla opravena tělocvična, školní kabinet, sborovna. Z předsíně bytu a dveří do dvora vznikla jídelna propojena výdejním okénkem s kuchyní do školy a do školky. Byly vymalována okna a dveře. I v dalších letech se pokračovalo v opravě školy a okolí. Na opravách se podíleli rodiče žáků i ze Šanova. Paní učitelka Nádvorníková zůstala ve své funkci do roku 1995. Tím dovršila svůj důchodový věk. Zůstala ve vedení do roku 1996. Zastávala další funkci jako zástupkyně ředitele v Hrádku od roku 1996- 2000.

Paní Nádvorníková byla velmi činná, každý rok bylo divadelní představení, jelikož založila divadelní kroužek. První její představení v Rokytnici mělo název „Popelka“ a všech 65 žáků z celé školy tam účinkovalo. Další učitelka, která nastoupila do školy, byla Emílie Garajová ze Slavičina. Měla na starosti rozhlasový kroužek, který zajišťoval různé vystoupení k politickým výročím, vítání občánků, vystupování na veřejných schůzích, pro sbor pro občanské záležitosti. Na škole byla definitivně obnovena činnost pionýrské organizace.¹⁶⁵

Ke dni 1. 9. 1977 učitelce Nádvorníkové nastoupilo do 1. třídy celkem 21 žáků a 13 žáků z Rokytnice a 8 žáků ze Šanova. Je nutno podotknout, že Marie Nádvorníková začala vyučovat již druhou generaci šanovských občanů, jelikož mezi nově nastoupenými prvňáky se objevily děti žáků, které učila na samém počátku své učitelské dráhy v Šanově. Tito rodiče s ochotou svěřili své děti opět jí pod svou péči. Rodiče svých dětí se zúčastňovali ze Šanova vzdáleného 4 kilometry brigád, sběrů, oslav dětského dne a veřejných akcí. V roce 2004 začala učit již třetí generaci občanů šanovských, když vypomáhala s učitelstvím na ZŠ v Rokytnici.¹⁶⁶

Roce 1978 - 79 nastoupila nová učitelka Hana Macejková, která se později stala ředitelkou v ZŠ Šanov. V roce 1987 vznikla školní družina v Rokytnici za vychovatelky Věry Spáčilové z Rokytnice.

¹⁶⁵ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.28.

¹⁶⁶ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.33.

Od roku 1980 spadali obce Rokytnice i Šanov pod MNV Slavičín, který se snažil, aby se mladí lidé stěhovali i s rodinami do města. V obcích nebyla povolována stavební místa a mladí, kteří měli rodiny, stavěli své domy mimo svou obec ve městě. Nebo se přímo odstěhovali do státních či družstevních bytů. V roce 1988-89 ředitelka zapsala do 1. třídy jen 8 dětí. Byla to velmi zoufalá situace, ale našlo se řešení, že děti z Hrádku dojížděly určitý čas tam a škola funguje v Rokytnici dodnes.¹⁶⁷

2.13.5 Škola po revoluci 1993

Dne 1. září 1993 nastoupila nová učitelka do ZŠ Rokytnice Jarmila Šebáková. V roce 1992 -93 pracovala, jako učitelka v ZŠ Šanov a po organizačních změnách nastoupila do školy, dálkově studovala na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce.

Paní učitelka působila jako logopedický pracovník pro děti ZŠ a MŠ s nápravou řeči. V roce 1994 – 96 vedla dyslektický kroužek. K paní učitelce docházeli na logopedii i děti ze Šanova. S malým počtem žáků se potýkala i škola v Rokytnici. Jarmila Šebáková byla velmi činná učitelka, tak jako učitelka Marie Nádvorníková.¹⁶⁸

Paní Šebáková se vdala a odstěhovala se v roce 2005 do Rožnova pod Radhoštěm. Po ní nastoupila ředitelka Fojtíková, která zde působila 2 roky a od roku 2008 až dosud je ředitelkou Dana Žálková. Dana Žálková je učitelkou v MŠ a má nestarosti i ZŠ. Učitelkou ve škole je Andrea Furmanová, která byla vychovatelkou i v ŽŠ v Šanově. ZŠ + MŠ Škola v Rokytnici funguje dodnes. O její existenci se rozhoduje pořád, všechno záleží i na rodičích a na počtu dětí.

Na této rokytenské škole se vystřídal mnoho učitelů i na důchodovém věku, aby mohli být ku pomoci k výchově i k učení. Děti provádí pravidelně na jaře a na podzim sběr odpadových surovin. Chodí na pěší túry, jezdí na výlety a zúčastní se plaveckého výcviku. Dříve se jezdilo do Zlína, nyní se jezdí do Luhačovic, kde je plavecký bazén. Na plavání jezdí škola spolu se školou ze Šanova. Tyto akce jsou hrazeny z pokladny „Sdružení rodičů“.

¹⁶⁷ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend 2000, s.36.

¹⁶⁸ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T. Z. Trend 2000, s. 45.

Chodí na pěší túry, jezdí na výlety a zúčastní se plaveckého výcviku. Dříve se jezdilo do Zlína, nyní se jezdí do Luhačovic, kde je plavecký bazén. Na plavání jezdí škola spolu se školou ze Šanova. Tyto akce jsou hrazeny z pokladny „Sdružení rodičů“.

Učitelé se snaží zapojit se do určitých projektů MŠMT a tím vidí i úspěchy svých žáků, kteří dostávají ocenění. Děti vystupují svým přednesem i zpíváním na Vánočním jarmarku v obci, při vítání občánků.¹⁶⁹

Na této rokytenské škole se vystříдалo mnoho učitelů i na důchodovém věku, aby mohli být ku pomoci k výchově i k učení. Náboženství se vyučovalo na škole od samého počátku založení školy a je to i dodnes. Římskokatoličtí kněží se zde vystřídali ve výuce v náboženství.

Přátelské vztahy mezi obcí a školami Rokytnice a Šanov se udržují dodnes. Některé dokonce akce se plánují společně. Pro budoucí generaci by měla být vzájemná spolupráce a soudržnost.

¹⁶⁹ Šebáková, Jarmila *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000. Slavičín: T. Z. Trend 2000, s. 46.*

3 Analýza silných a slabých stránek základní školy Šanov

Cílem této kapitoly je shrnout, jaké jsou výhody a nevýhody dětí, kteří navštěvují malotřídní školy v obci Šanov.

ZŠ Šanov je typem vesnické malotřídní školy. Z toho také vyplývají silné a slabé stránky vzdělávání na této škole.

Největším kladem je samozřejmě jednoduchá dostupnost pro místní děti, které nejsou odkázány na hromadnou dopravu nebo osobní automobil. Z tohoto faktu těží především rodiče, protože děti jsou schopny se na vyučování do školy i domů dostat po vlastní ose. Tím také rodiče snižují finanční náročnost vzdělávání, která samozřejmě není v dnešní době nezanedbatelná.

Významným aspektem je znalost poměrů v jednotlivých rodinách. Jejich citlivé vyhodnocení vede k individuálnímu přístupu učitelů k jednotlivým žákům. Pochopení sociálního statutu žáků napomáhá učitelům k cílenému řešení jak kladných, tak i záporných situací při výuce a vzdělávání. Tato výhoda může být samozřejmě deformována neprofesionalitou učitele.

Při výuce je pozitivum menší počet žáků ve třídě, což napomáhá pečlivějšímu přístupu učitele k jednotlivým žákům. Velkou nevýhodou je spojená výuka několika ročníků v jedné třídě a vyučovací hodině. Tato skutečnost může způsobovat roztržitost výuky.

Další slabší stránkou je možnost zapojení dětí do kroužků a volnočasových aktivit. Tyto ZŠ Šanov bohužel nabízí jen v omezené míře. Tato skutečnost vyplývá z typu školy a počtu pedagogických pracovníků, ale i celkově z velikosti a povahy obce. Rodiče tedy musí děti, jestliže je chtějí sportovně rozvíjet, vozit např. do Slavičina auty apod.

ZŠ Šanov vyučuje žáky od 1. do 5. třídy. Po ukončení 1. stupně děti odchází pokračovat ve studiu základního vzdělání na ZŠ Slavičín. Děti si musí zvykat na nové prostředí, učitele a spolužáky. To pro ně představuje mnoho změn v krátkém časovém úseku, což se může projevit zhoršením prospěchu nebo chování. Naopak ale také může dojít k opačnému efektu, kdy děti dostanou novou motivaci a snahu. Ale spíše převládají negativa než pozitiva.

Komparace malé a velké školy je zdánlivě jednoduchá věc. Nasvědčuje spíše ve prospěch hromadného vzdělávání než malotřídního. Hromadné vzdělávání nabízí více možností. Někdy jde ale spíše o přístup pedagogických pracovníků, kteří dokážou správně učit a motivovat děti. Za těchto předpokladů může být i malotřídní škola, třeba jako ta Šanově, výborným startem pro děti, před tím, než nastoupí do ZŠ Slavičín.

4 Vznik mateřské školy v Šanově

4.1 MŠ od vzniku až do roku 1992

Tato kapitola se zabývá vznikem budovy Mateřské školy v obci od začátku až po současnost. Dne 28. března 1980 byla slavnostně otevřena nová „Mateřská škola“ v Šanově. Podíleli se na brigádách své pomoci (akce Z), rodiče dětí, které měli navštěvovat tuto MŠ. Každý musel odpracovat 100 hodin.¹⁷⁰

MŠ byla postavena na pozemku s velkou zahradou. Na zahradě byly k dispozici prolézačky, zábradlí pro děti, malé hřiště s pískovištěm, domeček ze sudu, kde si děti mohly posedět a zahrát si. Děti v teplých dnech mohly využít malý bazén. Na zahradě bylo WC pro děti a místnost pro venkovní hračky.

Učitelky chodily s dětmi pravidelně na procházky, na zahradu, do přírody. Předškoláci byly připravováni do první třídy ZŠ. MŠ měla ještě jednu zahradu, kde kuchařky měly nasazenou zeleninu dispozici k odebrání k vaření.

Děti mývaly vystoupení na „Vítání místních občánků“ na MNV v Šanově, vystupovaly s programem pro MDŽ a jezdily na výlety. Učitelky dělávaly táboráky na ukončení před prázdninami. Pořádaly se Vánoční besídky pro rodiče, kde zároveň dostávaly děti nové hračky do školky a Mikulášskou nadílku v podobě balíčku.

Karnevaly se pořádaly MŠ zároveň se ZŠ Šanov v místním hostinci. Kuchařky z MŠ pořádaly výstavy a ochutnávky pokrmů, co děti jedly během roku za jídlo.¹⁷¹

Od roku 1980 se ze školky dováželo jídlo pro žáky a učitele na ZŠ. Jídlo se podávalo ve školní jídelně v bývalém bytu pro učitele. Byla tam kuchyňka, kde se jídlo chystalo a žáci mohli jíst ve velké jídelně.¹⁷²

¹⁷⁰ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

¹⁷¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika MŠ Šanov 1980-1990*, č. př. 24/2014 s. 5.

¹⁷² Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 8.

4.2 Sloučení MŠ a ZŠ do jedné budovy

MŠ se z důvodu menší kapacity dětí přestěhovala do ZŠ v Šanově. Místnosti se museli pro toto přestěhování předělat v přízemí, kde byla dříve jídelna a školní družina.¹⁷³

Od roku 2003 mateřská škola plní výchovně vzdělávací činnost podle školního rámcového programu „Můj barevný svět“. Hlavní cíl vzdělávání je zaměřen na rozvoj na osobnost dítěte. Děti si vytváří reálný, srozumitelný obraz světa v jeho přirozených souvislostech. Získávají optimální úroveň dovedností, poznatků, postojů, motorických, smyslových i kognitivních, sociálních a emocionálních.¹⁷⁴

Děti se učí základní hygienické a sociální kulturní dovednosti, vytváří si návyky ve vztahu k životnímu prostředí. Celým výchovným působením prolíná prvky ekologické výchovy. Provoz v mateřské škole začíná v 6:30 hodin a končí v 15:15 hodin. Rodiče osobně přivedou své děti do MŠ do 8:00 hodin. Odpoledne si rodiče či zákonní zástupci osobně vyzvednou své děti. Počet dětí v MŠ od roku 2003 do 2016 je v příloze č. 5.¹⁷⁵

Pokud rodiče nemohou vyzvednout včas své dítě osobně, písemně předloží souhlas obou rodičů, aby dítě mohl někdo jiný vyzvednout. Na webových stránkách je uveden školní řád MŠ, určitá pravidla, které musí dodržovat rodiče.

Mateřská škola má vzdělávací plán na každý týden, podle kterého se řídí a dodržuje ho. Je vnitřní řád a ten musí všichni dodržovat, dle pravidel. Rodiče se mohou podívat na webové stránky, co který den se učitelky budou provozovat s dětmi.

Děti v dopoledních hodinách chodí na školní zahradu, kde se mohou hrát na dětském hřišti. Chodí na procházky, dělají různé výtvary, malují, modelují. Své výtvary mají vystavené na nástěnce, která je před mateřskou třídou. Za určité období namalují obrázky, nějakou postavičku z pohádky, které mají nejoblíbenější a nejpěknější obrázky se vystaví v knihovně na nástěnce. Mateřská škola je uzavřena během letních prázdnin od července do srpna. Kde se během tohoto období uklízí a opravuje zařízení.¹⁷⁶

¹⁷³ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 8.

¹⁷⁴ *Mateřská škola | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/matrska-skola>.

¹⁷⁵ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 9.

¹⁷⁶ Rašková, Blanka *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě. s. 10.

Ředitelka může ukončit docházku dítěte do MŠ v průběhu zkušební doby, pokud se porušují závažné problémy nebo na doporučení praktického lékaře pro děti či pedagogicko-psychologické poradny.

Zřizovatelem MŠ je obec Šanov, který spravuje předškolní zařízení a zabezpečuje investiční výdaje i neinvestiční náklady kromě mzdových prostředků, učebnic, školních pomůcek a potřeb hrazených státem. Všechny učitelky, které byly v MŠ v Šanově jsou v příloze č. 4.¹⁷⁷

4.2.1 Využití budovy MŠ po přestěhování na ZŠ

Jakmile se „Mateřská škola“ přestěhovala do základní školy, budova chvíli zůstala prázdná. V roce 1993 se rozdělilo Československo na dvě části. Hledali se varianty, kde se umístí pohraniční stráž, aby hlídala hranice. Naskytla se myšlenka, že by se jedna část umístila i v obci a to se i nakonec stalo.

V bývalé mateřské škole vzniklo oddělení pohraniční stráže PČR. Tehdy budova našla využití. Po několika letech byla cizinecká policie zrušena a přestěhována do Slavičina.

V současné době se budova zrekonstruovala na seniorské byty, které by měli být obsazovány už od května roku 2017.

Obec se snaží řešit i takové věci, aby budovy nechátraly, ale dali se využít k prospěchu lidí. Kde dříve babičky či dědečkové vodili své vnouče do MŠ, budou ve staří třeba bydlet. Mateřská škola je pro vesnici velmi užitečná a prospěšná. Pomáhá rodičům, většinou maminkám, které mohou své děti bezstarostně vodit do místní školy a po práci si je vyzvednout. Učitelky se přizpůsobily provozní dobu tak, aby rodiče stihli včas dojet do práce a z práce.

¹⁷⁷ *Mateřská škola | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/materska-skola>

5 Římskokatoličtí kněží v obci Šanov

Obec patřila vždy pod pitínskou farnost. Občané navštěvovali místní farní kostel. Farní kronika je vedena od roku 1865 farářem Jánem Dolinou, který začal psát farní kroniku ze starých přivázaných inventářů k několika archům. Lze vyčíst, že prvním knězem, který tu působil v letech 1786 byl Ingác Gabriel Čech. V roce 1784 byla fara pustá a kostel nebyl v dobrém stavu.

Druhým knězem byl Josef Schindler, pak p. Ján Mohsler, který založil chudobinskou nadaci. P. Martin Řepka se zasloužil o to, že se za něho zboural starý kostel a postavil se nový.

Po jeho odchodu přišel P. Ján Dolina, který začal psát kroniku. Potom nastoupil p. František Rusňák, který zemřel v r. 1905 a je na místním hřbitově pochován. Po něm byl p. Cyprián Zavřel - odchází v r. 1913, přichází p. František Kuzník, který měl určitý problém s panem řídícím Symerským.

V roce 1927 působil na faře jen krátce p. Karel Kvítek, který v r. 1928 odchází do Slavičina. Po něm přišel Jan Múčka, působil zde do roku 1949. Byl oblíbeným knězem i mezi dětmi. Pak nastoupil Ludvík Černocho, působil do r. 1959. Za jeho působení se musel kostel upravit podle nařízení vlády.

Původní vnitřní vybavení, co se týče lavic, stropů, oken, křížových cest, byly daleko lepší. Lidi si nemohli na tento nový styl zvyknout. Právě do té doby děti do náboženství chodili. Jak nastoupil Valentin Rafaja, který byl velmi oblíbeným knězem ve farnosti, začalo dětí v náboženství ubývat. Kněz si stěžuje, že se mnoho lidí od křesťanství odvrací. Komunistická strana začala na lidi tlačit. Např. ten kdo nechodil do kostela, měl lepší pracovní místo. Na p. Rafaju dodnes lidi vzpomínají v dobrém. Byl laskavý, klidný a uměl každého potěšit úsměvem.

V roce 1975 nastoupil p. Miroslav Kunc, který byl přezdíván stavitel chrámů. Opravil faru, kostel, kapli v Hostětíně a také postavil kapli v Šanově. V roce 1999 odchází na odpočinek a místo něho přichází p. Karel Janečka, který tu působil 5 let. Za jeho působení se opravil vnitřek kostela u oltáře. V létě 2004 přichází p. Zdeněk Grac, který působí dosud.¹⁷⁸

¹⁷⁸ Farní kniha, *Pamětní kniha farnosti pitínské*, uloženo na faře v Pitíně. s. nelze dohledat.

Vesnice byla vždy římskokatolická a je spjatá s farností pitínskou. Kněží učili náboženství ve školách rádi a měli respekt před dětmi i před lidmi. Byli to vážené osobnosti, v lidech vzbuzovali úctu. Lidi k nim byli tolerantní, i když do kostela zrovna nechodili a byli zapsáni v KSČ. V kronikách je popsáno, jak nastoupila strana KSČ, tak bohužel morálka lidí upadla a neumějí si vážit někdy i sami sebe.

Pokud se něco potřebovalo udělat v kostele či na faře, tak se místní občané domluvili mezi sebou a pomohli. Ve farním kostele se křtí, konají se tam svaté mše, svatby a pohřby. Šanov má jen jednu výjimku, že svatby mohou být i v kapli. V současné době je svatebních obřadů v Šanovské kapli poskromnu. Kněz byl a je v obci vážená osobnost a tak k němu i lidi přistupují.

6 Ochotnické divadlo a tradice v obci

Tato kapitola je zaměřena na zvyky, obyčeje a tradice v obci.

Ochotnické divadlo se dříve hrávalo na každé vesnici, televize nebyly a lidi si tak krátili svůj čas a měli kulturní zážitek. Tak to i bylo v obci Šanov, že měla ochotnické divadlo.

Nejvíce se o ochotnické divadlo zasloužili učitelé Symerský, Mudrák a v pozdějších letech učitelka Marie Nádvorníková, kteří nacvičili řadu divadelních představení s občany a zároveň s žáky. Mezi občany, kteří se také řadili mezi režiséry patřili Josef Sukaný a Rudolf Suchánek.

Roku 1921 vyšel zákon, podle něhož musely být místnosti, kde se hrálo, schváleny okresní politickou správou. Jelikož školní rada zakázala, aby se divadelní představení odehrávalo ve školní třídě, tak v roce 1926 byla první divadelní hra sehrána na zahradě u pana Františka Chovančíka. Tato hra se jmenovala „Lešetínský kovář“.

Druhé divadelní představení bylo drama „Otec“ od Jiráka, nacvičil učitel Mudrák na jaře roku 1927. Divadlo bylo sehráno ve prospěch hasičského sboru na zahradě u Chovančíků. Dne 7. března 1928 k oslavě 78. narozenin prezidenta Masaryka uveden divadelní kus „V Červancích svobody“.¹⁷⁹

Další divadelní hra byla „Na selském gruntě“ (9. března. 1928) k výročí na oslavu 79. narozenin prezidenta T. G. Masaryka. Od roku 1930 se už hraje v místním sále v hostinci. Jiné divadelní hry jsou „Vesnická čarodějka“ (6. 1. 1932), „Návrat ztracené dcery“, „Vánoční země“ žáci s ochotníky sehráli tuto hru, „Zelené království“, „Mikulášský večírek“, „Lidunka z horské paseky“, „Česká chaloupka“ a „Kříž u potoka“, „Mlýn na samotě“, „Vlaštovička“, „Sirotek na Radhošti“, „Pan prezident mezi svými“, „Jindra“, „Vesnický hrdina“, z této hry ochotnické divadlo věnovalo peníze hasičskému sboru na zakoupení motorové stříkačky.

Osvětová rada zakoupila pro školu promítací přístroj na němý film a v roce 1949 bylo pro veřejnost promítnuto několik úzkých filmů. Kde učitelé dětem promítali krátké filmy a občas se promítal film i pro místní občany.¹⁸⁰

¹⁷⁹ SOKA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1. s. 28.

¹⁸⁰ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 99.

Místní osvětová beseda se zaměřila na kulturně výchovnou práci se školou a předškolní mládeží a zakoupila velké loutkové divadlo. Od roku 1950 se začínají hrát divadelní hry k uctění výročí za osvobození naší vlasti a jsou to hry „ Zelená knížka“, loutková hra „Kaprál v zemi lhářů“, bylo to doplněno barevnými světelnými efekty.

Peníze z představení za hru „Buky pod Polanou“ šli na zakoupení nové opony v hledišti. Za divadelní hru „Hřích“ šli peníze na zakoupení židlí. Většinou představení bylo hráno ve 2 až 3 reprízy, jelikož to mělo takový úspěch nejen v obci, ale i v okolních vesnicích. Žáci s dospělými hráli divadlo s radostí a ochotou. Nacvičovali se hry v sále, v budově obecního úřadu a to ve svůj volný čas. Za jejich práci byli oceněni velkým bouřlivým potleskem. Každým rokem se nějaké nové divadelní představení odehrálo.¹⁸¹

Bohužel momentálně v obci není žádné ochotnické divadlo, občané jezdí za divadelním představením do Zlína, do Luhačovic, do Bojkovic, do Slavičina nebo do Hradiště. Ve Slavičíně se jednou za rok koná soubor amatérských divadel z celé ČR, tuto akci pořádá město Slavičín s ochotnickým divadlem „Valašské křoví“ ze Slavičina. Někteří občané hráli i v tomto souboru.

Jednou za rok zahrají divadlo žáci ze ZŠ a MŠ rodičům na místním výletišti. Možná z této mladé generace se tohoto úkolu chytne a založí divadelní kroužek. Je to o pílí a motivaci i o vlohách.

6.1 Místní tradice, zvyky a nářečí

Šanov má určité tradice, které se snaží dodržovat a zachovávat, v minulosti jich byla řada, ale bohužel v dnešní době se nezachovali nebo se neprovozují z určitých důvodů.

Každý rok v lednu v prvním nebo druhém týdnu v sobotu obchází vesnicí **tři králové** (místní říkají: tři králé). Píší na dveře svěcenou křídou C+M+B a daný rok a zpívají. Doprovází je dospělý člověk, který nese pokladničku. Do této pokladničky lidé přispívají na dobročinné účely. Tříkrálová sbírka byla výsadou tzv. ministrantů, pomocníku faráře při mši svaté. Postupem času se zapojily děvčata, které zpívají v místní scholičce v kapli. Děti dostanou od místních lidí i nějaké drobné a sladkosti, které si na konci mše rozdělí.

¹⁸¹ SOKA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 1945-1991, s. nelze dohledat.

Další tradicí jsou **Fašanky**. Pořádají je spolkové sdružení obce. Tyto spolky se periodicky střídají. V Šanově je to Sbor dobrovolných hasičů, sdružení sportovců a svaz žen. Fašanky mají každoročně podobný scénář. Vesnici jede traktor nebo terenní vozidlo, dříve to byl povoz s koňmi. Členové průvodu jsou převlečeni do různých alegorických, humoristických nebo také filmových masek a kostýmů. Snaží se pobavit lidi ve vesnici. Fašankový průvod chodí od domu k domu, kde dostanou peníze, slivovici a drobné pohoštění.

Na Velikonoce od čtvrtka do soboty chodí „**řepotáci**“ po vesnici místo zvonů, jelikož na zelený čtvrtek, jak se lidově říká, odletěly zvony do Říma. Většinou je to řehtačka na kliku či trakař. Chodí se ráno, v poledne, večer. Organizují si to děti, tzv. „páni“. Páni jsou kluci, kteří vychází základní školu. Jak děti ubývá, tak s nimi chodí i děvčata. V sobotu ráno u každých dveří zazvoní a dostanou za to malou výslužku, drobné peníze a sladkosti.

Mrskačka se ještě dodržuje. Je na velikonoční pondělí. Tatarý z vrbových proutků se pletou den dopředu. Kluci chodí na děvčata, na ženy i příbuzné. Na tatar se jim uváže mašlička, malí kluci dostanou drobné peníze a sladkosti. Dospělí kluci si jdou do domu děvčete sednout, tam posedí, dostanou slivovici, zákusky, chlebičky.

Stavění máje se tu stále provozuje. Je to velká událost, většinou stojí na náměstí. Bohužel se stává, že po postavení máje, je chlapci z vedlejších obcí podřezán. Zvykem je také hlídání máje, protože je ostudou si tento symbol mládí nechat podřezat. Máje je velký smrk se stuhami a státní vlajkou. Je symbolem lásky a jara, májku by měli v lese uříznout a postavit mladí a svobodní chlapci.

Zatrhání svatby, bylo dříve běžnou záležitostí, než se novomanželé vydají na společnou cestu životem. Novomanželé během projíždění obcí musí překonat nástrahy nebo se z nich vykoupit. Přes cestu jsou např. natažena lana nebo naházeny různé překážky. Tuto akci organizují většinou přátelé ženicha. Tato „družina“ se snaží pobavit svatebčany a také vybrat od nich slivovici, zákusky apod.

Mikuláš, anděl, čert chodí před svátkem sv. Mikuláše po vesnici do domu, kde jsou malé děti. Jak se blíží, je slyšet řinčení řetězů nebo zvonců. Od rodičů dostanou instrukce, jak, které dítě je hodné či zlobilo. Podle toho dostane Mikulášskou nadílku. Za odměnu musí děti říct básničku a umět se pomodlit.¹⁸²

¹⁸² Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 106 - 108.

Mikulášskou besídku pořádá škola s obecním úřadem na výletišti. Většinou to bývá hned první týden v prosinci. Kde děti ze základní a z mateřské školy předvedou nějaké vystoupení, hrají divadlo, říkají básničky a za odměnu dostanou od Mikuláše a od anděla balíčky, které jim koupí obecní úřad. Na této akci zastupitelé dávají zadarmo pokrmy ze zabijačky, kterou sami udělají. Roznáší se víno, čaj. Svaz klubu důchodkyň rozdávají napečené perníčky.

Další významnou tradicí jsou obecní „**Hody**“, které se konají ke konci června. Je to akce, která je spojena s bohatým programem. Odpoledne je sloužena mše svatá za všechny občany Šanova. Dále hody pokračují koncerty dechové hudby a večer je pořádána hodová zábava na výletišti. Této akce se účastní všechny složky a zájmové sdružení, které jsou v Šanově. Na hody jsou pozváni i hosté např. dobrovolní hasiči z okolních obcí.

Další hody jsou v září, většinou to bývá hned zkraje, jelikož je kaple zasvěcena Panně Marii a mše bývá v neděli z rána. Kaple je ještě zasvěcena svatě Zdislavě, tato mše je v týdnu na konci května.

Kaple byla postavena v roce 1993. První zmínka o postavení kaple byla už z roku 1890. Hlavním iniciátorem byl pan farář František Rusňak, Antonín Suchánek, který byl na faře někde v Maďarsku či dokonce na Podkarpatské Rusi. Panu faráři zasílá peníze na stavbu kaple. Bohužel se tato myšlenka neujala. Další pokus byl v roce 1937, pak 1948, 1968. Až rok 1990 dává podnět ke stavbě pan farář Miroslav Kunc. Po Šanově byla anketa, kde místní občané si mohli vybrat, kde kapli postaví. Rozhodlo se o parcele na „Hrabíně“. Kolem kaple se jde na fotbalové hřiště. Dne 20. října 1990 navštívil obec německý architekt Hans Preiss (stavitel z Kolína nad Rýnem).¹⁸³

Už v prosinci byl vyhotoven předběžný náčrt na šanovskou kapli, který se ještě upravil. Na vybudování kaple mají nejvíce podíl pan Vladimír Studeník a Rudolf Kalík. Na stavbě kaple se podíleli občané Šanova ve svém volnu. Jak kaple byla na hrubo vystavěna, teprve si občané uvědomili, že se musí dostavit k ní malá sakristie.¹⁸⁴

¹⁸³ Studeník, Vladimír *Kronika stavby kaple, Šanov, 1990, s. 3.*

¹⁸⁴ Farní kniha, *Pamětní kniha farnosti pitínské*, uloženo na faře v Pitíně, s. nelze dohledat.

Vybavení kaple - barevná vitrážová okna v kapli dodala firma Bratři Coufalovi ze Střelice u Brna. Vitráže jsou zhotoveny do olova, na oknech jsou podoby českých a moravských světců. Celkem 9 svatých postav je vyobrazeno a zároveň i se žehnajícím Kristem, který je nad oltářem v průčelí. Jako oltářní obraz je Panna Maria, která drží v náručí malého Ježíška a pod ní v té době ještě blahoslavená Zdislava se svou rodinou. Tento obraz namalovala paní Marie Veselá ze Znojma.

V čele kaple je umístěn svatostánek, na dvířkách jsou vytepany symboly eucharistie klasy a révy. Jsou zde lavice, zpovědnice, část vyvýšeného prostoru pro elektrické varhany a pro zpěvačky, dále je zde obětní stůl, socha Panny Marie, křížová cesta, koberec.

Dne 26. 6. 1993 byly vysvěceny 2 zvony do kaple. Starý zvon se jménem Stanislav, Zdislava a menší zvon Panny Marie, tento zvon slouží, jako umíráček. Tyto dva zvony byly vyrobeny firmou M. Tomášková – Dytrychová v Brodce u Přerova.

Do kroniky výstavby kaple, kterou vedl zesnulý pan Studeník, napsal Jan Graubner: *Kéž obec, co umí vybudovat chrám, dokáže vychovat velkodušnou mládež ochotnou nabídnout svůj život službě Bohu a církvi.* Nakonec se občanům podařilo postavit kapli, která se už plánovala na konci 19. století.¹⁸⁵

Ted' ještě nastává jedna otázka, aby kaple nezůstala jen stavbou. Jelikož lidí v obci ubývá a chodí jen ti stálí a nový se nepřidávají.

Šanovské nářečí

Každý kraj má svoje typické nářečí, šanovské je napůl Valašské, Slovenské a Slovácké. Nářečí se přenáší z generaci na generaci. Někdy byl a je problém, jak lidi v obci mluví a přijedou do města nebo děti začnou chodit do školy do Slavičína, je vidět, že mluví jinak než ti ostatní. Ve škole se samozřejmě mluví spisovně, ale v rodině je to jiné. Na II. stupni ZŠ ve Slavičíně se ostatní děti někdy posmívají žákům ze Šanova. Je zde uvedeno několik slov, které jsou typické pro naši oblast.

Blacko – bláto, cigánit – lhát, hamatný – tlustý, lokše – nudle, idu – jdu, mátoha – nešika nebo člověk, který je unavený, medrnica – plicník lékařský, napučžený – nazlobený, ogar – chlapec, olépaný – ostříhaný, oštara – člověk, který není vzácný, oštaračka – tyč na shazování

¹⁸⁵ Studeník, Vladimír *Kronika stavby kaple, Šanov, 1990, s. 5.*

ovoce, pagáček – nekynutý koláč, zvaný přesňák, poščaj – půjčit, randal – hluk, siholí – poprchá, zkynožit – zkazit, žblk – močál, vodní nádrž, rybník, žufánek – naběračka, atd

Každý kraj by měl mít svoji typickou řeč, měl by ji zachovávat, ale samozřejmě na veřejnosti mluvit spisovně. Nářečnost je něco atypického pro vesnici, co ji dělá svou.

V této kapitole je popsáno, jak vesnice žila a žije, jaké má tradice, hodnotu i nářečí. Kulturu, co se všechno dodržuje. Jak se k vesnickým tradicím přistupuje. Jsou určité mezníky v určitém období, že tradice a zvyky jsou velmi živé a po určité době je to na čas v ústraní. Někdo jiný přijde a obnoví tu danou tradici nebo se na ni zapomene. Pokud jsou nějaké zvyky a obyčeje, obec s tím žije a je to symbol života. Tak by to mělo i být a ne to vidět na obrázcích.

7 Místní rodáci z obce Šanov

7.1 Významní rodáci z obce Šanov

Cílem této kapitoly bylo vzpomenout rodáky a místní lidi, kteří se v obci narodili nebo žijí. Kteří Šanov svým jednáním obohatili, proslavili nebo nějakým způsobem zviditelnili. Jsou to lidé, na které může být Šanov hrdý.

Přichází i nová generace, která se snaží po vzoru svých předků obohatit kulturu, tradice a dát nový dech a impuls dění v obci.

Jsou zde vzpomenuti významní rodáci z obce z řad letectva a vojáků, kteří se zasloužili o to, aby bránili naši vlast nebo lidé kteří se prosadili v politice apod.

Vladimír Sukaný – narodil se roku 1914 v Šanově, oba rodiče, bratr i sestra zemřeli v raném věku na tuberkulózu, vychoval ho starší bratr, který byl v Hrádku poštmistrem. Vyučil se v Piešťanech cukrářem. Pracoval v Bratislavě a v Brně.

Po jeho emigraci byl v dubnu 1940 zařazen ve Francii do československého vojska. V červenci narukoval do Anglie, kde byl na vlastní žádost přidělen k letectvu. V roce 1944 byl vyznamenán čs. medailí „ Za chrabrost“ a během války několika britskými vyznamenáními. Je držitelem I., II., II., Československého válečného kříže, Československých medailí „ Za zásluhy“. Rozkazem ministra obrany byl dne 29. května 1995 povýšen do hodnosti podplukovníka in memoriam. Po válce se vrátil zpět do vlasti, ale roku 1948 vrátil do Anglie. Není známo přesné datum úmrtí.

Jean Naumoff (Jan Naumov) – narodil se roku 1917 v Šanově, dokončil obecnou školu v obci a vyučil se holičem. Během války odjíždí do Ameriky za svým strýcem Aloisi Ruskovi, kde vstoupil k letectvu. Sloužil pravděpodobně v dopravním letectvu okupační armády USA.¹⁸⁶

¹⁸⁶ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 48.

Josef Rusek – narodil se 25. listopadu 1917 jako syn mlynáře v Šanově. Navštěvoval 6 tříd obecné školy v Šanově a 3 třídy měšťanský ve Slavičíně. V roce 1935 se vyučil obuvníkem u Bati a byl zaměstnán v gumárnách.

Od 1. listopadu 1939 pracoval jako instruktor u firmy Baťa v Borovu v Jugoslávii. Odtud jim zaslal dopis, že odchází do Kanady k pobočce firmy Baťa. Vstoupil do zahraniční armády a sloužil pod francouzským velením v Bejrútu. Poté se stává příslušníkem Československého pěšího praporu 11. – Východní pod velením pplk. Klapálka. Následují výcviky, přesouvání, vylodování u Normandie. Povýšil na rotného, stává se z něho zpravodajský důstojník. Po válce rotmistr Rusek dorazil do Plzně 18. května, kde se setkává se janovským rodákem Janem Naumoffem.

Na vlastní žádost v listopadu 1946 je propuštěn mimo činnou službu. V roce 1948 si vzal za manželku Zdeňku Kovaříkovou z vedlejší vesnice Rokytnice a odstěhovali se do Napajedel, kde pracoval ve Fatře.

Dne 13. dubna 1995 byl ministrem obrany jmenován do hodnosti plukovníka, je nositelem celé řady vojenských vyznamenání např. Čs. Vojenská medaile „Za zásluhy“ I. stupně, Čs. „Za chrabrost“, Čs. vojenská pamětní medaile se štítkem VB-SV, dvakrát Čs. válečný kříž 1939, medaile Africa-Star, Star 1939 – 1945, a taky Polský válečný kříž TOBRUK.¹⁸⁷

František Suchánek – Pocházel z rodiny železničního zaměstnance. Po vykonané základní vojenské službě dál pokračoval ve službě čsl. armády. Pro své vynikající schopnosti postupoval dál v hodnostech vyššího důstojníka. Jako podplukovník letectva byl vyslán ke studiu vysoké školy do Moskvy, vrátil se v hodnosti generála letectva. Za krátkou dobu byl v hodnosti generálmajora přidělen v roce 1971 z Hradce Králové do služeb Ministerstva národní obrany.¹⁸⁸

I z naší malé vesnice Šanov byli vysvěceni římskokatoličtí kněží, dosud jich byli jen tři. Nejvíce do podvědomí přišel František Sláma. Od roku 1940 nebyl zatím nikdo vysvěcen ani nestoupil do žádného světského řádu či řeholního řádu.

¹⁸⁷ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 49.

¹⁸⁸ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 51.

Emil Prchlík – narodil se roku 1874 v Šanově, po vysvěcení na kněze působil v Derfli, Zašové, v Hutisku a Choryni, kde taky tam zemřel.

Antonín Suchánek – narodil se v Šanově, stal se první historicky knězem z pitínské farnosti. Primici měl v Pitíně. Ordinován byl 16. srpna 1871 ve Velkém Varadě v Uhrách.

František Sláma – narodil se 1. listopadu 1914 v Šanově, jako druhé dítě. Tatínek pracoval jako státní zaměstnanec u Českých drah. Jak navštěvoval obecnou školu v Šanově, tak mu v roce 1925 zemřela maminka. Tatínek se znovu neoženil a pomáhali mu s výchovou prarodiče. Po ukončení obecné školy postoupil do měšťanky ve Slavičíně. Studoval v Kroměříži na Arcibiskupském gymnáziu a vzdělání ukončil na Bohoslovecké fakultě v Olomouci. V roce 1940 byl vysvěcen na kněze a jeho první mše byla v červenci téhož roku v Pitíně. Za studii hrával fotbal na místním hřišti, byl dobrý fotbalistou.¹⁸⁹

Dříve se hodně hrávalo na muzice a zpívalo. Šanov nebyl výjimka, měl svoji vlastní dechovkovou kapelu. Která hrávala při různých příležitostech a bohužel i na těch smutných při pohřbech. Vznikly i kapely, které se časem rozpadly. Bohužel v současné době nemá žádnou místní kapelu. Jsou i takový, kteří vyrostli v obci, odstěhovali a věnují se ve volném čase hudbě.

Nebo jsou občané, kteří jen doprovází zpěvem či hraním na určitý hudební nástroj při svatých mších. A jsou to:

Rodák **Svatopluk Tarabus** zpívá se svou manželkou v dechové kapele „Lhoťánka“.

V roce 1999 založil další rodák **Tomáš Matula** svoji vlastní dechovou skupinu „Lália“. Skládá své písně i hraje na trubku. Jeho matka Marie Matulová, mu pomáhá skládat písně. Oba tyto rodáky můžeme slyšet i na rádiu Brno.

Z těch minulých dob to byla rodina Štefaníková, která měla hudební nadání a hrála v dechové kapele. Od roku 1946 se ujal kapelnictví klarinetista **František Štefaník**, rozšířil hudbu s pomocí přizvaných hudebníků z okolí. Své syny naučil hrát na dechové nástroje a postupem času z nich a Antonína Suchánka vytvořil kapelu. V současné době v obci není hudební kapela.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 53.

¹⁹⁰ Krejčí, Čestmír *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001, s. 69.

Při svatých mši zpívají místní děvčata. Dříve farní sbor vedla varhanice **Věra Rusková**, která je i hlavní varhanicí v kostele v Pitíně. Od roku 2012 vede sbor scholy místní občanka Mgr. **Veronika Prchlíková**, rozena Švajdová, narozena 1981 ve Slavičíně. Od roku 2014 vede i scholu pro ženy při pohřbech.

Veronika Prchlíková je učitelka pro střední školu, která vyučovala náboženství i ZŠ Šanov. Před první mateřskou dovolenou učila na Gymnáziu Jana Pivečky ve Slavičíně a po mateřské, jak nastoupila opět do práce, dostala ocenění dne 28. 3. 2012 „Za zvláštní cenu Krajského parlamentu dětí a mládeže“.

Ostatní rodáci či občané, kteří se zasloužili o nějakou činorodou službu pro obec a jsou v podvědomí. Nemusí to být letci, vojáci, hudebníci, ale i jiní lidi mají určité své nadání a vlohy pro něco. Každý je nadaný v něčem jiném.

Stanislav Vrba, který se zasloužil o místní fotbalový klub, aby bylo větší hřiště a mohlo se tam hrát. Byl dobrým fotbalovým hráčem, malířem, který opravoval na Svatém Hostýně křížovou cestu, renovoval obrazy, sochy. Narodil roku 1922 a zemřel 2006. Napsal pamětní knihu „Život na vesnici začátkem 20. století“. Dodnes rodina Vrbů dodržuje tradici, kterou založil on, že se celá rodina sjede po určitých letech z celé ČR, mají vždy sv. mši v kapli, posedí, popovídají. Aby mezi sebou přivítali rozšiřující se nové členy rodiny.

Místní rodák **Aleš Urbánek** se postupně vypracoval na profesionálního fotbalového hráče. Narodil se 25. května 1980 ve Slavičíně. Už v 10 letech začal hrát za Slavičín, prošel týmy Šanov, Brumov, Zlín. Postoupil do prvoligové Sigmy Olomouc, kde působil 6 let. Hrál i v mládežnickém reprezentačním výběru České republiky do 18 let. Hrál za Ruský tým Spartak Moskva, Slávia, Sparta, Slovensko Artmedie Bratislava, 1 FC Slovácko, TJ Baník Ružina.²⁸ Nyní hraje jen příležitostně při různých místních fotbalových utkání.¹⁹¹

Doc. Mgr. Lumír Krejčí Ph.D., bratr Čestmíra Krejčího, rodák ze Šanova, pracuje na Masarykově univerzitě v Brně na lékařské fakultě. Jeho práce je zaměřena výzkum pro biomolekulární chemii buněk a jeho vliv na organismus.

¹⁹¹ *Aleš Urbánek* – *Wikipedie*. [online]. 2017 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Aleš_Urbánek/

Čestmír Krejčí, rodák ze Šanova napsal knihu Historie a současnost Šanova 1261 – 2001, je ženatý, má 2 děti, žije v Kyjově, jeho rodiče jsou aktivní občané, maminka Jarmila Krejčí vede Kroniku Šanova, je předsedkyní Klubu důchodkyň a jeho otec Alois Krejčí je bývalý starosta obce, který byl dlouho ve vedení obce a za jeho funkce se obec pozvedla a hodně se zbudovalo. Vede místní včelařství, které spadá pod Slavičín, včelařů v obci je 10 členů.

Vladimír Studeník, narozen v Šanově, byl místním občanem. Za jeho působení se postavila kaple, vedl o tom podrobně kroniku a vše, co se událo během posledních 20 let, byl kostelníkem v Šanově i se svou manželkou Annou, která vedla do roku 2014 pěvecký sbor pro kapli. Vypomáhal ve farnosti i v Pitíně, když bylo třeba v kostele.

Radek Matula, rodák ze Šanova, vystudoval vysokou školu Vojenskou a vykonává vedoucí funkci pod ministerstvem obrany momentálně je v Moskvě.

Rodáci jsou lidé, kteří vyrostli mezi námi a nechali kus svého já, aby se na ně vzpomínalo s láskou a s úctou. Je to velmi smutné v obci, protože občané si nevzpomínají a neoslavují žádného občana, který tu žil. Jen v listopadu při památce zesnulých obec nechá zapálit svíčku při pomníku padlých lidí. Je to velká škoda, mělo by se na lidi vzpomínat a být jim vděční, že nám tu něco zanechali. A ti současní lidé, co dělají pro místní občany něco, měli bychom si jich vážit. Je to ku prospěchu nás všech. Dokud se něco dělá, tak obec žije. V okolí se školy zavřely a vesnice zůstaly, mrtvé. V dnešní mladé generaci vyrůstají další lidé, kteří by mohli být prospěšní a užiteční pro obec i pro nás všechny. Měli bychom si navzájem pomáhat, tolerovat a mít úctu ke svému okolí i ke svému bydliště, ať budeme žít kdekoliv.

8 Závěr

Tématem této diplomové práce bylo popsat a přiblížit dějiny školství v obci Šanov od počátku až do současnosti. Tato práce může být součástí např. obecní knihovny nebo kroniky obce. Může vytvořit představu o existenci školy ve vesnici.

Jsou zde popsány jednotlivé části historie, co je ovlivňovalo a utvářelo.

Historii školy ovlivňují i společenské proměny a události. Z toho důvodu jsem zařadila do své práce i historii obce, bez níž by byla práce těžko srozumitelná.

Diplomová práce předkládá celkovou historii v určitých částech, jak šly dějiny za sebou. Co všechno ovlivňovalo učitele během dějin a s čím se museli potýkat. Podmínky v malotřídní škole na vesnici pro učitele nebyly vždy jednoduché a nejsou i nyní. Na učitele působily politické události a v neposlední řadě také prostředí každodenního života. To všechno ovlivňovalo výuku žáků.

Na základě nalezených historických pramenů, je kladen důraz na události, které se staly v obci. Při zpracovávání jsem se potýkala s nedostatkem informací a zdrojů. Mnohokrát jsem navštívila Státní okresní archiv na Klečůvce. Většinou bylo čerpáno ze zdrojů školních kronik, školních matrik, z kroniky mateřské školy, z obecních kronik a knih z okresního archivu na Klečůvce. Bohužel v těchto kronikách jsou v některých obdobích jen velmi stručně a stroze popsány fakta té doby. Další doplňující informace jsem čerpala z brožur, z farní kroniky a jiných knih, které byly sepsány k určité události např. k výročí založení obce, školy a dalších škol v okolí. Bohužel v průběhu dohledávání historických pramenů jsem zjistila, že některé byly skartovány. Snažila jsem se informace doplnit i z webových stránek, abych mohla podat celkový obraz událostí a dění v jednotlivých obdobích.

Diplomová práce je rozdělena do 8 kapitol. První kapitola seznamuje s nejdůležitějšími a nejpodstatnějšími událostmi, které ovlivnily dějiny obce Šanov. Jsou zde uvedeny údaje o poloze a charakteru obce. Také je zde popsán historický vývoj Šanova od nejstarších zmínek o až do současnosti. Popsala jsem farnost a obce, které k ní náležejí a události během II. světové války. Také jsou popsány nejčastější řemesla na území obce. V diplomové práci je popsán i kulturní život v obci Šanov.

Druhá kapitola je nejrozsáhlejší částí. Analyzuje vývoj školství v Šanově. Popisuje vznik školství na území obce, osvětluje přestavby a rekonstrukce školských zařízení v průběhu historie až do současnosti. Toto je rozděleno do určitých etap tak, jak šly postupně za sebou. Nemalý prostor je v této kapitole věnován kantorům, kteří na této škole učili do roku 1945. Zbytek učitelů je uveden přílohách. V podkapitolách je popsána jak probíhala výuka na zdejší škole. Část této kapitoly je věnována také kulturním akcím, kterých se museli žáci zúčastňovat a sami k nim přispívali. Nezapomněla jsem v této kapitole blíže charakterizovat učitele, kteří na ZŠ Šanov učili. Také jak obohatili svými zkušenosti žáky a jakým způsobem se snažili vzdělávat tehdejší občany jak kulturně, tak i morálně apod.

Některým skutečnostem a faktům jsem přikládala větší důraz a pozornost. Jsou to např. informace o kooperaci ZŠ Rokytnice a ZŠ Šanov nebo detašovanému propojení školy s Hrádkem a Rokytnicí. Tomuto je věnována jedna z podkapitol. Zmínila jsem i historii Rokytnice a vznik její ZŠ, vyjmenovala jsem důležité učitele, kteří obohatili vesnici svým učením a organizováním dění v obci. Jelikož žáci ze Šanova navštěvovali ZŠ v Rokytnici, snažila jsem se zde popsat jen ve stručnosti historii a současnost ZŠ Rokytnice. V třetí kapitole jsem se zaměřila na analýzu a srovnání ZŠ v Šanově, proč by měli rodiče své děti zapsat do zdejší malotřídní školy, jaké jsou výhody a úskalí. Ve čtvrté kapitole jsem popsala vývoj mateřské školy v Šanově od počátku až do současnosti. Jelikož je MŠ v současnosti propojena a umístěna v ZŠ Šanov. Ve stručnosti je také zmíněno jakým způsobem a za jakých okolností došlo ke sloučení ZŠ a MŠ v Šanově. V páté kapitole přináším informace o kněžích, kteří působili ve farnosti a vyučovali na místní škole. V šesté kapitole jsem popsala dění ochotnického divadla a vypsalala nejdůležitější divadelní představení. S ochotnickým divadlem jsou spjati učitelé, kteří režírovali divadelní hry a do her obsazovali žáky a tímto obohacovali dění ve vesnici. V této podkapitole jsou zpracovány místní tradice a zvyky, které se v Šanově dodržují a dědí z generace na generaci. Poslední kapitola je zaměřena na místní rodáky, kteří pro Šanov něco významného vykonali nebo se dokázali prosadit v širším měřítku. Dále jsem uvedla občany, kteří obohacují a udržují tradice a dění obci v současnosti.

Cílem diplomové práce bylo, co nejvíce se zaměřit na školství v Šanově. ZŠ v obci prošla v průběhu svého vývoje velkými změnami. Škola prožívala jak velký rozkvět, tak velký boj o zachování a přežití. Obec se snažila a snaží zachovat zdejší školu, aby fungovala a plnila své poslání. Obtíže se zachováním existence byly velké, ale místní samospráva a občané naštěstí nedovolili zrušení ZŠ Šanov. O to větší radost nám přináší, že funguje dál ZŠ i MŠ a plní si své poslání, což poskytuje nejlepší předpoklady k dalšímu rozvoji obce.

Učit a vychovávat děti v dnešní době není pro kantory lehké. Poslání učitelů není jen vzdělávat a plnit osvětovou činnost k provádění kulturních akcí, ale naučit i děti pořádně zdravit, slušně se chovat v dopravních prostředcích, naučit hygienickým návykům a klást důraz na zdravý životní styl. Učitel také musí být kladným vzorem v dnešní době morálního marasmu.

Z řad občanů lze slyšet, že děti se neumí chovat, neumí pozdravit a to žijeme na vesnici, kde se každý zná se všemi. Každá generace je jiná a základ pro výchovu dětí by měl začít v rodině, v domácnosti a ve škole by se měl jen rozvíjet a doplňovat si své vědomosti. Poznávat historii domova a mít vztah ke svému bydlišti a ke své obci, to by měl mít každý už z domova.

Věřím, že jsem splnila cíl zmapovat školství na území obce Šanov. Doufám také, že se mi podařilo koncentrovat všechny dostupné informace do této kompozice. Tato práce může být použita k dalšímu studiu a k prohloubení znalosti dějin obce.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

SEZNAM PRAMENŮ

SOkA Zlín Klečůvka, Sladkovski Marcel, *Archiv obce Šanov (1630) 1656 - 1945 (1959)*,

Inventář, JAF 964, ARKY 451 Pamětní, Zlín-Klečůvka, 2000.

SOkA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov*, inv. č. 1, evd. č. 1.

SOkA Zlín Klečůvka, *Pamětní kniha obec Šanov II*, inv. č. 2, evd. č. 2.

Školní vzdělávací program ŠVP- ZŠ a MŠ Šanov, Šanov 2014.

Mikulka Pavel, Hela Vlastimil, *informační materiál k 70 výročí Letecké bitvy nad Bílými Karpaty v roce 2014*.

Krejčí, Jarmila *Kronika klubu důchodkyň*.

SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika školní Šanov 1855 - 1945*, inv. č. 56.

SOkA Zlín Klečůvka, *Kronika ZŠ Šanov 1945-1991*, inv. č. př. 22/2014, evd. č. 2.

SOkA Koželuhová, Lenka, *Inventář Národní škola Šanov 1858 – 1953, leden 1964*, ARKY 78, JAF 967.

Rašková Blanka, *Kronika ZŠ Šanov*. Zpracováno v počítačové podobě.

Kniha farnosti. *Pamětní kniha farnosti Pitínské*. Uloženo na faře v Pitíně.

Studeník, Vladimír *Kronika stavby kaple*. Šanov 1990.

SEZNAM POŽITÉ LITERATURY

LEŠINGROVÁ, Romana. *Baťova soustava řízení*. Olomouc: Book print s.r.o, 2008. ISBN 978-80-903808-9-9.

ČOUPEK, Jiří. *Dějiny Pitína a přifařených obcí Hostětína a Šanova*. Pitín: Obec Pitín, 2015. ISBN 978-80-270-0409-6.

KREJČÍ, Čestmír. *Historie a současnost Šanova 1261-2001*. Slavičín: T.Z. TREND, 2001.

BRZOBOHATÝ, Drahomír. *Držitelé panství na Slavičínsku*. Slavičín: Klub přátel historie Slavičína, 1998. Kapitoly z historie Slavičína. ISBN 80-902346-1-5.

Kolektiv autorů. *Letecká bitva nad Slavičínem*. Slavičín: Klub přátel Slavičína, 4. vydání, 2004. ISBN 80-902346-7-4.

ŠEBÁKOVÁ, Jarmila. *Historie vzniku Základní školy v Rokytnici 1900- 2000*. Slavičín: T.Z. Trend, 2000.

INTERNETOVÉ ZDORJE

Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky [online]. 2017 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z: https://www.mistopisy.cz/historie_sanov_6962.html

Historie obce v datech: Historie obce: Obec Šanov: Titulní stránka [online]. 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.sanov-obec.cz/histori-obce/ds-1003/p1=1007>

Hostětín: Titulní stránka [online]. 2017 [cit. 2017-03-6]. Dostupné z: <http://www.hostetin.cz/>

Titulní strana - Oficiální stránky obce Pitín [online]. 2017 [cit. 2017-03-6]. Dostupné z: <http://www.pitin.cz/informace-o-obci/zakladni-informace>

Sportovní klub Šanov [online]. 2017 [cit. 2017-03-6]. Dostupné z: <http://www.sksanov.cz/kontakty-na-sk-sanov/>

Úřední deska | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov [online]. 2017 [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/uredni-deska>

Detašované pracoviště. – Wikipedie. [online]. 2017 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Detašované_pracoviště.

Rokytnice - oficiální stránky obce - Historie obce. Rokytnice - oficiální stránky obce - Úvod [online]. 2017 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: http://rokytnice.org/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=8.

Mateřská škola | ZŠ a MŠ Šanov. ZŠ a MŠ Šanov | ZŠ a MŠ Šanov [online]. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.skolasanov.eu/mataska-skola>

Aleš Urbánek – Wikipedie. [online]. 2017 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Aleš_Urbánek/

SEZNAM ZKRATEK

MŠ	Mateřská škola
ZŠ	Základní škola
ŠD	Školní družina
MNV	Místní národní výbor
MěNV	Městský národní výbor
m	metr
m ²	metr čtverečný
bm	běžný metr
č.	číslo
Kč	korun českých
Kčs	korun československých
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
TJ	Tělovýchovná jednota
„Z“	akce práce zadarmo
sv.	světová
r	rok
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
Mgr.	Magisterský titul
ZOO	Zoologická zahrada
EU	Evropská unie
apod.	a podobně

PČR	Policie České republiky
USA	Spojené státy americké
č. p.	číslo popisné
sb.	sbírky
h	hodina
Čs.	Československo
c. k.	monarchie Rakousko Uhersko
Dr.	doktor – učitelský titul
ZDŠ	Základní devítiletá škola
A3	formát strany
%	procenta
C+M+B	Zkratka pro tříkrálovou sbírku (Kašpar, Melichar, Baltazar)
tzv.	tak zvaně

SEZNAM PŘÍLOH

Tabulkové

Příloha č. 1: Učitelé a učitelky po II. světové válce do roku 2017

Příloha č. 2: Přehled počtu žáků v ZŠ Šanov od roku 2003/2016

Příloha č. 3: Úspěchy žáků ZŠ + MŠ Šanov

Příloha č. 4: Učitelky v mateřské škole od začátku až po současnost

Příloha č. 5: Přehled počtu dětí v mateřské škole od roku 2003/2016

Obrazové

Příloha č. 6: ZŠ a MŠ Šanov hlavní vchod

Příloha č. 7: ZŠ a MŠ Šanov s venkovním hřištěm

Příloha č. 8: Byty pro seniory z bývalé MŠ

Příloha č. 9: Pomník obětem I. a II. světové války

Příloha č. 10: Žákyně v hodinách vaření

Příloha č. 11: Žákyně na políčku

Příloha č. 12: Focení před školou

Textové

Příloha č. 13: Rozhovor s paní Marií Pindákovou

Příloha č. 14: Rozhovor s paní Lukáčovou

Příloha č. 15: Rozhovor s paní Skácilovou

Příloha č. 16: Rozhovor s paní učitelkou Nádvorníkovou

PŘÍLOHY

Tabulkové

Ředitelem školy byl Emil Mudrák až do roku 1964

1944/1945	Vratislav Kubáček – poté odešel na vojenskou službu
1945/1946	Anna Vrbová – po dobu MD zastupoval ji Jan Pavlacký Ženské práce vyučovala Edita Miškaříková
1946/1947	Jan Pavlacký
1947/1949	Václav Jindra
1949/1950	Ludmila Mrázková
1950/1952	Marie Černíčková
1952/1953	bez učitele, vyučoval pouze ředitel školy Mudrák Emil
1953/1955	Helena Koncerová - v roce 1955 zastupovala po dobu MD Jarmila Skřípková
1955/1958	Marie Kafková – provdaná Blanařová, později se stala ředitelkou na ZŠ ve Slavičíně
1958/1959	Alena Szeklíková
1959/1960	Božena Divínová
1961/1961	Stanislav Pek z Týnce u Břeclavy
1961/1972	Marie Tělupilová – provdaná Nádvorníková, 1965/1966 po dobu MD Emil Mudrák a roku 1966 Helena Synečková
1964 /1991	Drahomíra Štefaníková, byla ředitelkou školy, zároveň vyučovala v jedné třídě.
1972/1974	Jan Bychler
1974/1975	Václav Zelík
1975/1978	Jan Koncer
1978/1986	Václav Bakala – roku 1986 zastupoval Vratislav Kubáček
1986/1986	Martin Maděryč
1987/1991	Andrea Blanařová, provdaná Furmanová, vychovatelkou ve ŠD, vyučovala pomocné práce a hudební výchovu.

- 1992/2001 Hana Macejková, je ředitelkou školy a vyučuje v jedné třídě.
- 1991/1992 Martin Maděryč a Drahomíra Štefaníková, je už 34 žáků
- 1992/1993 Jarmila Šebáková, 42 žáků
- 1992 do současnosti Ludmila Orsáková, vychovatelkou ve ŠD
- 1993/1996 Hana Macejková, Ludmila Orsáková, postupně žáků ubývá, 18, 21, 22.
- 1996/1998 Hana Macejková, Helena Koncerová, Ludmila Orsáková – vychovatelka, 35 žáků, 34 žáků.
- 1998/1999 Jana Kubičková, Ludmila Orsáková – vychovatelka, 34 žáků
- 1999/2000 Hana Macejková, Ludmila Orsáková, 23 žáků
- 2001 Mgr. Blanka Rašková až dosud je ředitelkou ZŠ, která učila sama vše v jedné třídě
- 2003/2005 Ludmila Orsáková - učitelka, která je zároveň vychovatelkou a učitelkou v MŠ a na část úvazku vyučovala: výchovu, prvouku, přírodovědu, vlastivědu
Dagmar Vyoralčková – část úvazku ve ŠD, vyučovala 5 hodin týdně
- 2005/2006 Blanka Rašková- ředitelka
Ludmila Orsáková
Marie Nádvorníková – část úvazku, vyučovala ČJ
Ludmila Orsáková – část úvazku ve ŠD, vyučovala 8 hodin týdně
- 2006/2007 Blanka Rašková – ředitelka
Ludmila Orsáková – učitelka a zároveň vychovatelka ŠD- necelý úvazek
- 2007/2008 Mgr. Blanka Rašková
Mgr. Veronika Švachová – necelý úvazek v ZŠ
Zároveň vyučuje ve ŠD pouze 5 hodin týdně
- 2008/2009 Mgr. Blanka Rašková
Jana Fryzsová – necelý úvazek do 31. 1. 2009
1. 2. 2009 nastoupila Bc. Jitka Tomečková
Jana Fryzsová vychovatelka ŠD, vyučuje 5 hodin týdně
- 2009/2010 Mgr. Blanka Rašková

- Bc. Jitka Tomečková, necelý úvazek, vyučuje 14 hodin týdně
Ludmila Orsáková ŠD vyučuje 3 hodiny týdně
- 2010/2011 Mgr. Blanka Rašková
Petra Bziráková – část úvazku, vyučuje pouze výchovu a prvouku
Vychovatelka ŠD, vyučuje 5 hodin týdně, měla hudební kroužek na flétnu
- 2011/2012 Mgr. Blanka Rašková
Mgr. Stanislava Berčíková, část úvazku, vyučuje pouze výchovu, vlastivědu, přírodovědu a prvouku
Ludmila Orsáková vychovatelka ŠD, část úvazku, vyučuje 4 hodiny týdně
- 2012/2016 Mgr. Blanka Rašková
Mgr. Stanislava Berčíková
Leona Kalíková vychovatelka ŠD, část úvazku 6 hodin týdně
- 2017 Mgr. Blanka Rašková
Mgr. Stanislava Berčíková
Leona Kalíková vychovatelka ŠD, vyučuje výtvarnou výchovu 2 hodiny týdně

Příloha č. 1: Učitelé a učitelky po II. světové válce do roku 2017 (Zdroj: Blanka Rašková, *Kronika ZŠ Šanov, zpracováno v počítačové podobě*).

Školní rok	1.třída	2.třída	3.třída	4.třída	5. třída	Celkový počet žáků
2003/2004	0	5	0	12	0	17
2004/2005	4	0	3	0	10	17
2005/2006	5	4	0	3	0	12
2006/2007	1	5	4	2	3	15
2007/2008	0	1	5	4	2	12
2008/2009	3	0	1	5	5	14
2009/2010	1	2	0	0	5	8
2010/2011	2	1	2	0	0	5
2011/2012	4	2	1	2	0	9
2012/2013	7	3	2	1	2	15
2013/2014	2	7	3	2	1	15
2014/2015	3	2	6	3	2	16
2015/2016	3	3	2	6	3	17

Příloha č.2: Přehled počtu žáků v ZŠ Šanov od roku 2003/2016 (Zdroj: *Blanka Rašková, Kronika ZŠ Šanov, zpracováno v počítačové podobě*).

Školní rok 2003/2004

ZŠ: Ocenění – Ondřej Balšan, Nikola Zemková „Svět podle Jana Pivečky“ (výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2004/2005 ZŠ: 1. místo „Smilky – výhra pro celou školu“ (soutěž školního mléka vyhlášená Lakteou Praha)

2005/2006 ZŠ: 3. místo - David Hyžík (4. třída) „Moje největší záliba“ (Nadací J. Pivečky Slavičina)

2006/2007 ZŠ: 2. Místo – David Hyžík „Matík“

(matematická soutěž vyhlášená Gymnáziem Lesní čtvrť Zlín)

3. místo – Jana Kalíková (3. třída) „Čím bych chtěla být“ (Nadace J. P. Pivečka)

3. místo – David Hyžík (5. třída) „Čím bych chtěl být“ (Nadace J. P. Pivečka)

2007/2008 ZŠ: 3. místo – Veronika Konečná (5. třída) „Můj zážitek z prázdnin“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2008/2009 ZŠ: Čestné uznání – Nikola Suchánková (5. třída) „Moje obec – Můj domov“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2009/2010 ZŠ: 2. místo – Karolína Krajíčková (3. třída) „Moje nejoblíbenější kniha“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2010/2011 MŠ: 4. místo – Eliška Rosenbergová „Česká mincovna našim dětem“
(výtvarná soutěž vyhlášená Českou národní bankou Praha)

ZŠ: 1. místo – Vendula Rosenbergová (3. třída) „Moje nejoblíbenější zvíře“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2. místo – Adéla Gazdíková (3. třída) „Moje nejoblíbenější zvíře“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2011/2012 ZŠ: Čestné uznání – Martin Kalík (2. třída) „Čím bych chtěl být“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

Čestné uznání – Tomáš Zatloukal (3. třída) „Čím bych chtěl být“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2012/2013 ZŠ: 2. místo Zlínský kraj – Vendula Rosenbergová „Matematický klokan“
(mezinárodní matematická soutěž)

1. místo – Adéla Gazdíková, Vendula Rosenbergová „Helfík“
(branně zdravotní soutěž Slavičín)

2. místo – Michal Kalík (1. třída) „Můj nejlepší výlet“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2. místo – Tomáš Jurica (2. třída) „Můj nejlepší výlet“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

2014/2015 ZŠ: 1. místo – Martin Kalík „Slavičinský šikula“
(14. Ročník soutěže modelářů Slavičín – bojová technika)

MŠ: 3. místo – Veronika Prchlíková „Školka plná dětí“
(výtvarná soutěž vyhlášená Pedagog. Fakulta Univerzity Hradec Králové)

ZŠ: 1. místo – Eliška Rosenbergová (4. třída) „Pohádková bota“
(výtvarná soutěž vyhlášená Nadací J. Pivečky Slavičín)

1. místo – Kamil Ševčík (3. třída) „Pohádková bota“ (J. Pivečky Slavičín)

2015/2016 ZŠ: Speciální cena – kolektivní práce žáků základná školy – „Kniha je kamarád“
(6. Ročník mezinárodní čtenářské soutěže vyhlášené ZŠ Vsetín, pod záštitou spisovatelky Šárky Junkové a Muzea regionu Valašsko)

ZŠ: Čestné uznání – Barbora Peléšková (1. třída) „Moje oblíbené roční období“
(J. Pivečky Slavičín)

Příloha č.3: Úspěchy žáků ZŠ + MŠ Šanov (Zdroj: *Blanka Rašková, Kronika ZŠ Šanov, zpracováno v počítačové podobě*).

- 1980/1981 Hana Vaculínová ředitelka
Alena Lysáková – učitelka
- 1981/1982 Magdaléna Múdrá ředitelka zastupovala Hanu Vaculínovou na MD
Jarmila Šebáková – učitelka
- 1983/1985 Hana Vaculínová opět ředitelkou
Jarmila Šebáková – učitelka
- 1985/1988 Hana Vaculínová – ředitelka
Alena Gbelcová – učitelka
- 1988/1989 Hana Vaculínová- ředitelka
Romana Bartošová – učitelka
- 1989/1992 Hana Vaculínová – poslední rokem byla ředitelkou v MŠ, pak odchází učit do Slavičína do Zbrojovky na střední školu a zároveň studovala vysokou školu v Ostravě, aby mohla vykonávat svoji profesi.
Dana Kosečková – učitelka
- 1992/1993 Dana Kosečková – učitelka
- 1993/ 2000 Blanka Rašková – ředitelka v MŠ a od roku 2001 ředitelkou i ZŠ
- 2001/2005 Ludmila Orsáková – část úvazku
Dagmar Vyorálková - část úvazku
- 2005/2007 Dagmar Vyorálková
Ludmila Orsáková – část úvazku, 8 hodin týdně
- 2007/2008 Ludmila Orsáková
- 2008/2009 Ludmila Orsáková
Jana Fryszová – část úvazku
- 2009/2010 Ludmila Orsáková, necelý úvazek
Bc. Jitka Tomečková, necelý úvazek, vyučuje 10 hodin týdně
- 2010/2011 Ludmila Orsáková
Petra Bzirska, necelý úvazek, vyučuje 10 hodin týdně
- 2011/2012 Ludmila Orsáková, necelý úvazek

	Mgr. Stanislava Berčíková, necelý úvazek, vyučuje 10 hodin týdně
2012/2016	Ludmila Orsáková
	Leona Kalíková, vyučuje 6 hodin týdně
2017	Ludmila Orsáková
	Leona Kalíková vyučuje 10 hodin týdně

Příloha č.4: Učitelky v mateřské škole od začátku až po současnost. (Zdroj: Blanka Rašková, Kronika ZŠ Šanov, zpracováno v počítačové podobě).

Školní rok	Počet dětí v mateřské škole
2003/2004	19
2004/2005	16
2005/2006	13
2006/2007	9
2007/2008	16
2008/2009	13
2009/2010	17
2010/2011	20
2011/2012	20
2012/2013	18
2013/2014	19
2014/2015	19
2015/2016	19

Příloha č. 5: Přehled počtu dětí v mateřské škole od roku 2003/2016. (Zdroj: Blanka Rašková, Kronika ZŠ Šanov, zpracováno v počítačové podobě).

Obrazové

Příloha č. 6: ZŠ a MŠ Šanov hlavní vchod (foto vlastní rok 2017).

Příloha č. 7: ZŠ a MŠ Šanov s venkovním hřištěm (vlastní foto rok 2017).

Příloha č. 8: Zrekonstruovaná budova MŠ (vlastní foto rok 2017).

Příloha č. 9: Pomník obětem I. a II. světové války (vlastní foto rok 2017).

**Příloha č. 10: Žákyně v hodinách vaření. Uprostřed učitelka Voráčková, rok 1935.
(Fotografie z kroniky).**

Příloha č. 11: Žákyně na políčku s učitelkou Voráčkovou, která je uprostřed (fotografie z kroniky rok 1932).

Příloha č. 12: Focení před školou, zprava pan řídící Bača, druhá zleva paní učitelka Voráčková, první zleva paní učitelka Páralová. (Fotografie od paní Skácilové, rok 1935).

Textové

Rozhovor s paní Marií Pindákovou

HS: Mohla byste mi něco povyprávět o škole, kdo Vás všechno učil, a jaké byly školní předměty?

MP: V 1. třídě mě učil pan řídící Bača a paní učitelka Františka Vránová. Paní Vránová byla klidná, hodná, děti ji měly rády, ale dělaly si z ní někdy legraci. Pan řídící Bača, za mé školní docházky, byl už starší, budil respekt a byl vážený u lidí i u dětí. Potom nastoupil pan řídící Mudrák z Rokytnice, který byl po škole. Učila mě také paní učitelka Panáčková, která nebyla moc v oblíbená. Hlavně kvůli tomu, že byla k žákům chladná, velmi arogantní, sebevědomá a dávala nám najevo, že jsme z vesnice a ona z Brna. Já jsem se učila dobře, měla jsem samé jedničky, jen někdy byla dvojka. Předměty ve škole byly čeština, matematika, vlastivěda, výtvarná výchova, tělocvik, zeměpis, dějepis, Německý jazyk, zpěv. Učitelé neměli moc pomůcek, pouze knížky a z těch nám ukazovali a vysvětlovali učivo. Na tělocvik jsme za pěkného počasí chodili na hřiště, kde byly bradla, tyč na šplh, kruhy a pískoviště. Také se chodilo na „Kopánku“, kde bylo malé fotbalové hřiště. Když bylo deštivé počasí nebo zima, tak se cvičilo ve třídách. Venku se cvičilo od jara až do podzimu. „Úbor“ nebyl, cvičilo se jen, ve věcech, v kterých jsme přišli oblečení z domu. Před příchodem z venku do školy, jsme se museli umýt v malém „potůčku“, který tekł vedle školy. Pan řídící si na to „potrpěl“. Když začínala hudební výchova, zpívala se písnička „*Náš tatíčku Masaryku na obrázku, my děti ti slibujeme poslušnost a lásku. Budeme si pěkně hrát, nebudeme nikdy lhát, abys nám měl všecy rád*“. Učitelé hráli na housle, jiný nástroj neměli. Paní Vojáčková, rozená Vránová ze Šanova chodila učit každou středu vaření a ruční práce. Děvčata se učila vařit od 13 let. Učitelka docházela z Pitína. V ručních pracích jsme se učili háčkování, pletení a šití. Náboženství učil pan farář Jan Můčka, byl velmi hodný, menší postavy a budil respekt. Když odučil náboženství, šel na oběd k Humpolům do hospody. Po jeho úmrtí byl z naší farnosti vypraven autobus do Strážnice - jeho rodiště, kde byl pochován. V první třídě se psalo na tabulky. Ve vyšších ročnících se psalo už do sešitů nejprve tužkou a později perem. Učitelé chodili pěkně oblečení a byli v obci vážení. Nejprísnější byl učitel Salvét, původně byl voják. V tomto duchu se nesla jeho učitelská práce.

HS: Můžete mi popsat školu, jak vypadala?

MP: Výuka začínala v 8:00 hodin. Učilo se až do 12.00. V poledne se šlo domů na oběd a začínalo se zase v 13.00 hodin. Vyučování končilo až v 15. hodin.

V zadní části třídy byl věšák na oblečení, vedle něj byly kamna, ve kterých pan učitel topil. Školnice nanosila dřevo před vyučováním do třídy, když došlo, tak kluci museli nanosit dřevo ze dvora do třídy. Ve třídě byly dvě tabule a umyvadlo po pravé straně. Děti musely vodu donést do třídy. Na toto byla určena služba. Záchod byl v prvním patře, ale jen suchý. Ve třídách byly dřevěné podlahy, napuštěné olejem a zdi vymalované na bílo. Jak se vešlo do třídy, tak po pravé straně bylo umyvadlo, tabule, učitelský stůl a židle. Po levé straně byly kamna, jedna řada lavic u stěny, kde seděli holky a druhá řada lavic u okna, kde seděli kluci. Vzadu za lavicemi byla skříň, kde měli učitelé uloženy pomůcky. Elektřina ještě nebyla. Když se setmělo, tak se říkaly básničky, zpívalo se. Děti seděli uspořádaný od malých po větší. Ve přední části seděli malé a v zadní části třídy větší. Na stěně visela mapa Evropy a obraz prezidenta T. G. Masaryka. Ve škole byly dvě třídy, v jedné třídě se učil 1. a 2. ročník, v druhé třídě byl 3., 4. a 5. ročník. Po ukončení 5. třídy odcházeli děti do měšťanské školy do Slavičína. Já jsem šla jen párkrát do Slavičína, začínala válka a naši měli o mně strach. Cesta do Slavičína trvala hodinu, chodilo se pěšky přes les. Takže já jsem měšťanskou školu nedochodila. Děti dostaly v 15 letech občanský průkaz, a pokud nešly do školy, musely jít někde pracovat. Občanský průkaz se dostával v Uherském Brodě.

HS: Jak děti navštěvovaly školu během roku? Jezdili jste na výlety s učitely?

Pokud bylo moc práce doma nebo na poli, tak děti zůstaly doma a musely pomáhat. Především to byly chudší děti. V zimě, když bylo hodně sněhu a bylo více dětí v rodině, chodily do školy jen ty děti, co měly boty. Jednou před školním rokem jsme se jeli fotit do Bojkovic. Pěšky jsme šli do Hostětína na vlak a odtud vlakem do Bojkovic. Šly jen děti, co měly hezké oblečení. Na školu mám pěkné zážitky. (Rozhovor proběhl 7. 8. 2016, písemný záznam je uložen u autorky práce).

Příloha č. 13: Rozhovor s paní Marií Pindřákovou (rozenou Slámovou) o škole, roč. 1926 (vlastní zpracování).

Rozhovor s paní Lukáčovou

HS: Mohla byste mi něco říct o škole, jaké předměty Vás bavily? Jaké obyčeje byly v Šanově za Vás?

ML: V mém ročníku nás bylo celkem 13 dětí, 5 děvčat a 8 kluků. Pan řídící učitel Mudrák učil 1. a 2. třídu a pan učitel Kubáček měl na starosti 3., 4. a 5. třídu. Museli jsme všichni umět pěkně psát. Já jsem byla průměrný žák, nešla mi matematika, jinak jsem měla dobré známky. Nejlíp uměl podat učivo pan učitel Kubáček. Byl to velmi hodný učitel. Na ruční práce nás měla paní učitelka Teršlová ze Slavičína, která nás měla na šití, vyšívání a vaření. Suroviny na vaření jsme si nosily z domu a materiál na ruční práce také. Většinou to byly bavlnky, nitě apod. Na náboženství nás měl pan farář Múčka. Do náboženství jsem chodila ráda. Zahrada u školy byla velká, ale nesměly jsme tam chodit a už vůbec ne si něco utrhnout. Vánoční besídky byly krásné, probíhaly v hospodě u Ščuglíků v sále. Na Vánoce se hrálo vždy divadlo a muzikanti hráli u každého domu vánoční písničku. Vynášela se morena, vajíčka se barvila doma a donesly se ukázat do školy nebo např. kluci pletli „tatory“ ve škole atd. Přes válku se dožinky ani divadlo moc nehrálo, bylo to omezené. (Rozhovor proběhl 17. 9. 2016, písemný záznam je uložen u autorky práce).

Příloha č. 14: Rozhovor s paní Lukáčovou (roz. Šuráňovu) o škole, ročník 1930 (vlastní zpracování).

Rozhovor s paní Skácilovou

HS: Mohla byste zavzpomínat na školu a na školní divadlo?

MS: Měla jsem třídního učitele řídicího Baču. Byl to velmi přísný učitel, jednou mi „skřípalo“ pero a on mi za to dal pohlavek. Byli jsme chudá rodina, oblečení se dědilo mezi sourozenci. Chodila jsem v Šanově do školy od 1. a do 8. třídy. Když byla velká zima a stmívalo se učitelé nás pustili dřív domů. Za mého dětství byly tuhé zimy, než přišly všechny děti do školy a usušily se u kamen, bylo někdy i devět hodin. Byla jsem průměrný žák, matematika mi nešla, za to jsem byla dobrá ve slohu. Když se zadal úkol, tak se moje práce četla před celou třídou. Divadlo jsem hrávala velice ráda, to mě bavilo. Hrála jsem jen hlavní role.

HS: V které divadelní hře jste účinkovala?

Lidunka z horské paseky, Kříž u potoka, Hřích sedláka Berdyho. To byl vždy plný sál, lidé nám tleskali. My jsme byli na okolí vyhlášeni divadlem.

HS: Vzpomenete si na nějakou událost z Vašeho mládí?

Jednou jsem šla s kamarádkou z Bojkovic a zastavilo nám auto nad Pitínem. Za naší doby jezdilo aut jen velmi málo, nasedli jsme a ten pán nás dovezl na Křížné. Byla to moje první jízda autem. Vysedli jsme i kamarádkou a já zapoměla v autě kabát. Další den nám pan řídicí řekl před třídou, že máme jít do kabinetu. Nevěděla jsem proč, co se stalo, ale šli jsme tedy. Pan řídicí nám říká, která z vás zapoměla u pana zámeckého z Bojkovic v autě kabát? Přihlásila jsem se, že já. Tak já jsem se vezla s panem zámeckým a ani jsem o tom nevěděla a on byl tak hodný, že mi obyčejnou věc dovezl do Šanova. To je hezká vzpomínka na mládí. Když to vezmu zpět, tak se sama divím, že občané vůbec tu školu tady postavili, v dnešní době by se to už nestalo. Každý má jen to svoje. (Rozhovor proběhl 6. 8. 2016, písemný záznam je uložen u autorky práce).

Příloha č. 15: Rozhovor s paní Skácilovou (roz. Suchánkovou) ročník 1923 (vlastní zpracování).

Rozhovor s paní učitelkou Nádvorníkovou

HS: Paní učitelko, mohla byste mi něco říct o škole o panu učiteli Mudrákovi? Jak se Vám v Šanově učilo?

MN: Přišla jsem učit do Šanova v roce 1962, učila jsem 3., 4. a 5. ročník. Pan Mudrák byl vážený učitel v obci. Byl velmi pedantský a učitelé u něho vydrželi jen 1. rok. Byl považován za vzorného učitele, který za to dostal ocenění. Když přišla inspekce z okresu, musela jsem učit já a učitel Mudrák si sedl na konec třídy a sledoval mě. Pak měl určité výhrady a vysvětloval, v čem jsem udělala chybu. On byl na děti přísný. Bydlel ve škole, kde využíval byt ředitele, později si zakoupil dům vedle obecního úřadu. Měl blízko do školy z čehož plynuly výhody, že měl do školy vždy jen pár kroků.

Kolegyně pana Mudráka jsem byla 3 roky, než odešel do důchodu. Potom nastoupila soudružka Štefaníková a já jsem zůstala učit do v Šanově až do roku 1972. Potom jsem nastoupila v Rokytnici. V Šanově se mi učilo dobře, nechtěla jsem odcházet, ale dostala jsem to příkazem.

Výuka dětí v náboženství byla přísně sledována. Pokud rodiče byli v KSČ a děti chodily do náboženství, musely jít na pohovor do stranické skupiny a byli přesvědčováni, aby své děti z náboženství odhlásili. Někteří to udělali, pokud zastávali dobré zaměstnání. Náboženství se vyučovalo normálně, skoro všechny děti chodily do náboženství, až na výjimky.

Na 1. Máje se chodilo do Slavičina na průvod k uctění svátku práce. Tento svátek byl zprofanován komunistickou stranou, která se snažila vychovávat děti k socialismu. Bylo smutné, když se děti museli učit o Leninovy a Stalinovy.

HS: Nacvičovala jste hodně divadelních představení?

MN: Divadel se nacvičovalo hodně a mě to bavilo a děti taky. Za pana Mudráka se pořád něco dělo - například vystoupení pro MDŽ, na Vánoce apod. Škola hrávala divadlo pořád, připravovali se kulturní akce i schůze. Děti jezdily do okolí hrát divadlo např. do Slavičina, Luhačovic, Rokytnice, Jestřabí, a Hostětína. Někdy se stalo, že na divadelní představení přijela jiná škola k nám. Hrávalo se u Ščuglíků v hospodě nebo v sále. Když si na to vzpomenu, co jsem musela všechno zvládnout, tak tomu nemohu ani věřit. Jeviště v hospodě bylo dobré a za jevištěm se muselo vměstnat až 40 dětí. Musela jsem napovídat dětem při představení, přeměňovat kulisy, malovat je, režírovat a převlékat děti. Děti byly hodné, ne jak ty dnešní, byly vychované, poslušné a klidné. Sál byl vždy plný do posledního místa. Po

představení nás vždy vyfotil pan Hamšík. Děti vycítí, když je učitel spravedlivý ke svým žákům, tak jsou i ony spravedlivé mezi sebou.

HS: Kolik dětí jste měla ve třídě? Jaká byla školní činnost učitelů a žáků?

MN: V první třídě jsem měla 25 dětí a ve druhé 38 - 39 žáků, to bylo maximum.

Jednou jsme si udělali výlet na mysliveckou chatu, která je blízko Slovenské hranice. Pan Ščuglík, který žije šanovských pasekách nám ukázal hraniční kameny. Rovněž nám vyprávěl o sestřelení letadla a ukázal nám ty místa, kde bylo přímo sestřeleno. Viděl u mrtvého pilota, že měl u sebe malou botičku svého dítěte. Letci mají pomník vedle školy. Pan učitel Mudrák o sestřeleném letadle vyprávěl. Děti při tomto vyprávění seděly vždy z ticha a bedlivě poslouchaly.

V Šanově byla školní činnost velmi bohatá. Prováděl se sběr starého papíru, bylin, šípků a spořilo se ve škole. Děti donesly 50,- Kčs (děti dostaly peníze za narozeniny, různé příležitosti, za koledování). Škola měla na starosti pomník padlých letců a vojáků za I. a II. světové války. Prostranství kolem školy, děti hrabaly listí, zametaly, staraly se o políčko.

HS: Překvapilo Vás něco na výletě?

MN: Byla to neočekávaná návštěva. Asi v roce 1964 a já byla na myslivecké chatě sama s celou třídou. Usínali jsme a byla noc, okenice byly zavřené, jelikož kolem se potulovala lesní zvěř, jeleni, srnci, divoká prasata. Děti ulehly na dřevěné lůžka, přikryly se dekou a nejdnou se začal z lesa ozývat velký rámus. Byl to hukot velkých těžkých aut. U ohniště se začaly ozývat mužské hlasy a přibližovaly se ke dveřím. Chlapi začali bouchat na dveře, na okna a chtěli napít. Děti se tak lekly, že se shromáždily kolem mne, jak kdybych byla kvočna, velice se bály, protože se kroky ozývaly na půdě. Tu jsem zavolala přes zavřené okno, že jsou tu děti, aby odjeli. Bohužel to nic nepomáhalo, chlapi mysleli, že jsou tam děvčata. Až ve 3. hodiny ráno se začali rozcházet a odjíždět pryč. Jak se rozednělo, tak u ohniště jsme našli plechovky a nepořádek. Když se vrátili zpět ráno do vesnice, tak občané jim říkali, že v noci měli vojáci bojové cvičení. Já jsem na tuto chatu chodila pravidelně, měla jsem to tam ráda. Vždy jsme si vzali brambory, lunč v konzervě, koupili jsme si v obchodě polévky ze sáčku, a potom se udělal oběd. Pro vodu se chodilo ke studánce, která je nedaleko. Dřevo na oheň kluci nasbírali v lese a večer jsme si svítili lucernou.

HS: Co byste popřála dnešním učitelům?

MN: Já vzpomínám na školu a na žáky velmi ráda, mě učení opravdu bavilo. (Úsměv a radost ve tváři, když paní učitelka o tom vypráví). Mě je odměnou to, když se ke mně bývalí žáci hlásí, pozdraví a vzpomenou si na mě v dobrém, jak jsme hráli spolu divadlo, jak jsem je učila. To jsou víc než peníze. Dnešním učitelům to nezávidím, děti jsou jiné, mají jiné chování a nemají úctu k učitelům. Přeji jim pevné nervy, chuť s dětmi dál pracovat a optimismus. (Rozhovor proběhl 25. 9. 2016, písemný záznam je uložen u autorky práce).

Příloha č. 16: Rozhovor s paní učitelkou Nádvorníkovou, ročník 1940 (vlastní zpracování).